E.T.A. HOFFMANN

UĞURSUZ MiRAS

Çeviren:
Ethem Derviş Deriş

Cumhuriyet

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ: 111

UĞURSUZ MiRAS

E.T.A. HOFFMANN

UĞURSUZ MiRAS

Çeviren:

Ethem Derviş Deriş

HOFFMANN ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ

On sekizinci yüzyıl sonu ve on dokuzuncu yüzyıl başlarının dünya olayları Almanya'ya yeni bir atılım için büyük olanaklar vermişti. Ulusların tarihinde bu gibi toplumsal ve felsefi coşku anlarında büyük şairler yetiştiği her zaman gözlemlenen bir olaydır. İçinde bulundukları olağanüstü durum, yetenekli kimseleri kamçılar ve onları deha düzeyine kadar ulaştırabilir. Bunun bir sonucu olarak Büyük Devrim'in ve özellikle Napoleon savaşlarının sahnesi olan Almanya'da, dünyanın bu dönüm noktasında, Alman devlet ve siyaset adamlarının ve onları izleyen Alman ulus ve halkının katılımı Almanya'da yer yer büyük güçlerin belirmesine neden oldu.

Bu belirişlerin en renklisi, en garibi, en şairanesi ve kesinlikle en zarifi -ancak Novalis şiirde onun gücüne erişebilmiştir-Doğu Prusya eyaletinin merkezi olan Königsberg'de doğan Ernst Theodor Willhelm Hoffman'dır. Bu yazarı herkes küçük adlarının ilk harfleriyle tanır ve bunlar da E.T.A.'dır. Çünkü Hoffmann, müziğe ve müziğin en zarif ve duyarlı dehası Mozart'a duyduğu hayranlığın onuruna, adlarının arasına Amadeus adını da katmıştır. Ve böylece tam adı Ernst Theodor Willhelm Amadeus Hoffmann olmuştur. Hoffmann'ın anne ve babası da garip insanlardı. Oğullarıyla hiç ilgilenmeyip ona hiç bakmadılar. Küçük Ernst'i dayısı büyüttü. Ona güzeli, zevkliyi, zarifi, doğruyu öğretti. Hoffmann hukuk öğrenimi yaparak ve devlet memuru oldu. Posen kentinde görevli bulunduğu sırada dili ve resimleri yüzünden başı belaya girdi. Posen'de kendi üstleri hakkında yazı ve çizgiyle bazı karikatürler yaptı. Bu durum hoşa gitmedi ve Hoffmann memurluktan çıkarıldı. O da Varşova'da kaldı. Ancak, 1806 yılında Napoleon Almanya'ya karşı büyük zaferlerini kazanmıştı ve Prusya İmparatorluğu tam bir karmaşa içinde bulunuyordu. Bu sırada zaten pek sevilmeyen bir memura, Hoffmann'a yeniden görev verecek durumda değillerdi.

Kendisine bir gelir kaynağı olan devlet kapısının bu biçimde kapandığını görüp devlet memurluğu beklemenin boşuna olduğunu anlayınca, Hoffmann, ruhundan taşan sanatı geçim yolu olarak kullanmaya karar verdi ve Bamberg'e giderek orkestra şefliğine başladı. Sonraları yine orkestra şefi olarak Leipzig'de ve Dresden'de çalıştı. Bir yandan da dergilerde, o zamanlar çok ilgi gören almanaklarda şiirler, öyküler ve

denemeler yazıyordu. 1816 yılında Prusya İmparatorluğu kendisini yeniden memurluğa aldı ve Berlin'e çağırdı. O zaman artık Hoffmann tanınmış bir yazar ve müzisyendi. Aynı yıl dostu La Motte-Fouqué'nin "Undine" adlı romanından alarak bestelediği opera Berlin'de oynandı ve bu tarihten sonra Hoffmann Berlin'e yerleşti.

Hoffmann, Fouqué ve Chamisso gibi dostlarıyla buluşuyordu. Onlar bu buluşmalara "Serapion geceleri" diyorlardı. Ayrıca Hoffmann zamanının dahi aktörü Ludwig Devrient ile Lutter ve Wegener meyhanelerinde bir araya geliyor ve sabahlara kadar içiyordu. Sarhoş olarak eve döndüğünde, düş gücünün yarattığı uydurma düşlemleri canlı insanlarmış gibi görüyordu. Ancak bilincinde hiçbir bozukluk yoktu, olmadı da. 1822 yılında elli altı yaşındayken veremden öldü.

Kitap olarak ilk yapıtı 1814 yılında, Bamberg'de bulunduğu sırada bu kentte yayınlandı. O zamana değin çeşitli dergilerde çıkmış olan bazı öykülerine çıkmamış olanlarını da katarak yayınlanan bu ilk yapıtına "Callot Biçeminde Düşsel Parçalar" adını vermişti. Öykülerden ve denemelerden oluşan bu yapıtı, Hoffmann'ın müzikten ne denli anladığını, onu ne denli sevdiğini ve ne denli ustaca anlattığını, ayrıca özellikle Mozart ve Gluck'un büyük inceliklerini nasıl bildiğini göstermesiyle dikkat çekmektedir. Hoffmann bütün bu bilgileri müzisyen Johannes Kreisler'e söyletir.

1815 yılında da ilk büyük romanını okuma olanağı oldu. "Şeytan İksiri" iblisin pençesine düşen zavallı bir Kapüsen papazının başına gelenleri anlatır. Papaz, iblisin sayesinde büyük bir vaiz olur, ancak ahlakça her gün biraz daha düşer. Kendisi bu durumun farkında değildir. Ama günün birinde cinayet işleyince gözü açılır ve tövbe ederek Tanrı'dan günahının bağışlanmasını diler. Bu romandan sonra yazdığı ve gerçek yaşam çözümlemeleriyle delilik arasında geçen "Gece Parçaları"; korkunç umacı, hayalet ve ecinni öyküleri içeren "Kumcu" ve "Yurtluk", Şeytan İksiri'nden çok daha fazla tedirgin edici romanlardır.

1816 yılı, yani uzun bir ayrılıktan sonra Hoffmann'ın yeniden devlet memurluğuna girdiği yıl, yazarın müzisyen olarak en büyük başarısını elde ettiği yıldır. Dostu La Motte-Fouqué'nin yazdığı "Undine" adlı romandan Hoffmann bir opera bestelemiş ve bu operası Berlin'de oynanmıştır.

1819 yılında "Küçük Zaches", "Zinnober" adıyla da tanınan yapıtı ve hemen ardından, en yetkin kitabı olan "Serapion Kardeşler" yayınlandı. Bilindiği üzere, Hoffmann ve arkadaşları toplantılarına "Serapion Geceleri" adını verirlerdi. Gazetelerde, almanaklarda, dergilerde yayınlanmış olan birçok büyük öyküsünü, dostlar arasındaki bir söyleşiyi çerçeve gibi kullanarak bu ad altında toplamış ve yayınlamıştı. Bu yapıtında özellikle dikkate değer olan parçalar "Fıçıcı Martin Usta ve Çırakları", "Artus Avlusu" ve "Matmazel de Scudery"dir. Biedermeier dönemindeki Berlin'i betimleyen "Yeğenimin Pencere Kenarı" adlı küçük öyküyle Hoffmann Berlin yaşamını ilk kez betimleyen şair olmuştur.

1820 yılı Hoffmann'ın büyük romanlarının en güzelinin okurlarına sunulduğu yıldır. Hoffmann'ın pek çok marifeti olan bir kedisi vardı. Onu kendi eğitmişti. Kedinin hünerlerini ele alarak dünya görüşleri üzerine bir kitap yazdı. Kitabın asıl kahramanı müzisyen Johannes Kreisler'dir. Kedinin düşünceleri, müzisyenin başına gelenler ve bunlar karşısındaki tepkiler romanda birbirine karışır. Kitabın adına herkesçe kısaca "Murr Kedi" denmektedir.

Yazarın son yapıtı "Meister Floh" bazı siyasi eğilimler taşıdığı için Hoffmann'ın başını belaya soktu. Bütün memurluk yaşamı boyunca çok çalışkan ve düzenli bir memurdu. Hatta demagojiye karşı olduğunu da resmen ilan etmişti. Ancak üst makamlar, her nedense, kendisini sevmezdi. Ve bu son kitabı yüzünden kovuşturmaya uğradı.

Bu yazıyı bağlarken Hoffmann'ın yazın ve dünya görüşünü kendi diliyle özetleyen bir parçayı aynen çeviriyorum. "Murr Kedi"nin önsözlerinden birinde yazar şöyle der:

"Utana sıkıla, yüreğim çarparak, aylaklığın, şairane heyecanın tatlı saatlerinde ruhuma dalga dalga dolan yaşamı, acıyı, umudu, özlemi gösteren sayfalardan birkaçını dünyaya devrediyorum.

Eleştirinin haşin, egemen kürsüsü karşısında dayanabilecek miyim? Ama ben, sizler için, siz duyarlı ruhlar için, siz saf çocuk mizaçlı insanlar için, siz bana yakın vefalı yürekler için yazıyorum. Gözlerinizden akan tek damla yaş beni avutacak ve hiçbir şey duymayan eleştirmenlerin soğuk horgörülerinin açtığı yarayı iyileştirecektir!"

Berlin, 18 Mayıs...

Mur

Yazın Öğrencisi

Hoffmann'ın romanları Alman coşumculuğunda Goethe'nin, Schiller'in tragedyalarının yanında yer alan ve Alman Coşumcu Okulu'na haklı ününü kazandıran yapıtlardır.

UĞURSUZ MiRAS

UĞURSUZ MİRAS

(Das Majorat)

R... Baronları ailesinin, sülalesinin ilk kurulduğu R...sitten adındaki şatosu, Baltık Denizi kıyılarına yakın bir yerdedir. Bu yöre haşin ve ıssızdır; dipsiz kumlukların şurasında burasında ancak bir parçacık ot görünür ve her yerde bu gibi soylu şatolarını süslemesi görenek olan bahçe yerine, şatonun karaya bakan yanında, çıplak duvarların tam yanıbaşında cılız, seyrek ağaçlı bir çam ormanı başlar. Baharın renk renk süslerini aşağı gören bu ormanda taze bir neşeyle uyanan küçücük kuşların cıvıldaması yerine kargaların tüyler ürpertici gaklamaları, fırtınayı müjdeleyen martıların kulakları tırmalayan çığlıkları duyulur. Buradan bir çeyrek saat ötede doğa birdenbire değişir. Sanki bir büyünün etkisiyle olmuşçasına insan kendini verimli topraklar, bereketli tarlalar ve çayırlar içinde bulur. Büyük, zengin köy ve kahyanın geniş evi görünür. Gönle ferahlık veren bir kızılağaç korusunun ucunda, buranın eski efendilerinden birinin yaptırmayı düşündüğü bir şatonun temelleri göze çarpar. Ardılları Kurland'daki yurtluklarında oturduklarından bu şato yapımını savsaklamışlar, eski şatosuna dönüp burada oturmaya karar veren Baron Roderich von R... de, ıssız bir yerde kurulu bulunan şatoyu insandan kaçan üzgün doğasına daha uygun görmüş ve yapımını bitirmek istememişti. Böylece, yıkık yapıyı elinden geldiği kadar onarttırdı, asık suratlı bir vekilharç ve birkaç hizmetçiyle birlikte buraya kapandı. Baron köyde pek ender görünürdü; buna karşılık çoğu zaman deniz kıyısında atla veya yaya dolaşırdı. Uzaktan sanki dalgalarla konuşuyor ve denizin verdiği yanıtı kıyıya çarpıp köpüren suların uğultu ve fışırtılarında dinliyor sanılırdı. Şatonun gözetleme kulelerinden birinin ta tepesinde kendisine bir oda döşetmiş ve içine dürbünlerle birlikte tam bir gökbilim takımı yerleştirmişti. Bütün gün denizlere bakar, beyaz kanatlı deniz kuşları gibi ufkun uzaklarında süzülüp geçen gemileri izlerdi. Yıldızların aydınlattığı gecelerde, gök incelemeleriyle, daha doğrusu, söylendiğine göre, gökbilimle uğraşır, bu çalışmalarında da yaşlı vekilharç kendisine yardım ederdi. Ömrü boyunca sihirbazlıkla, kara büyücülükle uğraştığı, başarısızlıkla sonuçlanan bir davranışı yüzünden yüksek bir prens ailesini çok gücendirdiği için Kurland'dan sürüldüğü söylenirdi. Orada geçirmiş olduğu günlerin en küçük bir anısı bile Baron'un ruhunu büyük bir korkuyla doldururdu. Ancak orada başından geçen ve yaşamını bulandıran

şeylerin hep atalarının şatolarını özellikle yüzüstü bırakan ailesinin yüzünden olduğunu söylerdi. Gelecekte, hiç olmazsa ailenin başını atalarının şatosuna bağlayabilmek için, şatoyu büyük oğula kalan bir mülke dönüştürdü. Yabancı ülkelere kadar yayılmış bulunan ve birçok erdemli kahraman yetiştirmiş bir soyun, anayurt için yeniden kazanılmış olmasından büyük haz duyan Kral da, bunu sevinerek onayladı. Bununla birlikte baron Roderich'in oğlu Hubert de, büyük babası gibi Roderich adını taşıyan şimdiki baron da, atalarının şatosunda oturmaktan hoşlanmadıklarından Kurland'da kalırlardı. Herhalde asık yüzlü atalarından daha neşeli, daha yaşamaya düşkün olacaklar ki, bu yerin tüyler ürpertici ıssızlığından kaçınırlardı.

Baron Roderich'in evde kalmış iki yaşlı halası vardı. Bunlar, malları mülkleri çok az olduğu ve zor koşullar içinde yaşadıkları için, Baron şatoda oturmalarına ve orada yiyip içmelerine izin vermişti. Onlar da yaşlı bir hizmetçi kadınla birlikte, şatonun yan kanatlarının birinde küçük ve sıcak odalara yerleşmişlerdi; giriş katında da, mutfağın yanında büyük bir odası bulunan aşçıbaşı otururdu. Ana yapının yüksek tavanlı odalarında ve salonlarında, şato bekçisi görevini de gören yaşlı, bitkin bir uşak dolaşırdı. Geri kalan hizmetçiler kahyanın yanında otururdu. Issız, bırakılmış şato yalnızca güz mevsimi ilerleyip ilk karlarla birlikte kurt ve yaban domuzu avı başlayınca canlanırdı. O zaman, Baron Roderich, yanında eşi, birçok akrabası, dostları ve av takımıyla birlikte Kurland'dan gelirdi. Komşu soylular, yakın kentteki av meraklısı dostları, hep burada toplanırdı. Şatonun ana yapısı ve kanatlar, akın eden konukları güçlükle alırdı. Sobalarda, ocaklarda harıl harıl tepeleme ateşler yanar, sabah karanlığından geç vakte kadar şişler döner durur ve gıcırdar, yüzlerce neşeli insan, efendi olsun, uşak olsun, merdivenlerden inip çıkar, şurada tokuşturulan kadehlerin, söylenen av şarkılarının, burada çın çın öten bir müziğin havasına uyarak dans edenlerin ayak sesleri, her yerde kahkahalar ve neşeli çığlıklar duyulur; bir, bir buçuk ay boyunca şato bir soylunun evinden çok işlek bir yol üzerindeki görkemli bir hana benzerdi. Baron Roderich şatoda geçirdiği bu zamanı elinden geldiği kadar daha ciddi işlere ayırırdı; konukların bu baş döndürücü gelgitinden kendini sıyırarak bir yurtluklu mülk başında olmanın getirdiği yükümlülüklerle ilgilenirdi. Yalnızca şatonun gelir-gider hesabını eksiksiz bir biçimde yapmakla kalmaz, aynı zamanda herhangi bir onarım ve düzeltim için yapılmış önerileri inceler,

yanında çalışanların en ufak yakınmalarını dinler ve elinden geldiğince her şeyi düzenlemeye, bütün haksızlıkları, adaletsizlikleri düzeltmeye çalışırdı. Bu işlerde R... sülalesinin babadan oğla geçen vekilleri bulunan ve P.'deki taşınmazların geri verilmesini üstlenmiş olan yaşlı avukat V. de Baron'un yanı başında dürüst bir biçimde çalışırdı. Hatta V., Baron'un şatoya geliş tarihi olarak saptanan günden bir hafta önce gelirdi.

179.. yılında, yaşlı V. nin R...sitten'e doğru yola çıkacağı zaman gelmiş çatmıştı. Yetmişlik yaşlı avukat, her ne kadar kendisini henüz dipdiri, canlı duyumsuyorsa da, işlerde kendisine yardım edecek bir insana gereksinmesi olduğuna inanmış olacak ki, günün birinde, bana, şaka ediyormuş gibi:

- Yeğen (bana böyle seslenirdi; çünkü hem yeğeninin oğluydum, hem de küçük adlarımız aynıydı), bana öyle geliyor ki, sen, bir kez olsun benimle birlikte R...sitten'e gelecek ve deniz rüzgârının hışırtılarının kulaklarında çınladığını duyacaksın. Bazen kötü giden işlerimde senin yardımını göreceğimi biliyorum. Bundan başka bazen de avcıların çılgın yaşayışlarını denemen; bir sabah tertemiz bir tutanak yazdıktan sonra, ertesi sabah uzun tüylü korkunç bir kurdun ya da dişlerini gıcırdatan bir yaban domuzunun alev saçan gözlerine bakıp bakamayacağını, ustaca bir tüfek atışıyla onu yere serip seremeyeceğini öğrenmen gerek. Şimdiye kadar R...sitten'de av mevsiminde sürülen neşeli yaşam üzerine bunca tuhaf şeyi işitmemiş olsaydım bile, üstün bir insan olan ve bütün ruhumla bağlı olduğum büyük amcamın, bu kez beni de götürmek istemesinden yine de çok büyük bir sevinç duyardım. Kendisinin orada yapacağı işleri epey bildiğimden, gereği gibi çaba göstererek sırtından bütün yükü ve sıkıntıları alacağıma söz verdim. Ertesi gün, kalın kürklerimizi giyip arabaya kurulduk; kışın başlamakta olduğunu haber veren yoğun kar tipisi içinde R.sitten'in yolunu tuttuk. Yolda giderken yaşlı amcam, yurtluğu vakfeden ve kendisini genç olmasına karşın vekil ve vasiyetnamesini uygulamakla görevlendiren Baron Roderich üzerine bazı garip, şaşırtıcı şeyler anlattı. Yaşlı Baron'un haşin, kaba özyapısından söz etti. Görünüşe göre bu huy, babadan oğla geçiyormuş; çünkü temiz yürekli, hatta yumuşak ruhlu bir delikanlı olarak tanıdığı şimdiki Baron'un bile, yıllar geçtikçe bu huyu edindiğini görüyormuş. Baron'un gözüne girebilmem için ne biçimde cüretli ve serbest davranmam gerektiğini anlattıktan sonra; sonunda, şatoda eskiden beri seçtiği ve şimdi de oturacağımız ve eğlenen topluluğun çılgın gürültüsünden istediğimiz zaman ve istediğimiz biçimde uzak kalmamızı

sağlayabilen sıcak ve rahat odaları anlattı. Yaşlı bayanların oturdukları kanadın karşısındaki yan kanatta, büyük mahkeme salonunun yanında, sıcağı tutan perdelerle bezenmiş iki küçük odayı her gelişinde kendisine hazırlarlarmış. Sonunda hızlı ama zor bir yolculuktan sonra, gece yarısı R.sitten'e vardık. Köyün içinden geçtik. Günlerden pazardı. Meyhaneden dans müziği ve neşeli haykırışlar geliyordu. Kahyanın evinin bütün pencereleri aydınlıktı, orada da müzik vardı. Sonra ansızın daldığımız sessizlik, bu karşıtlık yüzünden, daha da korkunç göründü. Denizden esen rüzgâr, keskin çığlıklarla uluyor, karanlık çamlar sanki derin ve büyülü bir uykudan uyandırılmışlar gibi inliyorlardı.

Karlı topraktan şatonun çıplak, kara duvarları yükseliverdi. Arabamız kapalı kapının önünde durdu. Ne bağırmalarımız, ne kırbaç şaklatmalarımız, ne kapıyı yumruklamamız, ne de tokmağı vurmamız yararlı oldu. Şatoda sanki her şey ölmüştü, pencerelerin hiçbirinde ışık yoktu. Yaşlı amcam çınlayan güçlü sesiyle bağırdı:

- Franz, Franz! Nerdesiniz? Hay Allah kahretsin, yerinden kımıldasana! Kapının önünde donacağız! Kar insanın yüzünün derisini yüzüyor! Hay Allah kahretsin, kımıldasana!

Bir köpek ulumaya başladı, giriş katında bir ışığın geçtiği görüldü. Anahtarlar şıkırdadı ve en sonunda ağır kapı kanatları gıcırdaya gıcırdaya açıldı.

- Vay, vay! Hoş geldiniz, safa geldiniz, Vekil Bey! Vay, vay, hem de bu kötü havada!

Yaşlı Franz, bunları söylerken elindeki feneri yukarı kaldırmıştı; bütün ışık, sevinçli bir gülüşle acayip bir biçimde çarpılan buruşuk yüzüne dökülüyordu. Arabamız avluya girdi, indik ve ancak o zaman, yaşlı uşağı garip, modası geçmiş, bol, bir sürü kordonla acayip bir tarzda süslenmiş bir avcı giysisi içinde iyice gördüm. Geniş ve beyaz alnı üzerine ancak birkaç kırçıl perçem sarkıyordu; yüzünün alt bölümü, avcıların yüzleri gibi kanlı canlı görünüyordu; yüz çizgilerinin, adeta acayip bir maske oluşturan gerginliğinin bıraktığı etkiyi gözlerinde parlayan, dudaklarının çevresinde titreşen, azıcık budalaca iyilik bağışlatıyordu. Giriş odasında, kürkündeki karları silkerken büyük amcam:

- Eey! Söyle bakalım, koca Franz, diye başladı, her şey hazır mı? Benim odanın duvar kumaşlarının tozları alındı mı? Yataklar yerleştirildi mi? Dün, bugün adamakıllı ateş yakıldı mı?

Franz tümüyle kayıtsız bir tavırla:

- Hayır, sayın Bay Vekil, bu dediklerinizin hiçbiri yapılmadı! dedi.

Büyük amcam öfkelenerek:

- Oysa size zamanında haber verdim, yazdım. Ben hep bildirdiğim tarihte gelirim. Bu derece vurdumduymazlık olur mu? Şimdi ben buz gibi odada mı yatacağım?

Franz bir yandan mumun uzamış ucunu mum makasıyla dikkatle kesti ve yere atarak ayağıyla çiğnedi, bir yandan da:

- Evet, sayın Bay Vekil, dedi, bütün bu dediklerinizin, özellikle odaları ısıtmanın çok fazla yararı olmazdı; çünkü kırık pencere camlarından rüzgâr ve kar bol bol içeriye doluyor ve...

Büyük amcam yaşlı adamın sözünü kesti, kürkünü açtı ve ellerini beline dayayarak:

- Pencerelerin camları kırıldı da, siz şatonun kahyası olarak onları onarttırmadınız mı?

Yaşlı Franz kayıtsız ve sakin bir edayla sözünü sürdürdü:

- Öyle ama, sayın Bay Vekil, odanın her yanına yığılı bulunan duvar taşları ve molozlar yüzünden içeri girme olanağı olmadı ki...

Büyük amcam haykırdı:

- Hay Allah kahretsin! Duvar taşıyla molozların odalarda işi ne?

Tam bu sırada ben aksırdığım için yaşlı adam, terbiyeli bir davranışla benden yana eğildi: "Her zaman neşeli ve sağlıklı olmanızı dilerim, genç efendim!" dedikten sonra hemen arkasından ekledi:

- Büyük sarsıntı yüzünden yıkılan ara duvarın taşları ve sıvaları.

Büyük amcam öfkeyle bağırdı:

- Burada deprem mi oldu?

Yaşlı adam, bütün yüzüne yayılan bir gülümsemeyle:

- Yok, deprem değil, sayın Bay Vekil, bundan üç gün önce, mahkeme salonunun ağır, ahşap tavanı, korkunç bir gürültüyle çöktü.

- Demek bu yüzden...

Büyük amcam sert özyapılı ve hırslı bir insan olduğundan, ağır bir sövgü savurmak üzereydi; sağ elini havaya kaldırıp sol eliyle de başındaki tilki kürkünden kalpağı geri ittiği sırada, yine kendini tuttu, benden yana döndü ve katıla katıla gülerek:

- Doğrusu yeğen, artık ağzımızı tutalım. Başka bir şey sormaya gelmeyecek; yoksa ya daha korkunç şeyler öğreniriz, ya da şato başımıza yıkılır.

Sonra yaşlı adama dönerek sürdürdü:

- Ama Franz, bana başka bir oda temizletip hazırlatamaz mıydınız? Ana yapıdaki herhangi bir salonu mahkeme salonu olarak düzenleyemez miydiniz?

Yaşlı Franz dostça bir davranışla merdivenleri işaret etti ve hemen yukarı çıkmaya başladı:

- Bu dediklerinizi yaptık bile.

Biz yaşlı adamın peşi sıra yürürken, büyük amcam:

- Bak şu herifin tuhaflığına! dedi.

Yüksek, tonoz tavanlı dehlizlerden geçtik, Franz'ın elindeki fenerin ışığı koyu karanlık içinde garip bir biçimde yansıyordu. Sütunları, sütun başlıklarını, renkli kemerleri, çoğu zaman, sanki havada yüzüyorlarmış gibi görüyorduk; gölgelerimiz yanıbaşımızda dev gibi kocaman, ilerliyor, ve bunlar üzerlerinden kayıp geçerken duvarlardaki tablolar sanki titriyor, sallanıyorlardı; adımlarımızın çınlayan, gürleyen yankıları, onların sesine karışıyor, adeta şöyle fısıldıyorlardı: *"Bizi, biz çılgın büyülüleri, bu eski taşlar arasında uyuyan bizleri uyandırmayın!"* Sonunda bir sıra soğuk ve karanlık odadan geçtikten sonra, Franz bir salonun kapısını açtı. Burada

alevler yanan bir ocağın neşeli çıtırdıları bizi, yurttan bir selam gibi karşıladı. Odadan içeri girer girmez keyfim hemen yerine geldi; fakat büyük amcam salonun orta yerinde durdu, dört bir yanına bakındı, ve ciddi, adeta resmi bir edayla:

- Demek mahkeme salonu burası olacak, ha? dedi.

Franz, elindeki feneri yüksekte tutuyordu; onun için, geniş, karanlık duvarda kapı kadar büyük, açık renkli bir leke göze çarpıyordu. Boğuk ve acı dolu bir sesle:

- Burada, bundan önce de adalet dağıtılırdı! dedi.

Büyük amcam kürkünü sırtından sıyırıp ocağın yanına yaklaşırken:

- Bu da nerden aklına geldi, ihtiyar! diye bağırdı.

- Ağzımdan öyle çıktı, dedi Franz.

Mumları yaktı ve bizim iyice rahat edeceğimiz gibi hazırlanmış olan yandaki odanın kapısını açtı. Çok geçmeden, ocağın yanına yemek sofrası kuruldu. Yaşlı adam, çok iyi pişirilmiş yemeklerle dolu tabaklar getirdi, bunları büyük amcanın ve benim çok hoşumuza giden, tam kuzey yöntemiyle hazırlanmış büyük bir kase punç izledi. Yolda yorgun düşen amcam, yemeği yer yemez yatağına girdi, yattı; buradaki yaşamın yeniliği, acayipliği, hatta punçun etkisi, benim ruhumu o kadar uyarmıştı ki, uyumama olanak yoktu. Franz sofrayı topladı. Ocaktaki ateşi tazeledi ve dostça bir dizbüküşle yanımdan ayrıldı.

Yüksek tavanlı geniş şövalyeler salonunda şimdi tek başıma oturuyordum. Tipi artık dinmiş, fırtına uğuldamaz olmuştu; gökyüzü açılmış, pırıl pırıl bir ay ışığı, geniş kemerli pencerelerden süzülüyor ve bu garip yapının, odada yanan mumların ve ocağın sönük ışığının sokulamadığı bütün karanlık köşelerini sihirli bir biçimde aydınlatıyordu. Eski şatolarda hâlâ raslandığı gibi, salonun duvarları ağır ahşap kaplamalarla ve tavanı da düşsel resimler, renk renk boyalı, yaldızlı tahta oymalarla garip ve eski bir biçemde süslenmişti. Çoğu ayı ve kurt avlarının kanlı kargaşasını betimleyen büyük resimlerden, boyalı vücutlara uydurulmuş ve tahtadan yontulmuş insan ve hayvan başları fırlıyor, ateşin ve dolunayın titreyen, parıldıyan ışığında bunların hepsi tüpler ürpertici bir

gerçeklikle canlanıyordu. Bu resimler arasına av kılığında giyinmiş şövalyelerin, kesinlikle ava meraklı ataların insan boyundaki portreleri yerleştirilmişti. Bunların hepsi, resimler ve oymalar, uzun yılların koyu rengini taşıyordu; bu yüzden, yandaki odalarda iki kapının bulunduğu duvardaki açık renkli, kel leke dikkati daha çok çekiyordu; az sonra, burada da bir kapı olması gerektiğini anladım. Bu kapı sonradan örülmüş olacaktı. Bu yeni, öteki duvarların renginde boyanmamış ve oymalarla süslenmemiş olan duvar parçası hemen göze çarpıyordu.

Alışılmadık, serüvenli bir konukluğun insanın kafasını gizem dolu bir güçle kavradığını, garip kayalıklarla çevrili bir koyakta, bir kilisenin karanlık duvarları, vb. arasında bulununca, en tembel, en kısır düşgücünün bile uyandığını ve kimsenin yaşamadığı şeyleri sezdiğini kim bilmez? Bu sözlerime, yirmi yaşımda olduğumu, bir hayli güçlü bir punç içmiş olduğumu da katacak olursam, bu şövalyeler salonunda her zamandan daha garip bir ruh durumu içinde bulunduğumu anlamak kolaylaşır. O gecenin sessizliği içinde boğuk boğuk uğuldayan denizin, garip ıslıklar çalan gece rüzgârının, hayaletlerin dokunup titrettikleri dev bir orgun çıkardığı ezgileri andıran seslerini, çok kez şangırdıyan kemerli pencerelerden içeri bakan devler gibi parlak ve aydınlık bulutların geçişini düşünün; beni tepeden tırnağa titreten hafif bir ürperme içinde, yeni bir dünyanın artık elle tutulur, gözle görünür biçimde doğabileceğini duyumsuyordum. Bununla birlikte bu duygu, bir hortlak masalının canlı bir biçimde temsilinde duyulan ve pek hoşlanılan bir ürpermeye benziyordu. Bu arada, birdenbire o zamanlar, kendisini coşumculuğa kaptırmış her insan gibi, ben de yanımdan hiç ayırmadığım kitabı okumak için daha elverişli bir ruh durumu bulamayacağımı düşündüm. Bu kitap Schiller'in Hayalet Gören Adam'ıydı. Okudum, okudum, durmadan okudum ve gitgide düşgücümü coşturdum. İnsanı korkunç bir büyüyle kavrayan Kont von V.'nin evinde verilen düğün şöleni öyküsüne geldim. Tam Jeronimo'nun kanlı vücudu içeri girerken, bekleme salonuna bakan kapı güçlü bir itişle birdenbire ardına kadar açıldı. Korkuyla yerimden sıçradım. Kitap elimden düştü. Fakat aynı anda yine her şey sessizliğe dönünce bu çocukçasına korkumdan kendi kendime utandım. Herhalde her yandan gelen hava akımları ya da herhangi başka bir nedenle kapı açılmış olacaktı. *"Hiç önemi olmayan bir şey... son derece kamçılanmış olan düşgücüm en doğal belirtilere bile birer hayalet maskesi takıyor."* Kendimi bu biçimde yatıştırdıktan sonra, kitabımı yerden kaldırdım ve

yeniden koltuğa oturdum. Birden, salonun üstünde, ölçülü adımlarla sessizce ve ağır ağır yürümeler, arada sırada göğüs geçirmeler, inlemeler duymaya başladım; bu göğüs geçirmelerde, bu inlemelerde en derin, en insanca acının, avuntu bulmaz bir acının anlatımı vardı. *"Haydi canım, bu herhalde alt katta, kapalı kalmış hasta bir hayvandır, uzaklarda öten herhangi bir şeyi yakınmış gibi gösteren gecenin aldatıcı etkisi bilinir, böyle bir şeyden korkmayı kim aklına getirebilir?"* Yeniden kendimi bu biçimde avutup yatıştırdım; ama şimdi sonradan örülmüş o duvar, sanki biri tarafından tırnaklarıyla kazınıyor ve ölüm tehlikesi karşısındaki bir adamın duyduğu büyük korkuyla çıkardığı sesleri andıran, öncekilerden daha yüksek göğüs geçirmeler işitiliyordu. *"Evet, kapalı kalmış zavallı bir hayvan... Şimdi yüksek sesle bağıracağım, ayağımı bütün gücümle döşemeye vuracağım ve her şey eskisi gibi susacak ya da hayvan kendi doğal sesini duyuracak!"* Böyle düşünüyordum; ama damarlarımda kanım donuyor, alnımdan soğuk terler sızıyordu. Kendimde ne ayağa kalkacak, ne de bağırıp birini çağıracak kadar can bulamadan, koltuğumda donakalmıştım. O iğrenç duvar kazınması sonunda kesildi, ayak sesleri yeniden duyuldu. Sanki içimde yaşam ve devinim yeniden doğdu, yerimden fırladım, ileri doğru iki adım attım; ama o sırada, salonun bir ucundan öbür ucuna buz gibi soğuk bir hava akımı geçti, ve aynı anda ayın ışığı ağırbaşlı, adeta korkunç görünüşlü bir adamın portresini aydınlattı ve sesinin sanki bana deniz dalgalarının daha güçlü uğultuları, gece rüzgârının daha tiz ıslıkları arasında fısıldıyormuş gibi: *"Daha ileri gitme.. Daha ileri gitme... Yoksa hayaletler dünyasının korkunç dehşeti içine yuvarlanırsın!"* dediğini açıkça duydum. Az önceki şiddetli vuruşla kapı kapandı, bekleme salonunda açık bir biçimde ayak sesleri duydum. Merdivenleri indi, şatonun genel kapısı gıcırdıya gıcırdıya açıldı ve yeniden kapandı. Sonra sanki ahırdan bir at çıkarıldı, bir zaman sonra yeniden ahıra getirildi.. sonra yeniden her şey sustu. Tam bu sırada yaşlı amcamın yandaki odada, korkuyla içini çekerek inlediğini duydum. Bu aklımı başıma getirdi, şamdanı yakaladım ve hızla odaya girdim. Yaşlı adam karabasanlar içinde çırpınıyordu. "Uyansanıza! Uyansanıza!" diye haykırdım ve usulca elini kavrayarak yüzüne mumun parlak ışığını tuttum. Yaşlı adam boğuk bir çığlıkla sıçradı, sevecen gözlerle bana baktı ve sonra:

- Hay Allah razı olsun, yeğen, iyi ki uyandırdın, dedi. Çok kötü bir düş gördüm. Suç bu odada, bu salonda; çünkü geçmiş zamanları ve burada olup

biten bazı garip şeyleri anımsadım. Ama artık yatıp rahatça uyuyalım.

Bunun üzerine yaşlı adam yorganlarına büründü ve hemen uyumuş gibi göründü. Fakat mumları söndürüp yatağıma girince, yaşlı adamın alçak sesle dua ettiğini duydum.

Ertesi sabah işe başladık, kahya hesapları getirdi; aralarında çıkan herhangi bir anlaşmazlığın giderilmesini ya da işlerinin düzene konmasını isteyen birçok kimse başvurdu. Öğleyin, yaşlı amcam beni yanına alarak, iki yaşlı baronesi ziyaret etmem ve resmen saygılarımı sunmam için şatonun kanat bölümüne götürdü. Franz ziyaretimizi haber verdi. Birkaç dakika bekledikten sonra, sayın bayanların özel oda hizmetçisi olduğunu söyleyen kamburu çıkmış ve alaca renkli ipekliler giymiş, altmışlık yaşlı bir kadıncağız bizi kutsal yere soktu. Modası çoktan geçmiş, acayip giysiler giymiş iki yaşlı bayan, bizi gülünç bir resmilikle karşıladı; büyük amcam beni, keyifli keyifli, kendisine yardım eden genç bir hukuk adamı olarak tanıtınca, bana şaşkın şaşkın bakakaldılar. Gençliğim yüzünden R...sitten halkının iyilik ve esenliğinin tehlikeye düşmüş olduğunu düşündükleri yüzlerinden okunuyordu. Yaşlı bayanlara yaptığımız bu ziyaretin çok gülünç yanları vardı; ancak bir gece önceki korku hâlâ içimi donduruyordu; aşılıp bir adım daha ilerlense, insanı kurtuluş umudu olmayan bir yıkıma sürükleyecek çevrenin sınırına kadar gelip süründüğümü, ancak şifasız bir deliliğin giderebileceği bir korkudan, ancak bütün gücümü toplayıp karşı koyduğum takdirde kendimi koruyabileceğimi iyice duyumsuyordum. Bu yüzden iki yaşlı baronesin kat kat yükselen garip saç tuvaletleri, renkli kurdele ve çiçeklerle acayip bir biçimde süslenmiş giysileri, bana gülünç görünecek yerde, üzerimde korkunç bir hortlak görmüşüm gibi bir etki bırakıyordu. Yaşlı kadınların, hortlayıp şatonun çevresinde dolaşan korkunç hayaletlerle bağdaştıklarına, hatta kendilerinin de yıkıcı ve korkunç şeyler yapabileceklerine inanıyor ve bunu, onların yaşlı, sarı, buruşuk yüzlerinde görmeye, yarısını sivri burunlarından söyledikleri kötü Fransızcalarından duymaya çalışıyordum. Büyük amcam neşeli olan her şeyden hoşlandığından, alaylarıyla iki yaşlı kızı öyle bir şaşkına döndürdü ki, başka bir ruh durumu içinde olsaydım, taşkın kahkahalarımı nasıl tutacağımı bilemezdim; ama dediğim gibi, iki yaşlı barones gevezelikleriyle bana birer hortlak gibi görünüyordu. Bana özel bir eğlence yaratmak istemiş olan yaşlı amcam da sık sık bana şaşkınlıkla bakıyordu. Yemekten sonra odamızda yalnız kalınca dayanamadı, sordu:

- Yeğen, Tanrı aşkına söyle, ne oldu sana? Gülmüyorsun, konuşmuyorsun, yemiyorsun, içmiyorsun? Hasta mısın? Yoksa başka bir derdin mi var?

Bunun üzerine bir gece önce başımdan geçen bütün o korkunç, o tüyler ürpertici öyküyü, ayrıntılarıyla anlatmaktan kendimi alamadım. Hiçbir şeyi gizlemedim ve özellikle bir hayli punç içtiğimi ve Schiller'in kitabını okuduğumu saklamadım. Şu sözleri de ekledim:

- Bunları itiraf etmeliyim; çünkü ancak bu sayede beynimin duvarları arasında var olan bütün bu belirtileri, heyecan içinde çalışan düşgücümün yarattığına inanılabilir.

Ben büyük amcamın ağır alaylarıyla, benim bu hayalet görmelerime fena halde yükleneceğini sanıyordum, oysa aksine, birdenbire son derece ciddileşti, gözlerini yere dikerek uzun uzun baktı. Sonra başını hızla yukarı kaldırdı, ateşli bakışlarını bana çevirerek şöyle dedi:

- O sözünü ettiğin kitabı okumadım, yeğen; ama bildiğim bir şey varsa, o da, dün akşamki o hortlaklara, ne okuduğun kitabın, ne de içtiğin şarabın neden olduğudur. Senin başına gelenleri, ben düşümde gördüm, bunu da bilesin. Ben de senin gibi ocağın yanında, koltukta oturuyordum (ya da bana öyle geldi); ama senin ses olarak duyduklarını ben, ruh gözüyle, apaçık gördüm. Evet, tüyler ürpertici canavarın içeri girdiğini, örülü kapıya nasıl güçsüz güçsüz süründüğünü, avuntu kabul etmez bir umutsuzlukla duvarları nasıl tırmaladığını, kopan tırnaklarından nasıl kanlar sızdığını, sonra merdivenlerden aşağı nasıl indiğini, beygiri ahırdan çıkarıp sonra yeniden ahıra nasıl girdiğini gördüm. Köyün uzak çiftliklerinde horozların nasıl öttüğünü sen de duydun mu?[1] Bu sırada beni uyandırdın, ben de yaşamın neşesini kaçıran o korkunç insanın hayaletine böylelikle karşı koyabildim.

Yaşlı amcam sustu. Kendisine fazla bir şey sormadım. Çünkü uygun görmüş olsaydı, her şeyi anlatacağını düşünüyordum. Bir süre kendi iç dünyasına derin derin dalıp sessizce oturdu, sonra sözünü sürdürdü:

- Olup bitenleri öğrendikten sonra, o hortlakla bir daha karşılaşmaya cesaretin var mı, yeğen? Elbette ben de yanında olacağım.

Onun bu sözlerinden sonra, bu iş için kendimde ne denli büyük bir güç duyduğumu söylemekten daha doğal bir şey olur muydu? Yaşlı adam sözlerini sürdürerek:

- Öyleyse önümüzdeki gece birlikte nöbet tutacağız. İçimden bir ses, kötü hayaletin, ruh gücünden çok büyük bir güvene dayanan cesaretim karşısında gerilemek zorunda kalacağını söylüyor. Burada, şato sahiplerinin oğullarını atalarının yurdundan uzaklaştıran kötü cadıyı kovmak için bedenimi de, ruhumu da tehlikeye atıyorsam, bu küstahça bir girişim için değil, dinsever, cesaretli bir iş içindir. Bununla birlikte herhangi bir can korkusu da söz konusu değildir; çünkü benim şu anki güçlü, dürüst duygularımla, içimdeki inançla insan hep utku kazanan bir kahraman olur. Ama Tanrı'nın istenci o kötü ruhun beni çarpması yolundaysa, o zaman sen, yeğenim, burada yıkıcı varlığını sürüklemekte olan cehennem zebanisiyle giriştiğim bu savaşımda benim dürüst ve Hıristiyanca öldüğümü kalanlara söylersin! Fakat sen uzakta dur!... Böylece hiçbir tehlikeyle karşılaşmazsın.

Düşüncelerimizi başka yönlere çeken çeşitli işlerle akşamı ettik.

Önceki akşam da olduğu gibi, Franz yine sofrayı toplamış ve bize punç getirmişti, pırıl pırıl bulutlar arasında ayın ışığı görünüyordu, denizin dalgaları uğulduyor, gecenin rüzgârı kemerli pencerelerimizin şıngırdayan camlarını sarsıyor ve uluyordu. İçimizin heyecanla dolu olmasına karşın, kayıtsız kalmaya çalışarak konuşmak için kendimizi zorluyorduk. Yaşlı amcam çalar saatini masanın üstüne koymuştu. Saat on ikiyi çaldı. O anda korkunç bir gürültüyle odanın kapısı açıldı ve dünkü gibi salonun üstünde sessiz sessiz, yavaş yavaş yürümeler başladı, inlemeler, göğüs geçirmeler duyuldu. Yaşlı amcamın rengi atmıştı; ama gözleri hiç görmediğim bir ateşle parlıyordu, koltuğundan kalktı, sol kolunu kalçasına dayamış, sağ kolunu ileri doğru uzatarak salonun ortasında uzun boyuyla dimdik durduğu sırada, komutlar veren bir kahramana benziyordu. Bununla birlikte göğüs geçirmeler, inlemeler gitgide daha güçlü bir biçimde duyuldu ve az sonra duvar, dünkünden daha korkunç bir biçimde tırmalanmaya başlandı. Bunun üzerine yaşlı amcam ileriye, örülmüş kapıya doğru yürüdü, sert adımları altında döşeme gümbürdüyordu. Gittikçe artan bir şiddetle duvarın tırmıklanmakta olduğu yerin tam önünde kımıltısız durdu ve hiç işitmediğim kadar güçlü ve görkemli bir sesle: "Daniel, Daniel, bu saatte burada işin ne?" dedi. Bunun üzerine korkunç, tüyler ürpertici bir çığlık

koptu, sanki ağır bir yük yere yuvarlanmış gibi boğuk bir gürültü duyuldu. "Varlıkların en yükseğinin tahtı önünde bağışlama ve acıma dile! Senin yerin orasıdır. Bir daha dönmeyeceğin bu yaşamdan defol git!" Eskisinden daha güçlü bir biçimde, yaşlı amcam böyle bağırdı. Havadan sanki hafif bir inleme geçti ve şiddetlenmeye başlayan fırtınanın gürültüsü içinde sönüp yitti. O zaman yaşlı amcam kapıya doğru yürüdü ve kanadını çarparak öyle bir kapadı ki, boş bekleme salonunda gürültülü yankılar oluşturdu. Duruş ve davranışında, konuşmasında insanlıktan üstün, beni derin derin ürperten bir eda vardı. Koltuğuna oturunca bakışları adeta durulaştı, ellerini kavuşturdu, içinden sessiz sessiz dua etti. Böylece birkaç dakika geçti, sonra tümüyle egemen olduğu, insanın yüreğinin ta içine işleyen o tatlı, yumuşak sesiyle sordu: "E... yeğen? Ne dersin bu işlere?" İçim ürpermelerden, korkudan, dehşetten, kutsal bir saygı ve sevgiyle titreyerek dize geldim ve bana uzattığı elini sıcak göz yaşlarımla ıslattım. Yaşlı amcam beni kolları arasında sıktı ve bağrına basarak tatlı tatlı şunları söyledi:

- Şimdi artık rahat uyku uyuyabiliriz, sevgili yeğenim.

Dediği gibi de oldu. Ertesi gece bizi korkutacak hiçbir şey olmayınca eski neşemizi yeniden bulduk, bu da yaşlı baronesler için kötü oldu. Garip varlıklarıyla her ne kadar hâlâ hayaletleri andıran bir görünüşleri var idiyse de, yaşlı amcamın hiç farkına vardırmadan sakin sakin kışkırttığı birer gülünç hortlaktılar.

Sonunda, günlerden sonra, Baron ve eşi, kalabalık bir avcı takımıyla birlikte geldi. Çağrılı konuklar da toplandı ve birdenbire canlanan şatoda, yukarda betimlediğimiz, gürültülü, baş döndürücü bir yaşam başladı. Şatoya varır varmaz oturduğumuz odaya giren Baron, bu değişiklik karşısında garip bir şaşkınlık gösterdi; duvar örülmüş kapıya karanlık bakışlarla baktı ve uğursuz bir anıyı silmek istiyormuş gibi eliyle alnını sıvazladı. Büyük amcam mahkeme salonuyla bitişik odalardaki yıkımdan söz etti; Baron da bizi daha iyi yerleştirmediği için Franz'a çıkıştı ve gerçekten içten bir edayla şimdiye kadar oturmuş olduğu daireden çok daha kötü olan bu odalarda, bir eksiği varsa, rahatının sağlanması için doğrudan doğruya buyruklar vermesini amcamdan rica etti. Baron'un yaşlı amcama karşı takındığı tavır yalnızca içten olmakla kalmıyor; buna, sanki aralarında akrabalık bağlarına dayanan bir saygı bağı varmış gibi, çocukcasına bir saygı da karışıyordu. Baron'un gün geçtikçe daha iyi beliren baskıcı, haşin

özyapısıyla beni uzlaştıran biricik nokta da bu oldu. Bana pek az, hemen hiç önem vermiyor gibi göründü; her zamanki sıradan yazman gözüyle baktı. Bir davanın tutanağını daha ilk kez tuttuğum zaman, yazılış biçeminde bazı yanlışlar bulmaya kalkıştı. Birdenbire kanım beynime sıçradı, sert bir yanıt vereceğim sırada, büyük amcam söze karışarak, her şeyi kendi görüş noktasına göre hazırlamış olduğumu ve bu düşüncesinde de ancak hukuk yöntemlerinin egemen olduğunu söyledi. Amcamla yalnız kaldığım zaman, ruhumda kendisine karşı gittikçe nefret duyduğum Baron'un davranışından acı acı yakındım. Amcam bana şöyle yanıt verdi:

- İnan bana, yeğen, Baron, özyapısının bütün haşinliğine karşın, insanların en iyi yüreklisi, en yetkinidir. Özyapısındaki bu değişikliği sana daha önce de söylemiş olduğum gibi, şato kendisine miras kalınca edindi. Ondan önce, alçakgönülllü, yumuşak huylu bir delikanlıydı. Ama yine de, senin sandığın kadar kötü değildir. Ben kendi hesabıma, senin ondan bu derece nefret etmenin nedenini merak ediyorum.

Yaşlı amcam bu son sözlerini söylerken alaylı alaylı gülmüştü, bütün kanım yüzüme çıktı. Bu sözler üzerine o garip nefret tohumunun, bana yeryüzündeki yaratıkların en sevimlisi, en gözalıcısı gibi görünen bir varlığa karşı duyduğum sevginin, daha doğrusu sevdanın sonucu olduğu hakkında içimde gizlenen duyguları yine kendime açıklamış olmuyor, onları kesinlikle duyumsamak zorunda kalmıyor muydum? Bu varlık Barones'in ta kendisiydi. Narin yapılı vücuduna iyice oturmuş samur kürkü içinde, başına zengin tüller sarmış, Barones'in odalardan geçerken görünüşü, geldiğinin daha ilk anında, üzerimde korkunç, karşı konmaz bir büyü etkisi bırakmıştı. Barones'in, tanımlanamaz tatlı bakışlarla çevresine bakınır, arada bir başıyla ötekini berikini selamlarken ya da kulakları okşayan temiz Kurlandlı şivesiyle arada sırada birkaç Almanca sözcüğü bir flavtadan çıkıyormuş gibi fısıldarken, giysilerin ve Fontange'ların[2] en gariplerini giyinip takınmış yaşlı halalarının iki yanında sıçraya sıçraya küçük adımlarla sekerek Fransızca, "Hoşgeldin" demelerinin garip, yabancı bir görünüşü vardı; insanın düşgücü, bu görünüşe o korkunç hortlağın yanında ister istemez yer veriyor ve Barones, önünde kötü cinlerin diz çöküp yere baş koydukları ışık meleği oluyordu. O olağanüstü kadın, ruhumun aynasında canlı olarak yer aldı. Ancak on dokuz yaşındaydı; vücut yapısı kadar narin olan yüzünde meleklerin en derin iyilik anlatımı okunuyordu; ama her şeyin üstünde, koyu renkli gözlerinin bakışından, tanıma sığmaz bir büyü, nemli bir ay

ışığı demeti gibi hüzünlü bir özlem yükseliyordu; oysa ruhu açan gülümsemesi, sevinç ve zevk dolu bir gökyüzü gibiydi. Çoğu zaman kendi içine kapanmış, dünyasını unutmuşa benziyordu, böyle anlarda sevimli yüzünün üzerinden karanlık bulutların gölgeleri geçiyordu. Ruhunu bulandıran bir acının kendisini sardığı kanısı uyandırıyordu; ama ben kendi hesabıma, bu anlarda, Barones'in, yıkımlara gebe, karanlık bir geleceğin korkusu altında ezildiğini kestiriyor ve kendi kendime açıklayamadığım, garip bir işaretle onun durumunu şatodaki hortlağa bağlıyordum.

Baron'un geldiğinin ertesi günü, şato halkı sabah kahvaltısı için toplandı; yaşlı amcam beni Barones'e tanıttı; insanın ruh durumu, benim o anda içinde bulunduğum gibi olunca, doğal olarak aklının alamayacağı kadar budalacasına davranır; ben de, şatodaki yaşamımdan hoşnut olup olmadığım gibi sıradan sorulara karşı anlamsız, garip, karışık sözler söyledim, öyle ki, yaşlı halalar benim bu şaşkınlığımı, şatonun hanımı karşısında duyduğum derin saygıya yorarak, beni korumak zorunda olduklarını sandılar ve beni Fransızcayı iyi bilen, terbiyeli bir garçon tres joli[3] olarak tanımladılar. Buna çok öfkelendim ve kendimi hemen toparlayarak, iki yaşlı kızın Fransızcasından çok daha kusursuz bir Fransızcayla bir nükte yaptım. Bunun üzerine iki yaşlı kız, şaşkın gözlerle bana baktılar ve sivri burunlarına enfiye doldurdular. Barones'in ciddileşen bakışlarını benden çevirerek dönüp başka bir bayanla konuşması üzerine, bu nükteyi yapmakla gerçekten çılgınlık etmiş olduğumu anladım. Bu yüzden daha da öfkelendim ve iki yaşlı kızın cehennemin dibine yuvarlanmalarını için için diledim. Pastoral üzüntülerle, kendi kendini çocukçasına aldatarak bahtsız sevdalara kapılma dönemini, yaşlı büyük amcamın alayları sayesinde, çoktan atlatmıştım. Bu yüzden, Barones'in şimdiye kadar rasladığım kadınlardan daha derin ve daha büyük bir güçle beni, varlığımın ta içinden bağladığını iyiden iyiye anladım. Yalnızca onu görüyor, yalnızca onun sesini duyuyordum; ancak, en ufak bir ilişki kurmaya yeltenmenin anlamsızlık, hatta çılgınlık olacağına kesinlikle emindim. Ayrıca kendi kendimden utanç duyduğum bir davranışla, sevdalı bir çocuk gibi uzaktan hayranlık ve sevgi göstermenin olanaksızlığını da görüyordum. Ruhumun içinden geçenleri sezdirmeden o olağanüstü kadının yanına kadar sokulmak, sözlerinin, bakışlarının tatlı zehirini emmek ve sonra ondan uzaklarda, uzun zaman, belki de sonsuza değin, onu ruhumda yaşatmak.. bunu istiyordum, yapabilirdim de. Uykusuz gecelerimde

filizlenen bu romantik, daha çok özveri dolu şövalyece aşk, sinirlerimi o denli gerginleştirdi ki, kendi kendime heyecanlı söylevler verecek ve sonunda pek hüzünlü bir biçimde: "Seraphine! Ah, Seraphine!" diye haykıracak kadar çocuklaştım. Sesime yaşlı amcam uyandı ve bana seslendi:

- Yeğen!.. Yeğen!.. Galiba yüksek sesle sayıklıyorsun. Eğer olabilirse gündüzleri sayıkla, geceleyin bırak da uyuyalım.

Barones geldikten sonra varlığımdaki değişikliği zaten fark etmiş olan yaşlı amcamın bir de Barones'in adını ağzımdan işitmiş olmasından ve acı alaylarını üzerime yağdırmasından son derece korkuyordum. Ama ertesi sabah mahkeme salonuna girerken, yalnızca şunları söyledi:

- Tanrı, insanların her birine, doğru yoldan ayrılmayacak kadar zeka ve sevgi bağışlasın. İnsanın çevresinde olup bitenlere aldırış etmeden korkak, çekingen bir yaratık biçimine girmesi kötü sonuçlar doğurur.

Bu sözleri söyledikten sonra büyük masanın başına oturdu ve bana:

- Okunaklı yaz, sevgili yeğenim, sıkıntı çekmeden okuyabileyim, dedi.

Baron'un büyük amcama gösterdiği biraz da çocukçasına saygı, her davranışında kendini gösteriyordu. Bunun bir sonucu olarak da, sofrada, Barones'in yanındaki, herkesin isteğini kabartan yerde o oturuyordu; bense, raslantıya bağlı olarak, şurada burada oturuyordum. Bununla birlikte çoğu zaman, çevredeki büyük kentten gelen birkaç subay, oradaki eğlencelerden ve olup bitenlerden söz etmek, bu arada bol bol şarap içmek için beni tekeline alıyordu. Bu yüzden de günlerce Barones'ten çok uzakta, masanın bir ucunda oturdum. Sonunda bir raslantı beni ona yakın bir yere attı.

Yemek salonu konuklara açıldığı sırada, Barones'in yaşı geçkin ama kesinlikle çirkin ve budala olmayan bir kadın olan nedimesiyle konuşmaya dalmıştık. Göreneğe uymak için kendisine sofradaki yerine kadar eşlik ettim, Barones'e yakın bir yere oturunca pek sevindim. Barones, nedimesine dostça bir işaret yaptı. Elbette bundan sonra söylediğim her söz, yalnızca yanımda oturan kadını değil, özellikle Barones'i hedef alıyordu. Belki de ruhumdaki coşkunluk söylediklerime özel bir kıvraklık vermişti; çünkü Barones'in nedimesi genç hanım gitgide dikkat kesildi, hatta sonunda, gözleri önünde canlandırdığım, her an değişen betimlemelerle dolu renkli

dünya kendisini tümüyle dayanılmaz bir biçimde büyüledi. Az önce de söylediğim gibi zeki bir kızdı ve bunun sonucu olarak da, kısa bir zaman sonra, konukların şuradan buradan sızan sözlerinden tümüyle ayrı olarak bizim konuşmamız layık olduğu, ulaşmasını istediğim o kulaklara da birkaç kıvılcım sıçrattı. Nedime'nin Barones'e anlamlı anlamlı baktığını ve Barones'in de bizim söylediklerimizi duymak için çaba harcadığını iyice fark etmiştim. Yine Barones'in bizim sözlerimize kulak kabarttığı bir sırada, söz müziğe geldi. Ben bu olağanüstü, kutsal sanattan heyecanla söz ettim ve sonunda da, kendimi adadığım kuru, can sıkıcı hukuk dünyasına karşın oldukça güzel piyano çaldığımı, şarkı söylediğimi ve hatta şimdiye kadar birkaç tane "Lied" bile bestelediğimi gizlemedim.

Kahve ve likörler içilmek üzere öbür salona geçilmişti, birdenbire kendim de nasıl olduğunun farkına varmadan, nedimesiyle konuşmakta olan Barones'le karşı karşıya geldim. Derhal bana seslendi ve bir önceki konuşmamızdan daha dostçasına, sanki eskiden bu yana tanıdığı biriymişim gibi, yine şatodaki yaşamımdan hoşnut olup olmadığımı ve benzeri şeyleri sordu. Geldiğimin ilk günlerinde çevrenin korkunç ıssızlığının, hatta eski şatonun, üzerimde garip bir etki bıraktığını, ama bu ruh durumu içinde bile birçok olağanüstü şeyin yer aldığını, ancak isteğimin, alışık olmadığım gürültülü avlardan bağışlanmak olduğunu açıkladım. Barones gülümseyerek şunları söyledi:

- Bizim çam ormanlarındaki yabanıl kargaşalığın sizin hoşunuza gitmeyeceğini kolaylıkla kestirebiliyorum. Müzisyensiniz ve eğer yanılmıyorsam, kesinlikle şairliğiniz de vardır. Bu iki sanatı tutkuyla severim. Kendim de biraz arp çalarım; ancak R...sitten'de bu zevkten yoksun kalacağım, kocam çalgıyı birlikte getirmeme razı olmadı. Burada işitilmesine ancak izin verilen av borularının tiz ezgileri, haşin av şarkıları yanında onun sesinin yakışık almayacağını söyledi. Ah, Tanrım, burada biraz müzik olsa ne kadar sevinirdim.

İsteğini yerine getirmek için bütün sanatımı kullanacağımı ve şatoda kesinlikle herhangi bir müzik aygıtı, hiç olmazsa eski bir piyano bulunacağı konusunda kendisine güvence verdim. Bu sözlerim üzerine Fräulein Adelheid katıla katıla güldü ve benden, insan anısının eriştiği en uzak zamanlardan bu yana bu şatoda avcıların neşe içinde inleyen av borularının, cırtlak trampetlerin, başıboş dolaşan dilenci çalgıcıların boğuk sesli

kemanlarının, akortsuz viyolensellerinin, keçiler gibi meleyen flavtalarının sesinden başka bir müziğin duyulmamış olduğunu bilip bilmediğimi sordu. Barones müzik ve özellikle de beni dinleme isteğinde üsteleyince, ikisi, kendisi ve Fräulein Adelheid, işe yarar bir piyanonun buraya getirtilebilmesi için birçok olanak aradılar. Tam bu sırada, yaşlı Franz salondan geçti.

- İşte, her derde deva bulmasını bilen, görülmedik, duyulmadık şeyleri bile bulup getiren.

Fräulein Adelheid, bu sözler üzerine yaşlı kuşçuyu içeri çağırdı. Fräulein Adelheid, kendisine sorunun ne olduğunu anlatırken, Barones ellerini kavuşturmuş, başını öne doğru eğmiş, tatlı bir gülümsemeyle yaşlı adamın gözlerinin içine bakarak dinliyordu. Uzun zamandır istediği bir oyuncağı hemen elinde görmek isteyen sevimli, şirin bir çocuk gibi pek zarif bir duruşu vardı.

Franz, her zamanki gibi uzun sözlerle, olayı lafa boğarak, bu kadar ender bir aygıtı hemencecik bulmanın kesinlikle mümkün olmadığını açıklayan nedenleri uzun uzadıya sayıp döktükten sonra, sonunda kendinden hoşnut bir tavırla sakalını sıvazlayarak gülümsedi ve şöyle dedi:

- Ama, köydeki kahyanın karısı son derece güzel piyano çalar ve o kadar zarif, can alıcı bir biçimde şarkı söyler ki, insanın sanki soğan ayıklamış gibi gözleri kızarır ve iki ayağı üzerinde atlayacağı gelir.

Fräulein Adelheid yaşlı adamın sözünü kesti:

- Yani bir piyanosu var...

Yaşlı adam sözünü sürdürerek:

- Evet, evet, var... Doğruca Dresden'den getirtti... bir...

Barones sözünü keserek:

- Oh, işte bu çok iyi...

Yaşlı Franz:

- Güzel bir aygıt ama biraz dayanıksız... Kısa bir süre önce, kilisenin orgcusu, "Bütün ef'alimde..." adlı şarkıyı çalmak istedi ve aygıt kırılıp

yerlere döküldü...

- Aman Tanrım, diye Barones ve Fräulein Adelheid birlikte haykırdılar.

- Büyük harcamalarla R...'a gönderdiler ve orada onarıldı.

Fräulein Adelheid sabırsızlanarak:

- Yeniden buraya getirildi mi?

- Getirildi, sayın Fräulein, ve kahyanın karısı onu size vermeyi bir onur bilecektir.

Bu sırada Baron yanımızdan geçti. Bizim oluşturduğumuz öbeğe şaşkınlıkla baktı ve alaylı alaylı gülümseyerek Barones'e fısıldadı:

- Franz yine akıl mı veriyor?

Barones yüzü kızararak gözlerini yere dikti ve yaşlı Franz korkmuş gibi sözünü olduğu yerde bırakarak, başı dimdik, iki yanına sarkıttığı kolları vücuduna yapışık, bir asker tavrıyla durdu. Yaşlı halalar, dokuma giysileri içinde yüze yüz bizden yana geldiler ve Barones'i alıp götürdüler. Fräulein Adelheid de onu izledi. Ben sanki büyülenmiş gibi olduğum yerde kalakaldım. Taptığım, bütün varlığıma egemen olan o kadına yaklaşabileceğimden duyduğum neşe, bana tam bir zorba gibi görünen Baron'a karşı duyduğum öfke ve kırgınlıkla çarpışıyordu. Eğer böyle bir zorba olmasaydı, saçları ağarmış o uşak, karşısında bir köle tavrı takınır mıydı? Büyük amcam omzuma vurarak:

- Sonunda görebiliyor, işitebiliyor musunuz?

Yukarıya odamıza çıktık. Odaya girdikten sonra büyük amcam:

- Barones'in yanına boş yere sokulma. Ona kur yapmayı, burada bol bol gördüğün kendini beğenmiş genç züppelere bırak.

Olayın nasıl başlayıp nasıl bittiğini anlattım ve sonunda da "bu sitemleri hak edip etmediğimi" söylemesini kendisinden rica ettim. Ama bu sözlerime yalnızca: "Hım, hım!.." diye yanıt vermekle yetindi. Hırkasını giydi, piposunu yakarak koltuğa oturdu ve bir gün önce avda olanlardan söz ederek benim beceriksiz, acemi atıcılığımla alay etti.

Şatoda her şey susmuştu. Hanımlar ve beyler, gece için süslenmekle uğraşıyorlardı. Fräulein Adelheid'ın söz ettiği, kemanlarının sesi boğuk, viyolenselleri akortsuz, flavtaları keçiler gibi meleyen çalgıcılar gelmişti ve akşam verilecek balo da en iyi düzenlenmiş balolardan aşağı kalmayacaktı. Yaşlı amcam, rahat bir uykuyu bu tür saçmalıklara yeğ tuttuğundan odasına çekildi, buna karşılık ben balo için hazırlanıp giyinmiştim. Bu sırada yavaşça kapıya vuruldu ve Franz içeri girdi, kahyanın karısının piyanosunun az önce bir kızakla gelmiş ve Barones'in odasına taşınmış olduğunu hoşnut bir gülümsemeyle haber verdi. Fräulein Adelheid, beni derhal yukarıya çağırıyormuş. Nabzımın ne kadar şiddetle attığını, onun bulunduğu odanın kapısını, nasıl içim tatlı tatlı titreyerek açtığımı kestirmek güç değildir. Fräulein Adelheid beni içtenlikle karşıladı. Barones, balo giysilerini artık giymiş, canlandırmaya çağrıldığım ezgilerin uyuduğu gizemli kutunun önünde düşünceli düşünceli oturuyordu. Ayağa kalktı, güzelliği öyle bir parıltıyla yayıldı ki ben, tek sözcük söylemeden ona bakakaldım.

Barones, içten bir edayla ve ancak güney yörelerinin en güneyinde raslanan ve kuzeyin o rahatlık verici göreneği üzere herkese göbek adıyla seslenerek:

- İşte Theodor, çalgı geldi,dedi; Tanrı vere de yeteneğinize layık olsa.

Ben piyanonun kapağını açar açmaz, kopmuş birçok tel bana doğru fırlayarak titredi, ben bir iki notaya basınca, sağlam kalan teller de tümüyle akortsuz ve birbirine karıştırılmış olduğundan korkunç, iğrenç sesler çıktı. Fräulein Adelheid gülerek:

- Kilisenin orgcubaşısı, yumuşacık elleriyle yine piyano çalmış, dedi.

Ama Barones tümüyle cesareti kırılmış bir tavırla:

- Bu, gerçekten bir yıkım! Bu yerde bir tek sevinç duymamam alnımın yazısıymış.

Çalgının araç sandığını araştırdım. Şansıma birkaç bağ tel buldum; ama akort anahtarı yoktu. Barones yine yakındı, sızlandı.

- Piyanonun cıvatalarına muylusu uyan her anahtarı kullanabiliriz, diye açıkladım.

Bunun üzerine ikisi de, Barones de, Fräulein Adelheid da, neşeli neşeli öteye beriye koşuştular; bir sürü pırıl pırıl anahtarı önüme yığmaları uzun sürmedi.

Fräulein Adelheid, hatta Barones'in kendisi de, şu ya da bu cıvatayı deneyerek bana yardım etmeye çalışıyorlardı. Ben de büyük bir gayretle işe koyuldum. Sağır anahtarlardan biri uyunca, ikisi birden: "Oldu, oldu!" diye bağrıştılar. Bunun üzerine tel falsosuz ses çıkarıncaya kadar çınladı ve birden fırladı, ikisi de ürkerek geriye sıçradılar. Barones, yumuşacık, küçücük ellerini sert teller arasında dolaştırmaya başladı, istediklerimi bana uzatıyor ve açmakta olduğum bağı özenle tutuyordu; birdenbire bağlardan biri çözülüp koptu, Barones sabırsızlanarak: "Ah!" diye içini çekti, Fräulein katıla katıla güldü, ben, birbirine karışan yumağı odanın köşesine kadar kovaladım ve hepimiz birden, bu yumaktan dümdüz, eziksiz bir tel çıkarmaya uğraştık; fakat kör talih bu teli de kopartıp fırlattı. Fakat sonunda.. sonunda işe yarar bağlar bulduk, teller yerli yerine konabildi, uyumsuz bir uğuldama yerine her yana pürüzsüz, duru ezgiler egemen oldu. Barones bana tatlı bir gülümsemeyle bakarken:

- Başardı, başardı, çalgının akordu düzeldi, diye haykırıyordu.

Bu birlikte çalışma, göreneklerin koymuş olduğu bütün yabancılığı, bütün utangaçlığı nasıl da uzaklaştırdı, aramızda derin bir içtenlik yarattı; bu durum, elektrikli bir soluk gibi, beni tepeden tırnağa kadar alevlendirerek, göğsümün üzerine sanki bir buz parçası gibi çökmüş olan umutsuz yürek sıkışıklığını hemencecik dağıttı. Düştüğüm sevdanın çoğu zaman doğurduğu o garip heyecan şimdi benden tümüyle uzaktı, öyle ki, piyano çalınabilir biçimde akort edildikten sonra, ben, istediğim gibi, içimdeki duyguları, uydurma ahenklerle ortaya vuracak yerde, güneyden, İtalya'dan bize geçmiş olan o tatlı, sevimli türkülere kendimi kaptırdım. Bu şarkılardaki, Senza di te'ler, sentimi idol mio'lar, Aimen se non poss'io'lar, yüzlerce kez yinelenen Miror mi sento'lar, Adios'lar, Oh! Dio'lar yinelenirken Seraphine'in gözleri gitgide parlaklaştı. Çalgının yanında, ta yanıma oturmuştu, soluğunun yanağımın üzerinde titreştiğini duyuyordum; kolunu sandalyenin arkalığına dayarken zarif balo giysisinin çözülen kurdelelerinden biri omzuma düştü ve sadık bir sevda habercisi gibi, kimi zaman benim piyanodan çıkarttığım seslerle, kimi zaman da Seraphine'in hafif göğüs geçirmeleriyle, şu yana, bu yana sallandı. Bilincimi

koruyabilmiş olmam gerçekten şaşılacak şeydi. Ben, piyanoda gelişigüzel ezgiler çıkararak yeni bir şarkı ararken, odanın bir köşesinde oturmakta olan Fräulein Adelheid yerinden sıçradı, Barones'in önüne diz çöktü ve iki elini kavrayıp kendi göğsüne bastırarak:

- Ooo, sevgili Barones, Seraphineciğim, şimdi sen de bir şarkı söyle! dedi.

Barones, yanıt verdi:

- Böyle bir şeyi nasıl düşünüyorsun, Adelheid, sanatçımız önünde ben, o umarsız sesimi duyurmaya nasıl cesaret edebilirim!

Tıpkı gerçekten utanmış küçük bir çocuk gibi gözlerini yere indirdiğini, içinde çarpışan istek ve utangaçlıktan kızardığını görmek gerçekten çok hoştu. Kendisine ne kadar yalvardığım ve hele küçük Kurland halk türkülerinden söz edince, şarkısına eşlik olsun diye, sol eliyle çalgı üzerinde birkaç nota çıkartıncaya kadar nasıl üstelediğim kestirilebilir. Çalgı başında ona yerimi vermek istedim; ama o razı olmadı; bir tek nota bile çalmasını bilmediğinden ve eşlik edeni olmadığından, şarkısının pek sönük ve kararsız kalacağını söyledi. Sonra da çanlar gibi pürüzsüz, yürekten gelen tatlı bir sesle yalın melodisi, o büyük parlaklıkla içimizden fışkırıp çevremize akan aydınlık ışıkta bize özyapımızın en yüksek şiir yanını gösteren ve halk türkülerinin bütün niteliklerini taşıyan o şarkılardan birine başladı. Bağrımızı dolduran ve anlatılamayan hiyerogliflere dönen güftenin değersiz, anlamsız sözlerinde gizemli bir büyü saklıydı. Sözleri *"sevgilimle birlikte gemiye binip denize açıldık, hava bozdu, deniz dalgalandı ve sevgilim, korku içinde, bir bu yana, bir şu yana sallandı. Hayır, hayır, bir daha sevgilimle asla denize açılmam"*dan ibaret olan İspanyolca şarkıyı bilmeyen var mıdır? Barones'in söylediği şarkı da şuydu: *"Gençliğimde, bir düğünde sevgilimle dans ettim, saçından bir çiçek üstüme düştü, ben çiçeği kaldırdım, o da çiçeği bana verdi ve dedim ki: Bir daha güzelim ne zaman gideceğiz düğüne?"* Bu küçücük şarkıya ikinci bölümünde arpejlerle eşlik edince; ve beni kavrayan heyecan içinde, bundan sonra Barones'in söylediği şarkıların bestelerini daha dudaklarından çıkarken adeta çalarak piyanoda izleyince, Barones'e ve Fräulein Adelheid'a çalgı sanatının en büyük ustası gibi göründüm, beni övgülere boğdular.

Balonun verileceği salonda yakılmış olan mumlar, Barones'in odasını da aydınlatıyordu ve kulakları tırmalayan bir boru ve trampet gürültüsü, artık balo için toplanma zamanının geldiğini haber veriyordu. Barones:

- Gitme zamanı geldi işte, diye haykırdı.

Ben çalgının önünden kalktım.

- Bana olağanüstü güzel bir saat geçirttiniz, burada, R...sitten'de yaşamış olduğum en neşeli dakikalardı.

Bu sözleri söyledikten sonra Barones bana elini uzattı. En yüksek kendinden geçmenin esrikliği içinde o ele dudaklarımı dokundurduğum sırada, parmaklarının nabız gibi şiddetle çarparak avucumun içinde kaldığını duydum. Bundan sonra büyük amcamın odasına nasıl çıktığımı, oradan da baloya nasıl gittiğimi bilmiyorum. O ünlü Gaskonyalı savaştan korkuyormuş; çünkü vücudunun her yanı salt yürek olduğundan her yara kendisini öldürürmüş. İçinde olduğum ruh durumunda bulunan herkes o Gaskonyalıya benzer, herhangi bir dokunuş öldürücüdür. Barones'in eli, nabız gibi çarpan parmaklar, üzerimde zehirli ok etkisi yapmıştı. Kanım, damarlarımın içinde ateş gibi kavruluyordu! Ertesi sabah, yaşlı amcam bana doğrudan doğruya hiçbir soru sormadan, Borones'le birlikte geçen akşamın bütün ayrıntılarını öğrendi; o ana kadar dudakları gülümseyerek neşeli bir edayla konuşmuş olan yaşlı adam, birdenbire oldukça ciddileşerek şöyle söze başladı:

- Senden rica ederim, yeğen, seni bütün gücüyle pençesine almış olan bu çılgınlığa karşı koy. Bu başlangıç, ne kadar masum görünürse görünsün, en korkunç sonuçları doğurabilir; tehlikeyi görmeyen bir delilik nöbeti içinde, ince bir buz tabakası üzerindesin, daha farkına varmaya vakit bulamadan buz tabakası ayaklarının altında çatlayıp çözülür ve sen suyun dibine yuvarlanırsın. Seni giysinin eteğinden tutup çekmekten de kaçınacağım; çünkü, biliyorum, yine suyun yüzüne çıkacak ve eski delilliğine kapılarak can evine giren korkuya karşın: "Düşümde biraz nezle olmuşum" diyeceksin. Ama o soysuz sıtma iliklerini donduracak ve ancak yıllar geçtikten sonra kendini toparlayabileceksin. Eğer müziğinle, sinirleri bozuk kadınların dinginlik ve erinçlerini bozmaktan başka bir şey yapamıyorsan, senin o müziğini şeytan götürsün.

Yaşlı amcamın sözünü kestim:

- Ama, Barones'e aşık olacağım aklıma gelir miydi?

- Maymun, eğer bunu bilebilseydim, seni hiç düşünmez, pencereden dışarı fırlatır atardım.

Baron'un gelmesiyle bu üzücü konuşma yarıda kaldı. İşe başlayınca da yalnızca Seraphine'i gördüğüm ve düşündüğüm sevda düşlerinden sıyrıldım. Konuklar arasında, Barones, benimle ancak arada sırada, birkaç dostça sözcük konuşurdu; ama her akşam, Fräulein Adelheid bana gizlice bir haber iletir ve beni Seraphine'in yanına çağırtırdı. Aradan kısa bir zaman geçtikten sonra, yalnızca müzik çalmakla kalmadık, arada sırada çeşitli konuşmalara da dalıyorduk. Ben ve Seraphine, duygusal düşlere ve düşüncelere fazlaca sapınca safdil ve gülünç görünmeye yeltenecek kadar genç olmadığı halde Fräulein Adelheid, türlü türlü neşeli ve boş sözlerle konuşmalarımıza karışarak yarıda keserdi. Bazı anıştırmalarından, Barones'i ilk gördüğüm zaman gözlerinde okuduğumu sandığım gibi, herhangi bir olayın kafasını karıştırdığı konusundaki kanım kesinleşti ve açıkça şatodaki hayaletin düşmanca etkisini düşündüm. Korkunç bir şey ya olmuştu, ya olacaktı. Görünmeyen düşmanın beni nasıl öfkelendirdiğini ve yaşlı amcamın, kesinlikle sonsuza kadar, onu nasıl uzaklaştırdığını kaç kez Seraphie'e anlatmak istedim; fakat, tam sözü açacağım sırada, kendimin bile açıklayamadığı bir utangaçlık konuşmama engel oluyordu.

Bir gün, Barones öğle yemeğine gelmedi; rahatsızlandığını ve odasından çıkamayacağını söylediler. Herkes Baron'a, onun hastalığının önemli olup olmadığını ilgiyle sordu. Baron alaycı, uğursuz bir edayla hain hain gülümsedi ve şöyle dedi:

- Burada avcıların haşin boru seslerinden başka hiçbir yumuşak sese dayanamayan sert deniz rüzgârından hafifçe nezle olmuş.

Ben Baron'a oranla yanda oturuyordum. Bu sözleri söylerken bana delici bir bakışla baktı. Yanımda oturanı değil, beni söylemek isteyerek konuşmuştu. Yanımda bulunan Fräulein Adelheid'ın kanı yüzüne çıktı; sürekli önündeki tabağa bakarak ve çatalıyla belirsiz resimler çizerek fısıldadı:

- Bu akşamdan tezi yok Seraphine'i göreceksin ve tatlı şarkılarını onun hasta yüreğini yatıştırmak sunacaksın.

Adelheid da bu sözleri yalnızca benim için söylemişti; ama o anda bana, Barones'le bir ağlatıyla, ancak bir cinayetle bitebilecek olan yasak bir ilişkide bulunuyormuşum gibi geldi. Yaşlı amcamın uyarıları ağır ağır yüreğime yüklendi. Şimdi ben ne yapmalıydım! Barones'i bir daha görmemek mi? Şatoda kaldıkça buna olanak yoktu, şatodan ayrılıp K...'ya gitmek de elimde değildi. Ah! Beni bir masal gibi sevda mutluluğuna boğarak benimle eğlenen bu düşten silkinip kendimi kurtaracak güçte olmadığımı pekâlâ duyuyordum. Adelheid'a neredeyse aşağılık bir aracı kadın gözüyle bakacaktım. Bu yüzden onu küçük görmek istiyordum; fakat aklımı toplayarak bu saçma düşüncelerimden yine kendim utanıyordum. Seraphine ile hiç olmazsa görenek ve kuralların izin verdiğinden daha yakın bir ilişki doğurabilecek o mutlu akşam saatlerinde neler olup bitecekti? Barones'in bana karşı bir şeyler duyduğunu nasıl aklıma getirebilirdim? Bununla birlikte durumun bütün tehlikesini de anlıyordum.

Sofradan erkence kalkıldı; çünkü şatonun bir hayli yakınlarında, çam ormanında görülen kurtlar avlanmaya gidilecekti. Bu av, içinde bulunduğum heyecanlı ruh durumuna çok uygun geliyordu. Yaşlı amcama avcılarla birlikte gitmek istediğimi açtım. Hoşnut hoşnut gülümsedi ve şöyle dedi:

- Senin de bir kez olsun birlikte gitmen uygun olur. Ben şatoda kalıyorum. Tüfeğimi alabilirsin. Beline de av bıçağını tak, eğer insan soğukkanlılığını korursa, tehlike anında güvenilir bir silahtır.

Ormanda kurtların bulunduğu söylenen bölge, avcılar tarafından çevrildi. Hava son derece kuru ve soğuktu. Rüzgâr çam ağaçları arasında uğuldayarak esiyor ve parlak kar parçalarını yüzüme gözüme atıyordu; karanlık büsbütün bastığında, ancak altı adım ilerisini görebiliyordum. Soğuktan her yanım donmuş bir durumda, bana ayrılmış olan yerden ayrıldım ve ormanın daha içlerinde kendimi koruyacak bir yer aramaya çıktım. Burada tüfeğim koltuğumun altında bir ağaca yaslandım. Avı unuttum, düşüncelerim beni, Seraphine'in içten odasına götürdü. Çok uzaktan, tüfek sesleri geliyordu. Aynı anda sazlar arasında bir hışırtı oldu ve benden ancak on adım ilerde, kaçmak isteyen kocaman bir kurt gördüm. Tüfeğimi omuzladım, ateş ettim. Vuramamıştım, hayvan kıvılcımlar saçan

gözlerle üzerime atıldı, eğer av bıçağını çekip kurt beni ısırmak istediği sırada ta sapına kadar boğazına batırmayı akıl etmemiş olsaydım, ölmüştüm; kurdun kanı elime, koluma sıçradı. Bulunduğum yerden az uzakta duran Baron'un avcılarından biri bağıra haykıra, koşarak benden yana geldi ve yinelediği boru işaretleri üzerine herkes çevremize toplandı.

Baron telaşla bana doğru geldi:

- Tanrım, bir yeriniz kanıyor, yaralandınız.

Ben kesinlikle yaralanmadığımı söyledim; bunun üzerine Baron olay anında bana en yakın olan avcıyı azarlamaya, ona sitemler etmeye koyuldu. Kurdu ben vuramayınca ateş etmesi gerektiğini söyledi; her ne kadar avcı buna meydan ve olanak kalmadığını, çünkü kurdun derhal üzerime saldırmış olduğunu söylediyse de, Baron öbürlerine oranla daha az deneyimli bir avcı olduğumdan, bana daha çok göz kulak olması gerektiğinde üsteledi. Bu arada avcılar hayvanı kaldırmıştı, uzun zamandır vurulmuş olan kurtların en irisiymiş; her ne kadar davranış biçimim bana pek doğal gibi görünüyorduysa da, herkes cesaretime ve soğukkanlılığıma, istencime hayran oldu; ben, o anda içinde yüzdüğüm ölüm tehlikesinin dehşetini hiç düşünmemiştim. Özellikle Baron çok büyük ilgi gösterdi; her ne kadar hayvan tarafından yaralanmadıysam da, geçirmiş olduğum korkunun sonuçlarından endişede olup olmadığımı hiç durmadan sorup duruyordu. Şatoya dönüyorduk; Baron, dostuymuşum gibi koluma girdi, tüfeğimi bir uşağa taşıtmak zorunda kaldım. Hâlâ benim kahramanca davranışımdan söz ediyordu; öyle ki, sonunda, ben de kahramanlığıma inandım. Bütün utangaçlığımı üzerimden sıyırıp attım ve kendi kendime, Baron'un gözünde bile güçlü, son derece istençli, cesur bir adam olarak yer aldığımı duyumsadım. Okul çocuğu sınavlarını başarıyla vermiş, artık bir okul çocuğu olmaktan çıkmış ve okula giden çocuklara özgü korku ve çekingenlik kendisinden uzaklaşmıştı. Şimdi Seraphine'in sevgisine ulaşmak için uğraşma hakkını artık kazandığımı sandım. Sevdalı bir delikanlının düşgücünün, ne kadar budalacasına düşünceleri birleştirmeye yeterli olduğunu herkes bilir. Şatoda, ocak başında, dumanları tüten punç kasesinin yanında, ben günün kahramanı olmayı sürdürdüm; benden başka, yalnızca Baron iri bir kurt vurabilmişti. Öbürleri isabetsiz atışlarına havanın bozukluğunu, karanlığı bahane olarak göstermekle ve avlarda başlarına gelen ve atlattıkları büyük tehlikeler ve elde ettikleri başarılar hakkında

korkunç öyküler anlatmakla yetindiler. Yaşlı amcamın beni övmesini ve bana karşı hayranlık duymasını bekliyordum; bu sonucu elde etmek için de başımdan geçenleri oldukça ayrıntılı olarak anlattım ve yabanıl hayvanın kana susamış, korkunç görünüşünü de parlak renklerle betimlemekten geri kalmadım. Ama yaşlı amcam, alay edercesine suratıma güldü ve:

- Tanrı zayıflara güç verir, dedi.

İçmekten ve ahbaplıktan kanıksayıp da, dehlizden mahkeme salonuna doğru gidiyorken, önümde bir hayalin, elinde bir fenerle odadan içeri girdiğini gördüm. Salona girince bunun Fräulein Adelheid olduğunu anladım. Elimi kavrayarak şu sözleri fısıldadı:

- Cesur kurt avcım, sizi bulmak için, geceleyin, bir hayalet, uykusunda dolaşan bir adam gibi ötede beride başıboş dolaşmak mı gerek?

"Uykusunda dolaşan adam" ve "hayalet" sözlerinin, özellikle burada söylenmiş olmaları yüreğimi adeta ezdi; aynı anda o korkunç iki gecenin hortlayan belirtileri kafamda ve gözümün önünde canlandı; o zamanki gibi denizin uğultusu bir org sesi gibi bize kadar geliyordu, kemerli pencereler yine çıtırdıyor ve rüzgâr aralarından ıslık çala çala doluyordu. Dolunay da, tırnakla kazıldığını duyduğum o gizemli duvarın üzerine tam o sırada soluk ışığını yansıtıyordu. Duvarda kan lekeleri görür gibi oluyordum. Herhalde Fräulein Adelheid hâlâ elimi elinde tuttuğundan, iliklerime kadar beni dondurup ürperten bir buz soğukluğu duyumsayarak:

- Size ne oldu? Ne oldu size? diye alçak sesle sordu. Birdenbire buz kesildiniz. Ama şimdi sizi canlandıracağım. Barones'in sizi görmek için sabırsızlandığını, gerçekten beklemeye hiç dayanamadığını biliyor musunuz? Yoksa uğursuz kurdun sizi dişleriyle parça parça etmediğine inanamayacak. İnanılmaz biçimde merak ediyor. Vay, vay, dostum! Seraphine'e ne yaptınız bilmem! Onu hiç bu durumda görmemiştim. Bak hele, nabız şimdi nasıl karıncalanıyormuş gibi atıyor; ölgün efendimiz nasıl da dirildi! Haydi gelin, hiç gürültü etmeyelim, küçük Barones'in yanına gideceğiz.

Ses çıkarmadan, oradan alınıp götürülmeye boyun eğdim; Adelheid'ın Barones'ten söz ederken kullandığı edayı yakışık almaz ve özellikle aramızdaki anlaşmayı anıştırmasını bayağı bulmuştum. Adelheid ile birlikte

odaya girince, Seraphine boğuk bir sesle: "Ah!" dedikten sonra, bana doğru üç dört adım attı. Sonra, kendini toparlamış gibi odanın ortasında durdu, bekledi, ben elini alarak dudaklarıma yaklaştırmaya cesaret ettim. Barones benimle konuşurken elini elimin içinde bıraktı:

- Aman, Tanrım, kurtlarla boğuşmak sizin harcınız mı? Orfeuslarr Amphionlar çağının çoktan geçtiğini ve yabanıl hayvanların değerli şarkıcılara karşı artık hiç saygı göstermediğini bilmiyor musunuz?

Barones, canlı ilgisinin herhangi bir biçimde yanlış anlaşılmasına hemen set çeken bu sevimli kinayeyle beni derhal gereken perdede ve biçimde konuşmaya yöneltti. Her zamanki gibi piyanonun başına oturmayıp da kanepede, Barones'in yanında nasıl oldu da yer aldığımı kendim de bilemiyorum. "Nasıl oldu da tehlikeye düştünüz?" sözleri, bu akşam için tasarlanan konunun müzik değil de konuşma olduğu hususundaki düşünce birliğimizi kanıtladı. Ormandaki serüveni anlattıktan ve Baron'un canlı ilgisini vurguladıktan sonra - Baron'un böyle bir şey yapacağına o ana kadar inanmamış olduğumu da hafifçe anıştırdım- Barones, pek yumuşak, hatta üzünçlü bir sesle konuşmaya başladı:

- Baron size kimbilir ne kadar haşin, ne kadar sert yapılı görünüyor. Ama bana inanın, yalnızca bu korkunç, karanlık duvarlar arasında yaşadığı zamanlarda, yalnızca ıssız çam ormanlarındaki yabanıl avlar sırasında bütün benliği, hiç olmazsa haşin görünüşü değişiyor. Onun iç uyumunu bu derece bozan şey, hiç durmadan kafasını kurcalayan bir düşüncedir: Burada korkunç bir olay olacaktır ve bu nedenle sizin serüveniniz - Tanrı'ya çok şükür üzücü bir sonuca varmadan bitti- onu bu derece sarstı. Uşaklarından hiçbirinin en ufak bir tehlikeyle bile karşılaşmasını istemez; hele sevgili, yeni kazanılmış bir dostun, asla! Kesin olarak biliyorum, sizi yüzüstü bırakmakla suçladığı Gottlieb, hapisle cezalandırılmasa bie, yine de avcıların utanç verici cezasına çarptırılacaktır: Silahsız, elinde yalnızca bir değnekle avcıların takımına katılacaktır. Buradakine benzer avların tehlikesiz olmaması ve her an kötü bir olaydan korktuğu halde, duyduğu zevk ve coşku içinde, Baron'un da uğursuz şeytanı çatlatırcasına davranması, yaşamına, benim üzerimde bile düşmancasına etkisini gösteren bir tutarsızlık etkeni katıyor. Yurtluğu kurmuş olan ataları hakkında birçok garip şey anlatırlar; bu duvarlar arasında saklanan uygunsuz bir aile gizinin, korkunç bir hortlak gibi, şato sahiplerini buradan uzaklaştırdığını, ancak

gürültülü ve yabanıl bir hayhuy içinde, kısa bir süre oturmalarına olanak verdiğini söylerler. Ama ben bu hayhuy içinde kendimi ne kadar yalnız duyumsuyorum. Duvarların her birinden sızan bu dehşet içimi eziyor. Siz, sevgili dostum, sanatınız sayesinde, burada, bana ilk kez neşeli anlar yaşattınız. Size yüreğimin derinliklerinden gelen minnet duygumu nasıl belirtebilirim!

Uzattığı elini öptüm ve kendisine bu evin dehşetini ilk günden, daha doğrusu, ilk geceden, ta iliklerime kadar sokulan bir korkuyla duyumsadığımı açıkladım. Ben şatonun yapılış biçemindeki korkunç gariplikleri ve özellikle mahkeme salonundaki süslemeyi, uğuldayan deniz rüzgârını ve benzeri şeyleri betimleyince, Barones donakalmış gibi, yüzüme baktı. Söyleyiş ve anlatış biçimim daha başka şeyler de söylemek istediğimi anıştırmış olabilir; her neyse, ben susunca, Barones heyecanla:

- Hayır, hayır, o salonda başınızdan korkunç bir şey geçti, zaten oraya her girişimde tüylerim ürperiyor!.. Rica ederim sizden, bana her şeyi anlatın!..

Seraphine'in yüzü bir ölü rengi alarak solmuştu. Ben, Seraphine'in kendisini, kamçılanan düşgücüne bırakıp, elimde olmayan, bilmediğim bazı nedenlerle gördüğümden daha korkunç bir hortlak yaratmasına neden olmaktansa, başımdan geçenleri olduğu gibi anlatmayı daha uygun buldum. Beni dinledikçe korkusu ve sıkıntısı arttı. Ben, duvarın tırnaklarla kazındığını anlatmaya başlayınca:

- Aman Tanrım, ne kadar korkunç... Evet, evet, giz de o duvarda saklı, diye haykırdı.

Ben öykünün sonunu getirerek yaşlı amcamın tinsel erki ve gücüyle hortlağı ne biçimde kovduğunu söyleyince, sanki göğsünü ezen ağır bir yükten kurtulmuş gibi, derin derin içini çekti. Vücudunu geriye doğru atarak, iki elini yüzüne kapadı. Adelheid'ın bizi yalnız bıraktığını, ancak o anda fark ettim. Anlatacaklarımı çoktan bitirmiştim, Seraphine daha hâlâ susmayı sürdürdüğünden, sessizce yerimden kalktım, çalgının başına gittim ve anlattığım olaylar yüzünden onun kapandığı uygunsuz dünyadan kendisini çıkarıp kurtaracak, avuntu veren o artıp büyüyen ezgileri çağırdım. Az sonra Abbate Steffani'nin kilise şarkılarından birini, elimden geldiği kadar yumuşak bir biçemde çalmaya ve şarkısını söylemeye

başlamıştım. Occhi, perche piangete adlı şarkının üzünç dolu ezgileri Seraphine'i uğursuz düşlerinden uyandırdı, tatlı tatlı gülümseyerek dinledi ve bana bakan gözlerinden parlak inciler döküldü. Sonra nasıl oldu bilmem, ben önünde diz çöktüm, kollarımı vücuduna doladım ve uzun, ateşli bir öpücük dudaklarımı adeta yaktı. Nasıl oldu da çıldırmadım, vücudunun tatlı tatlı bana yaslandığını duyumsadım. Kollarımın arasından sıyrılsın diye bıraktım ve derhal ayağa kalkarak piyanonun başına oturdum. Barones, sırtını çevirerek pencereye doğru birkaç adım attı, sonra geri döndü ve kendisinde görmeye hiç alışık olmadığım mağrur bir edayla bana doğru yürüdü. Gözlerini kırpıştırmadan gözlerime bakarak şunları söyledi:

- Büyük amcanız, tanıdığım yaşlı insanların en saygıdeğer olanıdır. Ailemizin koruyucu meleğidir. Keşke dinsever dualarında bana da bir yer ayırsa!

Söz söyleyecek durumda değildim, o öpücükle birlikte emmiş olduğum yıkıcı zehir nabızlarımda, damarlarımda bir ateş seli gibi dolaşıyordu. Fräulein Adelheid odaya girdi. Ruhumdaki çarpışmanın verdiği öfke, tutamadığım göz yaşları biçiminde dışarı fışkırdı. Adelheid şaşkınlıkla ve kuşkuyla gülümseyerek bana baktı... O anda, onu öldürebilirdim. Barones bana elini uzattı ve tanımlanamaz bir yumuşaklıkla konuştu:

- Güle güle, sevgili dostum! Mutlu olun! Ve sizin müziğinizi benden iyi kimsenin anlamayacağını bilin. Ah! O ezgiler uzun zaman, çok uzun bir zaman ruhumda kalacak!

Birbirini tutmayan bir iki söz söylemek için kendimi zorladım ve koşarak odamıza gittim. Yaşlı amcam yatmıştı bile. Ben salonda kaldım, diz çöktüm, hıçkıra hıçkıra ağladım, sevdiğimin adını haykırdım. Yani kısacası, sevda çılgınlığının bütün deliliklerini yaptım. Yaptığım gürültüden uyanan büyük amcam:

- Yeğen, çıldırdın galiba, bana öyle görünüyor, yoksa yine bir kurtla mı güreşiyorsun? Bir sakıncası yoksa artık yatağına yat.

Ancak bu yaşlı adam beni odaya sokabildi ve düşümde yalnızca Seraphine'i görme kararıyla yatağıma girdim.

Vakit gece yarısını geçmişti, henüz uyumamıştım, uzaktan gelen sesler, bir gidiş geliş ve açılıp kapanan kapı gürültüleri duyar gibi oldum. Kulak kabarttım, koridorda yaklaşan adım sesleri işittim, salonun kapısı açıldı ve az sonra yattığımız odanın kapısına vuruldu. Yüksek sesle bağırdım:

- Kim o?

- Bay Vekil, Bay Vekil kalkın, kalkın!

Franz'ın sesini tanıdım ve derhal sordum:

- Ne o? Şatoda yangın mı var?

Bu sözlerim üzerine yaşlı amcam da uyandı ve bağırdı:

- Neresi yanıyor? Şu şeytanın ortağı hayalet yine nerede hortladı?

Franz da:

- Ah, Bay Vekil, lütfen kalkın, Baron Hazretleri sizi çağırıyor!

Yaşlı amcam sorularını sürdürerek:

- Baron, gecenin bu saatinde benden ne istiyor? Vekilliğin vekille birlikte yattığını ve onun gibi rahat rahat uyuduğunu bilmiyor mu?

Bunun üzerine Franz korkuyla haykırdı:

- Ah, sevgili Bay Vekil, rica ederim, lütfen kalkın, Barones Hazretleri ölüyor.

Büyük bir acı çığlığıyla yerimden fırladım. Yaşlı amcam bana seslendi:

- Franz'a kapıyı aç!

Kendimden geçmiş bir durumda odanın içerisinde bir sağa, bir sola seğirttim; ne kapıyı, ne kilidi bulabildim. Yaşlı amcam, bana yardım etmek zorunda kaldı. Franz, yüzü sapsarı, allak bullak odaya girdi, mumları yaktı. Daha giysilerimizi giymemiştik ki, Baron'un salona girerek, seslendiğini duyduk:

- Sizinle görüşebilir miyim, sevgili Vekil?

Yaşlı amcam odadan çıkacağı sırada:

- Sen neye giyindin, yeğenim? Baron, yalnızca benimle konuşacağını söyledi:

Ben, avuntu kabul etmez bir üzüntüyle yıkılmış bir durumda, boğuk bir sesle:

- Aşağıya inmeliyim, dedim, onu görüp ölmeliyim.

- Ya, öyle mi? Haklısın, yeğen!

Bu sözleri söylerken yaşlı amcam, menteşelerini yerinden oynatırcasına kapıyı şiddetle kapadı ve dışardan kilitledi.

Bu zor karşısında ilk anda korkunç öfkelendim, kapıyı omuzlayıp kırmak istiyordum; ama bu davranışımın, dizginini koparmış bir çılgınlığın bütün yıkıcı sonuçlarını doğuracağını düşünerek derhal kendimi toparladım, yaşlı amcamın geri dönmesini beklemeye ve o zaman her ne pahasına olursa olsun, elinden kurtulup kaçmaya karar verdim. Yaşlı amcamın, yüksek sesle Baron'la konuştuğunu, birçok kez adımın geçtiğini duydum; ama başka bir şey anlayamadım. Her geçen saniye, durumu daha öldürücü bir acı biçimine sokuyordu. Sonunda, Baron'a bir haber getirildiğini ve onun telaşla odadan uzaklaştığını işittim. Yaşlı amcam odaya döndü.

- Barones öldü!

Ben böyle bağırarak yaşlı amcamın üzerine atıldım.

- Saçmalıyorsun! diyerek sakin sakin sözümü kesti ve zorla beni bir sandalyeye oturttu.

- Aşağıya inmeliyim, canıma da mal olsa, onu görmeliyim, diye haykırdım.

- Dediğini yapabilirsin, kendini öldürebilirsin, sevgili yeğenim.

Yaşlı amcam bu sözleri söylerken kapıyı kilitledi ve anahtarı çıkarıp cebine koydu. Artık kabaran öfkem kabına sığamıyordu, dolu tüfeği kavradım ve haykırdım:

- Eğer derhal kapıyı açmazsanız, burada, gözlerinizin önünde beynime bir kurşun sıkarım.

Bunun üzerine yaşlı amcam benim yanıma yaklaştı ve içime kadar işleyen bir bakışla gözlerini gözlerime dikerek:

- Beni bu zavallı gözdağınla korkutacağını mı sanıyorsun, a çocuk? Sanıyor musun ki, yaşamını çocukça bir çılgınlıkla kırılmış bir oyuncak gibi atmak isteyecek olursan, ben ona bir değer veririm. Baron'un karısıyla senin ne ilişiğin var? Senin dengin olmayan, istenmediğin bir yere can sıkıcı, kendini beğenmiş bir budala gibi zorla girme hakkını sana kim veriyor? Bu ciddi ölüm saatinde âşık çoban rolü mü oynamak istiyorsun? Yıkılmış bir durumda sandalyeye çöktüm, bir zaman sonra, yaşlı amcam daha yumuşak bir sesle sözünü sürdürdü:

- Şunu da kafana koy ki, Barones'in geçirdiği söylenen ölüm tehlikesinin, anlaşıldığına göre ne aslı, ne de esası var. Fräulein Adelheid en ufak olayda bile soğukkanlılığını yitirir, kendini şaşırır; burnunun üzerine bir tek su damlası düşse, "ne korkunç fırtına" diye hemen yaygarayı basar. Ne yazık ki "yangın var" bağırışları, yaşlı halaların oturdukları yere kadar sızmış, yakışık almayacak biçimde ağlayıp sızlanarak, tam bir güç verici damla koleksiyonu -hayat iksirleri ve daha bilmem neler- ile yardıma gelmişler. Barones ağırca bir baygınlık geçirmiş.

Yaşlı amcam sustu, kendi kendimle nasıl savaştığımı fark ediyordu. Birkaç kez odayı boydan boya dolaştı, sonra gelip karşımda durdu ve candan katıla katıla gülerek şöyle dedi:

- Yeğen, yeğen, ne de saçma sapan şeyler düşünüyorsun? Ama, ne yapalım, şeytan burada türlü türlü biçimlerde hortluyor. Sen de, seve seve onun pençesine düştün, şimdi de seni istediği gibi evirip çeviriyor. Yine aşağı yukarı birkaç adım dolaştı, sonra sözünü sürdürerek:

- Uykumuzu nasıl olsa kaçırdık, gecenin kalan birkaç karanlık saatini bir çubuk içerek geçirmek uygun olacak.

Yaşlı amcam bunları söyledikten sonra duvardaki yükten toprak bir çubuk aldı, bir şarkı mırıldanarak uzun uzun, özenle doldurdu, kâğıtlar arasından bir tane aradı, buldu ve külah gibi burarak ateşledi. Kalın duman bulutları üfleyerek, dişleri arasından konuştu:

- Ehhh! Yeğen, kurt öyküsü nasıldı?

Yaşlı amcamın bu kadar sakin davranmasının, benim üzerimde ne kadar garip bir etki yarattığını bilmem. Sanki ben artık R...sitten'de değildim, Barones benden uzaklarda, çok uzaklardaydı, ona ancak kanatlanan düşüncelerimle ulaşabiliyordum. Yaşlı amcamın son sorusu gücüme gitti. Yanıt verdim:

- Siz, benim avdaki serüvenimi bu kadar gülünç, bu kadar alaya layık mı buluyorsunuz?

- Asla, sayın yeğenim, diye yaşlı amcam yanıt verdi; ama ulu Tanrı, bir kereye özgü olmak üzere, senin gibi bir yumurcağın başından olağanüstü bir olayın geçmesine izin verince, dünyaya karşı takındığın edanın ve bu arada düştüğün durumun gülünçlüğüne inanamazsın. Üniversitedeyken bir dostum vardı; sessiz, düşünceli, kendi halinde bir insandı. Raslantı onu bir onur sorununa karıştırdı, oysa o ana kadar başından hiç böyle bir şey geçmemişti, çocukların çoğu tarafından korkak, avanağın biri olarak tanınan o adam, bu olayda o kadar ağırbaşlı ve soğukkanlı bir cesaret gösterdi ki, herkeste büyük şaşkınlık uyandırdı. Çalışkan, düşünceli bir delikanlının yerine kendini dev aynasında gören, katlanılmaz derecede kavgacı, gürültücü bir külhanbeyi oluverdi. O kadar çok hovardalık etti, güldü, eğlendi ve çoğu zaman çocukcasına o kadar dövüştü ki, sonunda pek bayağı bir biçimde aşağıladığı bir öğrenci derneği eski üyesi onu düelloda öldürdü. Ben sana bunları laf olsun diye anlatıyorum, yeğen, sen istersen kendine bir pay çıkar! Barones'e ve hastalığına gelince...

O anda salonun üstünde yine yavaş yavaş yürünüyor gibi oldu, bana havadan korkunç bir inilti geçiyormuş gibi geldi.

- Barones öldü!

Bu düşünce öldürücü bir şimşek gibi içime saplandı. Yaşlı amcam hızla ayağa kalktı ve yüksek sesle haykırdı:

- Franz, Franz!

Franz dışardan yanıt verdi:

- Buyurun, sevgili Bay Vekil!

Yaşlı amcam sürdürdü:

- Ocaktaki ateşi biraz körükle, Franz, mümkünse birkaç fincan demli çay hazırla.

Sonra, benden yana dönerek:

- Korkunç soğuk, dedi. Dışarda, ocağın başında birbirimize bir şeyler anlatarak otursak daha iyi olacak. Yaşlı amcam kapının kilidini açtı, ben de bir makine gibi, peşinden yürüdüm. Amcam Franz'a sordu:

- Aşağıdakiler nasıl?

Franz yanıt verdi:

- Önemsenecek büyük bir şey değilmiş. Barones Hazretleri ayıldılar. Kısa süren bayılmasını, gördüğü korkunç bir karabasana yoruyor.

Ben sevinçten, neşeden yerimden sıçrayıp bağırmak istedim; ancak yaşlı amcamın bir bakışı beni derhal yatıştırdı. Amcam şöyle dedi:

- Belki de, yapılacak şeylerin yine de en iyisi biraz uzanıp yatmaktır. Bırak, çay pişirme, Franz.

Franz, "Nasıl buyurursanız! Bay Vekil" dedikten sonra, artık horozların ötmekte olduğunu dikkate almadan rahat ve hayırlı geceler dileğinde bulundu ve salondan çıktı. Amcam çubuğunu ocağın içine boşalttı.

- Görüyorsun ya, yeğen, kurtlardan ve dolu tüfeklerden başına bir yıkım gelmemesi ne iyi oldu.

O zaman her şeyi anladım ve yaşlı amcamın, bana şımarık bir çocuğa davranır gibi davranmasına neden olduğum için utandım.

Ertesi sabah, yaşlı amcam şöyle dedi:

- Sevgili yeğenim, lütfen aşağı kadar in de Barones'in hatırını sor. Fräulein Adelheid'ı bulup görürsen yeter, sana ayrıntılı bir sağlık bülteni verir.

Alt kata ne kadar hızlı indiğim kestirilebilir. Ama Barones'in bekleme odasının kapısına vuracağım sırada, aynı kapıdan telaşla Baron çıktı. Şaşırmış gibi olduğu yerde durdu ve ta içime kadar işleyen karanlık bakışlarla tepeden tırnağa kadar beni süzdü.

- Burada ne arıyorsunuz?, sözleri ağzından döküldü.

Her ne kadar yüreğim hoplamakta idiyse de, kendimi toparladım ve soğukkanlı bir edayla:

- Büyük amcamın buyruğuyla, Barones Hazretlerinin sağlığı hakkında bilgi almaya geldim, dedim.

- Ooo, bir şeycik değildi. Her zamanki sinir bunalımlarından biri. Şimdi rahat rahat uyuyor, sağlıklı ve neşeli olarak sofraya ineceğini biliyorum. Böyle söyleyin... Böyle söyleyin.

Bana bu sözleri bir tür tutkulu şiddetle söyledi. Bana öyle geldi ki, Barones'in sağlığı kendisini, ortada söylendiğinden çok daha fazla endişelendiriyordu. Ben geri gitmek üzere dönüyorken, Baron, birdenbire kolumdan kavradı ve ışıl ışıl ateş saçan gözlerle:

- Sizinle görüşeceğim var, delikanlı! dedi.

Karşımdaki adam ağır bir aşağılamaya uğramış bir koca değil miydi? Kendi hesabıma utanç dolu bir biçimde bitebilecek bir sahnenin geçebileceğinden korkmakta haklı değil miydim? Üzerimde silah yoktu, fakat o anda, R...sitten'e geldiğimiz zaman büyük amcamın bana armağan ettiği ve hâlâ da cebimde taşıdığım av bıçağı aklıma geldi. Hızla önümde yürümekte olan Baron'un peşi sıra gittim; layık olmadığım bir davranışa uğrama tehlikesi başgösterecek olursa, cana kıymaya karar vermiştim.

Baron'un odasına girmiştik: Baron kapıyı arkasından kilitledi. Sonra kollarını göğsü üzerinde çaprazlama kavuşturarak odanın içerisinde bir aşağı bir yukarı öfkeli öfkeli dolaştı, sonra karşıma geldi, durdu ve yineledi:

- Sizinle görüşeceğim var, delikanlı!

Kendimde pervasız bir cesaret duyuyordum. Ses perdemi yükselterek yineledim:

- Umarım söyleyecekleriniz, cezalandırmak zorunda kalmayacağım sözler olacaktır.

Baron bana şaşkınlıkla baktı, sanki ne dediğimi anlamamıştı. Sonra karanlık bakışlarını yere dikti, ellerini arkasında kavuşturdu ve yine odanın

içinde bir aşağı bir yukarı hızlı hızlı dolaşmaya başladı. Duvardan bir tüfek aldı, dolu olup olmadığını anlamak istiyormuş gibi içine bir harbi salladı. Damarlarımda kanım kaynadı, cebimdeki bıçağı kavradım ve bana nişan alabilmesini olanaksız kılmak için doğruca Baron'un üzerine yürüdüm. Baron tüfeğini yine aldığı köşeye koyarken:

- Güzel bir silah! dedi.

Ben birkaç adım geriledim ve Baron da beni adım adım izleyerek birlikte yürüdü. Sonra gereğinden fazla bir güçle omzuma vurarak şöyle dedi:

- Size, heyecanlı ve şaşkın gibi görünüyorumdur, Theodor! Gerçekten de bin bir korku geçirdiğim bu gece yüzünden öyleyim. Karımın sinir bunalımı kesinlikle tehlikeli değildi, bunu şimdi anlıyorum; ama burada, korkunç bir hayaletin yaşadığı bu şatoda, ben, her tür dehşetin gerçekleşmesinden korkuyorum; sonra, Barones burada ilk kez hastalandı. Siz, sizsiniz bundan sorumlu olan!

Bu olaydan benim ne biçimde sorumlu olabileceğimi kestirememekte olduğumu kendisine söyledim. Baron sözünü sürdürerek:

- Oh! Keşke kahyanın karısının, o uğursuz sandığı kaygan buz üzerinde devrilip bin bir parçaya ayrılsaydı! Keşke siz!... Ama hayır, hayır!... Olacağı varmış, böyle olması yazılıymış. Bütün suç bende. Siz karımın odasında müzik çalmaya başladığınız anda olayların durumunu, karımın ruh durumunu size açıklamak benim görevimdi.

Konuşmak istiyormuşum gibi bir davranışta bulundum. Baron bağırdı:

- İzin verin de ben söyleyeyim. Her şeyden önce, edinmiş olduğunuz yanlış düşüncelerinizi ortadan kaldırmalıyım. Bana müzikten zevk almasını, değerlendirmesini bilmeyen kaba bir adam gözüyle bakacaksınız. Kesinlikle öyle değilim; ama derin bir inanca dayanan bir saygı, her insanın ve elbette bu arada benim de benliğime işleyen her tür müziğin buraya girmesine engel olmaya beni zorluyor. Öğreniniz ki, karım her şeyden çabucak heyecanlanır, hastalığı da budur; bu yüzden de eninde sonunda yaşamdan alabileceği bütün sevinçleri kurutacak. Bu acayip duvarlar arasında, ancak arada sırada ve ciddi bir hastalığın habercisi olarak ortaya çıkan gergin, heyecanlı durumdan kendini bir an olsun kurtaramıyor. O

narin kadını bu korkunç şatoda oturmaya, bu yabanıl, gürültülü avcı yaşamını sürmeye neden zorladığımı haklı olarak sorabilirsiniz. Buna isterseniz zayıflık deyin; ama onu yalnız bırakıp buraya gelmek de elimde değil. Öyle yapacak olsam, bin bir korku içinde, ciddi hiçbir girişimde bulunamayacak duruma girerim. Çünkü pekâlâ biliyorum, onun başına gelebilecek türlü yıkıcı sıkıntının düşlemleri beni ne avda, ne de mahkeme salonunda rahat bırakacaktır. Bundan başka, buradaki yaşam güdümünün, o zayıf kadın üzerinde güçlendirici bir çelik banyosu etkisi yapacağını da sanıyorum. Gerçekten de, kendine özgü bir biçimde, çamlar arasında şiddetle uğuldayan deniz rüzgârı, köpeklerin boğuk boğuk havlaması, neşeli, kıvrak kıvrak öten boruların sesi, burada insanın içini yumuşatan, ölgünleştiren piyanodaki karmakarışık hezeyanlara üstün gelmelidir. Hiçbir erkek bu biçimde piyano çalmamalıdır; oysa siz, bir yöntem çerçevesinde, karıma öldüresiye işkence etmeye ant içtiniz.

Bu sözleri söylerken Baron'un sesi biraz daha yükselmiş ve gözleri öfkeyle ışıl ışıl yanmıştı. Kanım başıma çıktı, Barona doğru elimle sert bir davranışta bulundum; bir şey söylemek istiyordum, ama bana bu olanağı vermedi. Yine söze başlayarak:

- Ne söyleyeceğinizi biliyorum, bunu biliyorum, buna karşın karımı öldürme yolunu tutmuş olduğunuzu yineliyorum. Bu suçu size yüklemek için en ufak bir neden olmadığını da biliyorum; ama kısacası, bu işlere bir son vermek zorunda olduğumu siz de kabul edersiniz. Siz çalgı çalarak, şarkı söyleyerek karımı coşturuyorsunuz; müziğin uğursuz bir büyü gibi canlandırdığı düşsel sezişlerin ve hayaletlerin dipsiz denizlerinde o, başıboş ve dümensiz bir gemi gibi hiç durmadan yüzüyorken, siz yukarda, mahkeme salonunda size saldırmış olduğunu ileri sürdüğünüz korkunç bir hortlağın öyküsünü anlatarak onu uçurumların ta dibine kadar yuvarlıyorsunuz. Büyük amcanız, bana her şeyi anlattı. Ama sizden rica ederim, bir kez de siz gördüğünüzü ya da görmediğinizi, işittiğinizi, duyumsadığınızı ve sezindiğinizi bana anlatın. Kendimi toparladım ve sakin sakin, başından sonuna kadar her şeyin nasıl gelip geçtiğini anlattım. Baron, yalnızca, arada sırada şaşkınlığını gösteren bazı sözcüklerle konuşmamı kesiyordu.

Yaşlı amcamın, dinsever bir cesaretle hortlağa nasıl karşı koyduğunu ve güçlü sözlerle onu nasıl kovduğunu anlatınca, Baron iki elini birden

kavuşturdu, bu biçimde gökyüzüne doğru kaldırdı ve heyecanla haykırdı:

- Evet, sülalemizin koruyucu varlığı odur!... Onun ölümlü vücudu, atalarımızın mezarında son dinlenme yerini bulacak.

Ben sözümü bitirmiştim. Baron kendi kendine: "Daniel, Daniel! Bu saatte burada işin ne?" diye mırıldanıyor ve kollarını göğsü üzerine kavuşturarak odada bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Ben odadan çıkıyormuşum gibi yaparak sordum:

- Baron Hazretleri, başka bir buyruğunuz var mı?

Baron bir düşten uyanıyormuş gibi yerinden sıçradı, elimi içtenlikle kavradı, şöyle dedi:

- Evet, sevgili dostum, istemeyerek sağlığını bu derece bozduğunuz karımın sağlığını yine siz düzeltmelisiniz. Bunu ancak siz yapabilirsiniz.

Yüzümün kızarmakta olduğunu duyumsadım; eğer o anda karşımda bir ayna olsaydı, yüzümün pek aptal ve şaşkın bir anlatıma büründüğünü göreceğim kesindi. Baron benim bu şaşkınlığımdan sanki zevk alıyordu. Gözümün içine, gözlerini hiç kırpmadan, gerçekten uğursuz bir bakışla bakıyordu. Kendimi zorlayarak kekeleyebildim:

- Ben bu işe nasıl girişeyim?

Baron sözümü kesti:

- Size emanet edilen hasta kesinlikle tehlikeli değildir. Sanatınızı bundan sonra ben tekelim altına alıyorum. Barones, nasıl olsa, müziğinizin büyülü çevresine girip kendini kaptırmış bulunuyor, onu oradan hemen koparıp çıkarmak çılgıncasına ve haşin bir davranış olur. Akşam üzeri, karımın dairesine her gelişinizde sevinçle karşılanacaksınız. Ama gitgide daha güçlübir müziğe geçerek, neşeli parçalarla ciddi parçaları ustalıkla bağdaştırın, sonra ve özellikle o korkunç hortlak öyküsünü her fırsatta yineleyin. Barones sonunda bu hortlağa alışır, onun bu duvarlar arasında yerleşmiş olduğunu unutur ve bu hortlak, onun üzerinde, herhangi bir romanda, bir ecinni masalında kendisine anlatılmış olan sıradan bir hortlaktan daha güçlü etki bırakmaz. Bunu yapacaksınız, sevgili dostum.

Baron, bu sözlerden sonra beni uğurladı. Gittim, iç dünyam tümüyle yıkılmıştı; anlamsız, çılgın bir küçük çocuk oluvermiştim. Baron'un yüreğinde kıskançlık doğabileceğini sanmak ne büyük delilikmiş. Seraphine'in yanına, şimdi beni o yolluyor, beni gereksinim duyduğu istençsiz, istediği zaman tutup atabileceği bir araç gibi görüyor! Birkaç dakika önce Baron'dan korkuyordum, bilinçaltımda suçlu olduğum inancı gizleniyordu; ancak bu suç, bana, olgunlaşıp zevkini alabileceğim daha yüksek, daha tantanalı yaşamı duyumsatmıştı; ama şimdi, her şey karanlık bir gecenin içine gömülüp gitmişti. Şimdi, yalnızca düşlemle kızışan, başına oturttuğu boyalı kâğıttan tacın gerçek altın olduğunu sanan budala çocuğa benziyordum. İvedi yaşlı amcamın yanına vardım, o da zaten beni bekliyormuş. Beni görünce:

- Yeğen nerede kaldın, neredeydin, yeğen? diye haykırdı.

Yaşlı amcamın yüzüne bakma cesaretini gösteremeden, ivedi ivedi ve alçak perdeden:

- Baron'la konuştum, dedim.

Yaşlı amcam, sanki şaşırmış gibi:

- Vay canına, dedi. Bunu hemen anlamıştım. Baron seni kesinlikle kışkırtmıştır, yeğen!

Bu sözleri söyler söylemez yaşlı amcamın attığı çınlayan kahkaha bu kez de, her zamanki gibi beni ruhumun ta derinliklerine kadar okuduğunu kanıtladı. Dişlerimi sıktım, yanıt vermedim; çünkü yaşlı amcamın, dudaklarında titreşen bin bir şakanın derhal üzerime dökülüp serpilmesi için, yalnızca bunu beklediğini biliyordum.

Barones yeni yağmış bir kardan bile daha beyaz, zarif bir sabahlıkla sofraya geldi. Yüzünün rengi soluk, kendisi de yorgun görünüyordu. Ama alçak ve uyumlu sesiyle konuşurken koyu renkli gözlerini kaldırınca, keskin bir ateş, kara gözleri arasından tatlı, düş kırıklığına uğramış bir istek şimşek gibi çakıyor ve zambaklar kadar beyaz yüzünü, geçici, hafif bir kırmızılık kaplıyordu. O anda, her zamankinden daha güzeldi. Yüreğindeki ve kafasındaki kanı coşup taşan bir delikanlının çılgınlıklarını kim sınırlandırabilir? Baron'un, içimde kışkırttığı acı öfkeyi Barones'e de bulaştırıyordum. Her şey bana onarılmaz bir yalan, bir aldatma gibi

görünüyordu. Ben de, bilincimin bu gücüne egemen ve uzak görüşlü olduğumu kanıtlamak istiyordum. Gücenerek, dudak büküp surat asan bir çocuk gibi, Barones'e görünmedim, beni izleyen Adelheid'ın da elinden kurtuldum. Böylece istediğim gibi, masanın öbür ucuna iki subayın arasına oturdum, onlarla neşeli neşeli içmeye başladım. Yemekler yendikten sonra da, biz hâlâ kadeh tokuşturuyorduk. Bu gibi durumlarda her zaman olduğu gibi, görülmedik biçimde neşeliydim ve gürültü yapıyordum. Bir uşak, içinde birkaç şekerleme bulunan bir tabağı: "Fräulein Adelheid gönderdi" diyerek bana uzattı. Şekerlemelerden aldım, birinin üzerinde, gümüş uçla "ya Seraphine?" yazısının kazılmış olduğunu gördüm. Kanım damarlarımda şiddetle çarptı. Adelheid'in bulunduğu yöne baktım, o pek kurnaz, pek hınzır bir edayla kadehini aldı, hafifçe benden yana eğilerek başıyla işaret etti. Hemen elimde olmadan yavaşça mırıldandım: "Seraphine". Kadehimi kavradım ve bir dikişte boşalttım. Gözüm Seraphine'e doğru kaydı, onun da benimle aynı zamanda içtiğini ve kadehini tam o sırada masaya koyduğunu fark ettim, bakışlarımız karşılaştı. Kötülük ettiğine sevinen uğursuz bir şeytan kulağıma fısıldadı: "Ahmak! Seni seviyor, görmüyor musun?" Konuklardan biri ayağa kalktı ve kuzey göreneklerine uyarak evin bayanının sağlığına içti. Kadehler büyük bir sevinç içinde tokuşturuldu. Haz ve umutsuzluk yüreğimi ikiye bölüyordu. Şarabın ateşi içimde alev alev yanıyordu. Her şey beni etkiliyordu; öyle geliyordu ki, herkesin gözü önünde onun ayaklarına kapanacağım ve son soluğumu vereceğim.

- Size ne oluyor, sevgili dostum?

Yanımda oturanın bu sorusu beni kendime getirdi. Ancak Seraphine ortadan yitmişti.

Sofrayı topladılar. Ben gitmek istiyordum; ancak Adelheid alıkoydu. Türlü şeylerden konuştu; ama ben tek sözcük olsun ne duyuyor, ne de anlıyordum. İki elimi kavradı ve katıla katıla gülerek kulağıma bağırdı. Saraya yakalanmış gibi devinimsiz ve sessiz, olduğum yerde durakaldım. Sadece Adelheid'ın elinden bir otomat gibi bir kadeh likör aldığımı, bunu son damlasına kadar içtiğimi, sonra bir pencere önünde yapayalnız durduğumu, bundan sonra da salondan dışarı fırladığımı, merdivenlerden aşağı indiğimi ve ormana doğru koştuğumu biliyorum. İri iri, lapa lapa kar yağıyordu. Fırtınanın salladığı çam ağaçları soluyordu, deli gibi büyük halkalar çizerek öteye beriye sıçrıyor, avazım çıktığı kadar bağırıyor,

gülüyordum: "Hey bakın! Görün! Yasak meyveleri yemeyi aklına getiren bu çocuğu, şeytan peşine takmış döndürüyor."

Ormanın içinde adımın çağrıldığını duymamış olsaydım, kim bilir bu delicesine oyun ne biçimde sona erecekti. Hava yatışmıştı, ay yırtılan bulutlar arasından bütün parlaklığıyla görünüyordu. Bekçi köpeklerinin havladığını ve karanlık bir gölgenin bana doğru yaklaştığını seçtim. Yaşlı avcıymış.

- Ay, ay!... Sevgili mösyö Theodor, diye söze başladı, bu kar tipisi içinde nasıl oldu da böyle yolunuzu şaşırdınız? Bay Vekil, büyük sabırsızlıkla sizi bekliyor.

Sesimi çıkarmadan yaşlı adamı izledim. Büyük amcamı mahkeme salonunda çalışıyor buldum. Beni görünce:

- Biraz dışarı çıkıp hava aldığına iyi ettin, dedi, açıldın. O kadar çok şarap içme, daha pek gençsin, yakışık almaz.

Bir tek sözcükle olsun yanıt vermedim. Sessizce çalışma masasının başına oturdum.

- Bana yalnızca şunu söyle, sevgili yeğenim, Baron senden ne istiyordu?

Kendisine her şeyi anlattım ve sözümü bitirirken de Baron'un bana önerdiği o şüpheli âşık rolünü kesinlikle oynamak istemediğimi sözlerime ekledim. Yaşlı amcam sözümü keserek:

- Zaten bunun başlamasına da olanak kalmıyor, yarın sabah erkenden yola çıkıyoruz, sevgili yeğenim. Dediği gibi de oldu, Seraphine'i bir daha görmedim.

K...'ya gelir gelmez, büyük amcam bu çetin yolculuktan, her zamankinden çok daha fazla sarsılmış olduğundan yakındı. Kendi kendine homurdanarak, uzun uzun susmalarına, ancak şiddetli huysuzluk bunalımları ara veriyordu. Bu damla nöbetlerinin yineleyeceğine kesin bir işaretti. Bir gün alelacele beni yanına çağırdılar. Yaşlı adamı, çarpıntılar içinde, sıkılı elinde buruşturduğu bir mektupla, yatağına serilmiş, inme inmiş ve konuşamaz bir durumda buldum. R...sitten'deki kahyanın el yazısını tanıdım; ama içime çöken büyük üzüntü, mektubu elinden zorla

almama karşı koydu. Yaşlı amcamın yakın bir zamanda öleceğinden kesinlikle kuşku duymuyordum. Ancak doktor gelince nabzı yine atmaya başladı, yetmişlik yaşlı adamın son derece güçlü yapısı bu öldürücü darbeye de dayandı; doktor bana o gün, tehlikenin atlatılmış olduğunu bildirdi. Kış her yıldan daha sert ve daha uzundu. Ondan sonra sert, kuru bir ilkyaz geldi. Bunun sonucu olarak da, yalnızca o korkunç bunalım değil, kötü havaların azdırdığı damla hastalığı da yaşlı adamı uzun zaman hasta yatağına bağladı. Bu süre boyunca, bütün işlerini bırakarak çekilmeye karar verdi. Vekilliklerini başkalarına devretti. Böylece R...sitten'e bir daha gitme umudumu büsbütün yitirdim. Yaşlı amcam kendisine yalnızca benim bakmamı istiyor, yalnızca benim kendisini avutarak neşelendirmeme katlanıyordu. Ama acı duymadığı anlarda neşesini yeniden bulup ağır şakaların eksik olmadığı, hatta av öykülerinden söz edildiği ve benim kahramanlık öykümün, korkunç kurdu av bıçağıyla nasıl öldürdüğümün de anlatılması gereken durumlarda bile R...sitten'de geçirmiş olduğumuz günlerin sözünü etmezdi; ben de herkesin kolaylıkla anlayabileceği doğal bir utangaçlıkla, sözü bu konuya saptırmaktan çekinirdim.

Yaşlı amcam için duyduğum derin endişe, harcadığım sürekli çabalar Seraphine'in düşlemini gerilere atmıştı. Yaşlı amcamın sağlığı düzelmeye yüz tutunca, Barones'in odasında yaşadığım ve bana bir daha doğduğunu göremeyeceğim, ama parlak bir yıldız gibi görünen anlar, daha diri olarak düşlemimde canlanıyordu. Bir olay, duyduğum bütün acıları birden diriltti; aynı zamanda da, hayaletler aleminden bir belirti gibi, buz gibi donduran bir korkuyla, beni tepeden tırnağa kadar titretti. Bir akşam R...sitten'deyken taşıdığım belge çantasını açınca, karıştırmakta olduğum kâğıtların arasından beyaz bir kurdeleye sarılı koyu renkli bir lüle saç yere düştü. Bunun Seraphine'in saçları olduğunu derhal anladım! Fakat kurdeleyi daha yakından inceleyince bir kan damlasının izini açıkça gördüm! Belki de, son günlerde kendimi kaptırmış olduğum, benliğimi bana unutturan çılgınlık anlarında Adelheid bu anıyı yollamıştı; ama korkunç şeyler sezdirten, pastoral bir sevdanın armağanını andıran o güvenceyi, değerli bir yüreğin kanına mal olabilecek bir tutkunun korku verici anısına yükselten o kan lekesi neydi? Kurdele, Seraphine'in bana ilk kez yakınlaşmasını serbest, hafif bir oyun gibi saran o beyaz kurdeleydi. Şimdiyse, karanlık gece, onun üzerine öldürücü bir yaranın işaretini kondurmuş bulunuyordu. Çocuklar, tehlike derecesini kestiremedikleri silahla oynamamalıdırlar.

Sonunda ilkyaz fırtınaları uğuldamaz olmuş, yaz gelip yerleşmişti, önceleri soğuğa dayanılmazken, temmuz girince sıcağa dayanılamıyordu. Yaşlı amcam, gözle görünür derecede güç kazanıyordu; her zaman yaptığı gibi, kentin dışlarındaki bahçeli bir eve taşındı. Dingin, ılık bir akşam, güzel kokan yaseminli kameriyede oturuyorduk, yaşlı amcam her zamankindan daha neşeliydi ve her zamanki gibi acı acı alay etmiyor; tersine, tatlı, hatta fazla yumuşak görünüyordu.

- Yeğen, diye söze başladı, bugün nasıl olduğumu bilmiyorum, yıllardır duymadığım olağanüstü bir iyilik, bir elektrik sıcaklığı gibi, aynı zamanda bütün vücudumdan geçiyor. Bunun, yakın ölümümü haber verdiğini sanıyorum.

Büyük amcamı bu acı düşüncelerden vazgeçirmeye çalıştım.

- Aldırma, yeğen, dedi, bu dünya yüzünde daha uzun zaman kalmayacağım. Bunun için de sana bir borç daha yükleyeceğim. R...sitten'de geçirdiğimiz güzü hâlâ anımsıyor musun?

Yaşlı amcamın bu sorusu beni yıldırım çarpmışa döndürdü. Yanıt vermeye daha vakit kalmadan, o, sözünü sürdürdü:

- Senin oraya pek garip bir biçimde girmeni ve istemediğin halde, sülalenin en gizli sırlarına karışmanı Tanrı istemiş olacak. Şimdi, her şeyi öğrenmenin zamanı geldi. Senin tümüyle anlamadığın ama duyumsadığın birçok şey üzerine çoğu zaman konuştuk, yeğen. Doğa, insan yaşamını, mevsimlerin değişmesinde simgesel olarak temsil eder, bunu herkes böyle söyler, ama, ben bunu herkesten başka biçimde düşünüyorum. İlkyazda sisler kaplar, yazın baharlar çevreyi perdeler ve ancak güzün duru havası uzak görünümleri açıkça gösterir ve sonra kışın karanlığına dalar. Yaşlılık çağının görüş derinliği içinde, gizine erişilmez gücün egemenliğinin daha açık olarak görülmesini söylemek istiyorum. Böylece insan, ancak bu dünyadaki varlığının sona ermesiyle başlayabileceği hacılık yolunun götürdüğü topraktan bazı parçalara derinlemesine girebilir. Akrabalık bağlarının bağlayabileceğinden çok daha sıkı bağlarla aralarına katıldığım o sülalenin karanlık yazgısını bugün ne kadar açık olarak görüyorum. Her şey, ruhumun gözleri önünde açılıp çözülüyor; bununla birlikte bütün bunları gözlerimin önünde cisimlenmiş gibi gördüğüm halde, sana bunların gerçeğini sözle anlatamam, hiçbir insanın dilinin buna gücü yetmez. Sana

olabilecek bir öykü gibi anlatmak istediğim bu olağanüstü öyküyü dinle oğlum. Belki hakkın olduğu için karıştığın gizemli olayların, seni yıkıma sürükleyeceklerine olan inancı ruhunun ta derinliklerinde sakla. Ama artık her şey geçti.

Bundan sonra yaşlı amcamın bana anlattığı R.... sülalesi yurtluğunun kuruluş tarihini, belleğimde o kadar büyük bir bağlılıkla korudum ki, hemen hemen onun kullandığı sözcüklerle (kendisinden söz ederken üçüncü kişi gibi konuşurdu) yineleyebileceğim.

1760 yılı güzünün fırtınalı bir gecesinde, sanki koca şato yıkılıyormuş, tüm taşları dökülüyormuş gibi kopan korkunç bir gürültü, R.sitten'deki uşakları derin uykularından uyandırdı. Göz açıp kapayıncaya kadar herkes ayaktaydı. Işıklar yakıldı. Kahya ölü gibi rengi uçmuş yüzünde korku ve merak olduğu halde, anahtarlarıyla öteye beriye soluya soluya koşuyordu. Güçlükle açılan kilitlerin ıslıkları andıran gürültüsü, adım sesleri ölüm sessizliği içinde, gerçekten korkunç bir biçimde yankılanıyordu. Sapasağlam dehlizler, salonlar, odalar birer birer geçildikçe herkesin şaşkınlığı gittikçe büyüyordu. Hiçbir yerde herhangi bir yıkımın en ufak bir izi bile yoktu. Uğursuz bir önsezi yaşlı kahyayı kavradı. Yukarıya, büyük şövalyeler salonuna çıktı. Baron Roderich von R. gökbilim gözlemleri yaptığı sıralarda, bu salonun yanındaki bir odada yatmayı alışkanlık edinmişti. Bu odanın kapısıyla bir başka odanın kapısı arasında açılmış olan bir kapıdan, dar bir dehlizden geçilerek doğruca gözetleme kulesine gidilirdi. Ancak Daniel (kahyanın adı Daniel'di) bu kapıyı açınca, fırtına, korkunç bir biçimde uğuldayarak ve gümbürdeyerek yüzüne sıvalar ve parçalanmış duvar taşları fırlattı. Kahya korkuyla geriye sıçradı, titreyerek mumu sönmüş feneri yere düşürdü ve yüksek sesle haykırdı: "Tanrım! Baron korkunç bir biçimde parçalandı." Aynı anda Baron'un yatak odasından iniltiler duyuldu. Daniel, öbür uşakları, efendilerinin ölüsü çevresinde toplanmış buldu. Baron'u, tepeden tırnağa kadar her zamankinden daha zengin giyinmiş, biçimi kesinlikle bozulmamış, yüzünde dingin bir ağırbaşlılık, zengin bezemeli büyük koltuğa, yorucu bir çalışmadan sonra dinleniyormuş gibi oturmuş buldular. Ancak bu dinginlik, ölüm dinginliğiydi. Gün aydınlanınca, kule tepesinin kule içinde yıkıldığını gördüler. Büyük dörtköşe kesme taşlar, gökbilim odasının tavanını ve döşemesini delmiş, öte yandan da yuvarlanan ağır kasalar, döşemenin verdiği iki kat güçle alttaki kemeri yıkmış, yatak odasının ve dar dehlizin

bir parçasını birlikte söküp götürmüştü. En az seksen ayak derinlikte bir uçuruma yuvarlanmayı göze almadan, salonun kapısından bir tek adım bile atmaya olanak yoktu.

Yaşlı Baron ölümünü, saatine varıncaya kadar önceden söylemiş ve bunu oğullarına bildirmişti. Bu nedenle de ertesi gün, ölünün büyük oğlu ve aynı zamanda yurtluğun yeni sahibi Wolfgang, Baron von R. şatoya geldi. Yaşlı babasının önsezisinin doğruluğuna haklı olarak inanarak yolculuk amacıyla gitmiş olduğu Viyana'dan uğursuz mektubu alır almaz ayrılmış ve olabildiğince çabuk R...sitten'e gelmişti. Kahya büyük salonu karalarla donatmış, yaşlı Baron'u, öldüğü zamanki giysileriyle, görkemli bir tören yatağı üstüne yatırmış ve çevresine da uzun, gümüş şamdanları, mumlarını yakarak dizdirmişti. Wolfgang tek sözcük bile etmeden merdivenden salona çıktı ve babasının ölüsünün yanına kadar yaklaştı. Orada kolları göğsü üzerinde kavuşturulmuş, kaşları çatık, dik dik, haşin haşin babasının soluk yüzüne baktı. Bir yontuya benziyordu, gözlerinden tek damla yaş bile akmadı. Sonunda adeta makinesel bir devinimle, sağ kolunu titreye titreye ölüye doğru uzatarak kısık bir sesle mırıldandı:

- Sevgili oğlunu mutsuz etmeye, seni yıldızlar mı zorluyordu?

Baron ellerini indirerek ve bir adım kadar gerileyerek gözlerini gökyüzüne doğru kaldırdı, daha alçak, hatta yumuşak bir sesle:

- Zavallı, çılgın intiyar! Büyücülük maskaralıklarının artık sonu geldi. Bu yeryüzündeki sınırı belli, hasis varlıkla yıldızların ötesindeki ahretin hiçbir ortak noktası olmadığını şimdi öğrenmiş olacaksın! Mezarı aşabilen bir istenç, bir erk var mıdır?

Baron yine birkaç saniye sustu, sonra öfkeyle haykırdı:

- Hayır, hayır, yok etmeyi kurmuş olduğun bu dünyadaki mutluluğumun en ufak bir tanesini bile senin çılgınlığın yüzünden ziyan etmiyeceğim.

Cebinden, katlanmış bir kâğıdı koparırcasına çıkardı ve ölünün yanında, şamdanlardan birine, iki parmağı arasında tutarak yaklaştırdı. Mumun ateşlediği kâğıt tutuştu. Alevin yansısı, ölünün yüzü üzerinde oraya buraya titreyerek oynayınca, sanki kasları kımıldıyor ve yaşlı adam işitilmeyen sözler söylüyor gibi oldu. Uzakça duran uşakları derin bir korku

ve ürperme sardı. Baron işini dingin bir biçimde sonuna erdirdi, alevle yanarak döşemeye düşmüş olan son kâğıt parçacıklarını da ayaklarının altında özenle ezdi. Sonra babasına yine haşin haşin baktı ve ivedi adımlarla salondan hızla çıktı.

Ertesi gün Daniel, kuledeki zararı bildirdi ve yaşlı efendisinin öldüğü gece olup bitenlerin hepsini uzun uzadıya anlattı. Sözüne son verirken de, kulenin derhal onarılmasının uygun olacağını, aksi halde daha da yıkılacağını ve bu yüzden şatonun da yıkılma tehlikesi olmasa da da, ağır biçimde zarar görebileceğini söyledi.

Baron gözleri öfkeden ışıl ışıl yanarak uşağı azarladı:

- Kuleyi onartmak mı? Asla.

Sonra daha dingin bir sesle sözünü sürdürdü:

- Kulenin böyle kendi kendine, hiçbir görünür neden olmadan yıkılmayacağını anlayamıyor musun, ihtiyar? Belki, babam kendisi de uğursuz biliciliğini yaptığı bu yerin yok olmasını istediği zaman, tepenin yıkılmasını sağlayarak kulenin içini tahrip etmek üzere bazı düzenlemeler yapmış olamaz mı? O ne istediyse yapsın, bütün şato baştan başa yıkılsa bile ben aldırmam. Benim, burada, bir baykuş yuvasını andıran bu yerde oturacağımı mı sanıyorsun? Hayır, ovanın boşluğunda, yeni bir şato için temel atmış olan atalarım, benim isteğimin müjdecisi olmuştur, ben de o yolu izleyeceğim.

Daniel çekinerek:

- Demek ki böylece yaşlı, sadık uşaklara da yol görünecek.

- Ayakları üzerinde durmaya gücü olmayan yaşlıları kendine hizmet ettirmeyeceğim doğaldır, ama hiçbirini de tutup sokağa atmayacağım. Çalışmadan, bir lokma ekmek bulduğunuza şükredersiniz.

Yaşlı adam büyük bir acıyla:

- Ben kahyalıktan vazgeçip kızağa mı çekileceğim?

Arkasını dönerek salondan çıkmaya hazırlanmış olan Baron bu sözler üzerine, birdenbire yüzü öfkeden kıpkırmızı, yumruklarını sıkmış bir

durumda yaşlı adamın üzerine yürüdü ve korkunç bir sesle bağırdı:

- İkiyüzlü hergele seni, babamla yukarda o uğursuz şeyleri birlikte beceren seni, yaşlı adamın yüreğine bir vampir gibi çöküp çılgınlığından caniyane bir biçimde yararlanarak, beni yıkımın yanına kadar sürükleyen şeytancasına kararları almasına kesinlikle etken olan seni, uyuz bir köpek gibi kovsam yeridir!

Yaşlı adam bu korkunç sözlerin etkisiyle korkudan, Baron'un ayakları dibinde dizleri üzerine yere kapanmıştı ve belki de, öfkeli anlarda vücut düşünceyi izleyip düşünüleni de devinimleriyle uyguladığından, Baron istemeyerek, son sözleri söylerken sağ ayağını ileri doğru attı ve yaşlı adamın göğsüne o kadar şiddetle vurdu ki, Daniel boğuk bir haykırışla yere yuvarlandı. Zorlukla kendini toparlayarak ayağa kalkabildi ve öldürücü bir yara almış bir hayvanın ulumasını andıran garip bir sesle haykırdı. Barona öfke ve umutsuzlukla parıldayan gözlerle baktı. Baron'un giderken önüne attığı altın dolu keseye dokunmadan yerde bıraktı.

Bu arada, ailenin o çevrede bulunan yakın akrabaları şatoda toplandılar. Yaşlı Baron R...sitten Kilisesi'ndeki aile mezarlığına gösterişli bir törenle gömüldü. Çağrılılar uzaklaşıp gittikten sonra, yurtluğun yeni sahibi, haşin huylarından vazgeçmiş ve mülkiyetine geçen bu varlığa gerçekten sevinmiş göründü. Kendisiyle görüştükten sonra, güvenerek görevinde alıkoyduğu, yaşlı ölü Baron'un eski vekili V. ile birlikte yurtluğun gelir hesaplarını inceledi. Bu paralardan ne kadarının onarım işlerine, güzelleştirmelere ve yeni şatonun yapımına harcanabileceğini inceden inceye hesapladı. V.'nin kanısına göre, yaşlı Baron'un yıllık gelirinin tümünü harcamasına olanak olmadığına ve belgeler arasında ancak bazı bankalara yatırılmış büyük tutarlara varmayan paralar bulunduğuna ve demir bir kasada çıkan nakit para da ancak bin Taleri aştığına göre, kesinlikle bir yerde gizlenmiş parası olması gerekiyordu. Bunu Daniel'den başka kim bilebilirdi? İnatçı ve garip huylu adam, belki bunun kendisine sorulmasını bekliyordu. Ancak Baron ağır bir aşağılamaya uğrattığı Daniel'in, kendi kişisel çıkarlarından çok -çünkü R...sitten'in atalar şatosunda ölünceye kadar kalmayı isteyen bu çocuksuz yaşlı adama böyle büyük paraların ne yararı olabilirdi- karşılaştığı aşağılamanın öcünü almak için, gizli hazineleri haber vermektense çürümesine razı olacağından endişe ediyordu. V.'ye, Daniel'le aralarında geçen olayı bütün ayrıntılarıyla anlattı

ve sözünü bitirirken de, edinmiş olduğu birçok bilgiye göre yaşlı Baron'un oğullarını bir daha R...sitten'de görmekten duyduğu açıklanamaz nefreti Daniel'in körüklemiş olduğunu öğrendiğini söyledi. Vekil bu bilginin tümüyle yanlış olduğunu, çünkü bu dünyada hiçbir insanın yaşlı Baron'un düşüncelerini yönlendirecek ve hele ona uyarıda bulunacak durumda olmadığını açıkladı, sonra da gizli bir köşede gizlenen paranın gizini Daniel'den koparmayı üzerine aldı. Büyük çaba harcamasına da gerek kalmadı. Daha "Ama, Daniel, nasıl oluyor da, eski efendin bu kadar az nakit bıraktı?" sözlerini söyler söylemez, Daniel çirkin, iğrenç bir gülümsemeyle yanıt verdi:

- Küçük kasada bulduğunuz birkaç, sözünü bile etmeye değmez altını mı söylüyorsunuz? Bay Vekil, kalan kusuru, efendimin yatak odalarının yanındaki kemerin altındadır. Ama en değerli kısım, binlerce altın şurada, sıvaların, yıkıntıların altında yatıyor.

Bu son sözleri söylerken gülümsemesi iğrenç bir sırıtma biçimini almış ve gözlerinde kan kırmızı bir alev parlamıştı.

Vekil derhal Baron'u oraya çağırttı ve yatak odasına birlikte gidildi. Bu odanın bir köşesinde Daniel, duvarın tahta kaplamasını yerinden oynattı, kilitli bir kapı göründü. Baron açgözlülükle kapının kilidine bakıyordu; büyük güçlükle ve şangırtıyla cebinden çıkardığı, bir halkaya takılı anahtarları parlak kilide sokup denemeye hazırlandığı sırada Daniel, yanı başında, kilidi daha iyi görmek için iki büklüm eğilen Baron'a kurnazca bir kibirle, yüksekten bakarak duruyordu. Sonra, yüzünde ölü solukluğu, titrek bir sesle şöyle dedi:

- Madem ki ben bir köpekmişim, devletli Baron Hazretleri, köpeğin bağlılığını da içimde saklarım.

Bunları söyledikten sonra Baron'a çelikten parlak bir anahtar uzattı, Baron telaşlı bir hırsla anahtarı onun elinden kaptı ve kapıyı kolayca açtı. Kemerli, alçak, ufacık bir daireye girdiler; orta yere kapağı açık bir demir sandık konulmuştu. İçindeki altın keselerinin üzerinde bir tezkere vardı. Yaşlı Baron herkesin tanıdığı iri, babacan el yazısıyla şunları yazmıştı:

"Yurtluklu mülk R...sitten'in gelirlerinden artırılan eski Frederik Altını olarak yüz elli bin İmparatorluk Taleri. Bu para şatonun yapımına

ayrılmıştır. Bundan başka benden sonra bu paranın sahibi olacak yurtluk efendisi doğu yönündeki en yüksek tepe üzerindeki, yıkılmış bulacağı şatonun eski kulesinin yerine denizcilere kolaylık olsun diye bir işaret feneri yaptıracak ve her gece bunu yaktıracak.

R...sitten, 1760 yılının Aziz Michaelis gecesi.

Roderich, Baron von R.

Baron altın keselerini birer birer kaldırıp yeniden sandığın içine attıktan ve çıkardıkları seslerden zevk aldıktan sonra hızla yaşlı kahyadan yana döndü, gösterdiği bağlılıktan dolayı kendisine teşekkür etti ve ilk geldiği sırada ona haşin davranmasına, iftira dolu dedikoduların neden olduğuna güvence verdi. Yalnızca şatoda değil, kahyalık görevinde de, hem de iki katı aylıkla kalacaktı.

- Sana tam bir ödence borçluyum, altın istiyorsan, şu keselerden bir tanesini al!

Baron sözünü bu biçimde bitirdi, gözlerini yere indirmiş bir durumda yaşlı adamın önünde duruyor, eliyle de sandığı gösteriyordu, bir kez daha sandığın yanına yaklaştı ve keselere baktı. Birdenbire kahyanın yüzüne alev alev kan sıçradı, öldürücü bir yara almış bir hayvanın ulumasını andıran ve Baron'un Vekil'e anlatmış olduğu o haykırışla yine bağırdı. V. Titredi; çünkü o anda yaşlı adamın dişleri arasında mırıldandığı sözler: "kan yerine altın!" gibi şeylerdi. Baron, hazineyi seyre dalmış, olup bitenlerin hiçbirinin farkında değildi; sıtmaya tutulmuş bir insan gibi bütün organları çırpınışlar içinde sapır sapır titreyen Daniel, başı öne doğru eğik, uysal bir tavırla Baron'a yaklaştı, elini öptü ve hıçkırıklı bir sesle, bir yandan da gözlerini mendiliyle silerek şunları söyledi:

- Ah, sevgili, devletli efendim, benim gibi, zavallı, çocuksuz bir yaşlı adam altını ne yapsın? Ancak iki katı aylığı sevinçle kabul ederim ve görevimi bütün gücümle, keyifle sürdüreceğim.

Yaşlı adamın sözlerini, önem vermeksizin dinlemiş olan Baron, sandığın ağır kapağını devirerek kapattı, bütün kemer çınladı. Sandığı kilitledikten ve anahtarı dikkatle çıkardıktan sonra kayıtsız bir edayla hızlı hızlı: - Pekâlâ, pekâlâ, ihtiyar, -salona girdikten sonra- ama, sen yıkılan kulede bulunan birçok altından da söz etmemiş miydin ? dedi.

Yaşlı adam sessizce kapıya yaklaştı ve güçlükle açtı. Ancak kanadı itince, fırtına içeriye kalın bir kar yığını doldurdu; ürken bir karga tiz tiz gaklayarak, öteye beriye döne döne uçtu, kara kanatlarıyla pencerelere çarptı ve açık kapıyı yeniden bulabilince, kendini boşluğa doğru bıraktı. Baron dışarıya, dehlize çıktı; ama derinliğe bakar bakmaz titreyerek geriledi:

- Korkunç görünüş, baş dönmesi, diye kekeledi ve baygın bir durumda Vekil'in kolları arasına düştü. Bununla birlikte derhal kendini topladı ve keskin bakışlarını yaşlı adama dikerek:

- Ya şurada, aşağıda? diye sordu.

Bu arada yaşlı adam kapıyı yeniden kapatmıştı. Tümüyle paslanmış kilitten anahtarı kurtarmak için bütün gücüyle abandı, soludu. Bunu da yaptıktan sonra Baron'dan yana dönüp kocaman anahtarı sağa sola sallayarak garip bir gülümsemeyle:

-Evet, dedi, şurada, aşağıda binlerce, binlercesi yatıyor -ölü efendimin bütün güzel aygıtları- dürbünler, kadranlar, kürekler, gece aynaları, hepsi paramparça sıvanın içinde, taşların, kalasların arasında yatıyor. Baron sözünü keserek:

- Ya nakit para? Sen altınlardan söz ettin, ihtiyar.

- Ben yalnızca binlerce altına mal olan bu şeyleri söylüyordum.

Ağzından daha fazlasını almak mümkün olmadı.

Baron artık, bir çırpıda, kendisine bütün isteklerini yerine getirebilecek olanakları veren, yeni ve görkemli bir şato yaptırmasını sağlayan araçları elde ettiğine çok seviniyordu. Her ne kadar Vekil, ölünün dileğine göre ancak onarımdan, eski şatonun yeniden yapılmasından söz edilebileceğini ve gerçekten de herhangi bir yapının, eski atalar şatosunun saygı uyandıran büyüklüğüne, yalın ve ağırbaşlı biçemine erişemeyeceğini ileri savunuyorduysa da; Baron düşüncesinde üsteleyerek kuruluş belgesiyle belirlenmeyen bu gibi durumlarda ölünün dileklerinden ayrılmak gerektiğini ileri sürdü, kısa bir zaman sonra, her bakımdan bütün özverilere layık bir kadını, kendi candan sevgili eşi olarak buraya getirmeyi

düşündüğünden, iklimin, toprağın, çevrenin izin verdiği ölçüde R...sitten'de oturmayı çekici bir biçime sokmanın görevi olduğunu ima yollu anlattı.

Baron'un, belki de artık gizlice yapılmış olan evlenmesinden söz edişindeki gizemli eda, başka soru sorma olanağını da ortadan kaldırdı. Bununla birlikte Baron'un bu sözlerinden V.'nin içi yine de rahatlamıştı; çünkü Baron'un servete kavuşmak için gösterdiği telaşta, gerçek bir cimrinin hırsından çok, sevdiği bir insana ayrılmak zorunda bulunduğu daha güzel yurdunu tümüyle unutturmak isteyen bir insanın çabalamasını gördü. Bununla birlikte Baron'un cimri, hiç olmazsa paraya karşı açgözlü olduğu yargısına varmak zorundaydı. Boğazına kadar paraya boğulduğu halde, eski Frederik altınlarını seyrederken, öfkeyle yerinden fırlayarak: "Yaşlı ahlaksız, hazinenin en zengin bölümünü kesinlikle bizden gizledi; ama önümüzdeki ilkyaz, gözümün önünde kuleyi temizleteceğim!" demekten kendini alamamıştı.

Mimarlar geldi; Baron onlarla, yapının en uygun biçimde nasıl kurulabileceği üzerinde uzun uzadıya görüştü. Birbiri ardı sıra getirilen bütün planları geri çevirdi, hiçbiri onun gözünde yeterince zengin, görkemli değildi. Arkasından kendi de planlar çizmeye başladı ve gözünün önünde, gelecek aydınlık mutluluğunu sürekli canlandıran bu uğraşlarından aldığı zevk ve sevinçle, neşeli bir insana dönüştü. Çoğu zaman içtenlik derecesine varan bu durumunu herkese aşılamasını biliyordu. El açıklığı, yaşayışının ve konuk kabul edişinin genişliği, hiç olmazsa cimriliği hakkındaki kuşkuları ortadan kaldırıyordu. Daniel de, uğramış olduğu o haksızlığı tümüyle unutmuşa benziyordu. Baron'a karşı sessiz ve uysal davranıyor, oysa Baron, boşlukta yatan hazine yüzünden, onu kuşkulu gözlerle izliyordu. Ancak herkesi şaşırtan nokta şuydu: Yaşlı adam sanki gün geçtikçe gençleşiyordu. Belki yaşlı efendisinin ölümünden dolayı duymuş olduğu acı onu derin bir biçimde yormuştu ve belki şimdi bu kaybın acısını unutmaya başlamıştı; ama belki de eskisi gibi soğuk geceleri kulede uykusuz geçirme zorunluluğundan kurtulması, daha iyi ve istediği kadar yiyip içmesi de bunun nedeni olabilirdi; her neyse, yaşlı adamın yerine sanki daha güçlü, kırmızı yanaklı, vücudu iyi bakımlı, yapılan şakalar karşısında herkesle birlikte yüksek sesle gülen bir delikanlı gelmişti.

R...sitten'deki neşeli yaşayışı bir adamın gelişi kesti. Oysa bu adamın da bu neşede payı olması gerektiği düşünülebilirdi. Bu adam Wolfgang'ın

küçük kardeşi Hubert'di. Hubert'i görünce Baron'un yüzü ölü gibi soldu ve yüksek sesle haykırdı:

- Karayazılı, burada işin ne?

Hubert, ağabeyinin kolları arasına atıldı; Wolfgang kardeşini kavradı ve onu kendisiyle birlikte sürükleyerek yukarı katlardaki boş bir odaya götürdü. Birlikte oraya kapandılar, saatlerce birlikte kaldılar, sonunda Hubert alı al, moru mor aşağıya indi ve arabasını istedi. Vekil V. genç Baron'un yolunu kesti. Baron gitmek istiyordu; V., iki kardeş arasında çıkan öldürücü kavganın burada bitebileceğini sezerek hiç olmazsa daha birkaç saat beklemesini kendisinden rica etti; bu anda, Baron Wolfgang da aşağıya indi ve yüksek sesle haykırdı:

- Burada kal, Hubert! Düşünceni değiştirirsin.

Hubert'in bakışlarında sevinç belirdi. Kendini topladı ve sırtından aceleyle sıyırdığı zengin kürk mantoyu uşağa verirken, V.'nin elini kavradı. Onunla birlikte odaya girerken

- Demek ki yurtluk sahibi burada kalmama katlanabiliyor, dedi.

V., aralarındaki ancak ayrı yaşadıkları için büyüyebilmiş olan uğursuz anlaşmazlığın kesinlikle şimdi giderilebileceği kanısındaydı. Hubert, ocağın yanında duran çelik maşayı eline aldı, tütmekte olan budaklı bir odun kütüğünü, üzerine vurarak parçaladıktan ve ateşi daha iyi körükledikten sonra V.'ye şöyle dedi :

- İyi huylu ve ev işlerinin her türüne eli yatkın bir insan olduğumu görüyorsunuz, Bay Vekil. Oysa Wolfgang'ın edindiği birçok garip düşünce var... O küçük çapta cimrinin biridir!

V. iki kardeş arasındaki ilişkilere, daha yakından karışmayı uygun bulmadı; özellikle Wolfgang'ın yüzü, tavrı, davranışı, konuşması türlü tutkularla için için parçalanmış bir insan olduğunu açıktan açığa gösteriyordu.

O akşam V., geç vakit, yurtluğu ilgilendiren herhangi bir sorun konusundaki kararını öğrenmek üzere, Baron'un yukarı kattaki odasına çıktı. Baron'u kollarını arkasına kavuşturmuş, geniş adımlarla odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşıyor buldu. Sonunda Vekil'in geldiğini görünce

durdu. V.'nin iki elini yakaladı ve gözlerinin içine haşin haşin bakarak, kesik bir sesle konuştu:

- Kardeşim geldi, dedi. V. bir şey sormak için daha ağzını açarken de, ne söyleyeceğinizi biliyorum. Ama sizin hiçbir şeyden haberiniz yok. Karayazılı kardeşimin -evet, onu yalnızca karayazılı diye nitelemek istiyorum- kötü bir hayalet gibi, her yerde yolumu kestiğini ve rahatımı bozduğunu bilmiyorsunuz. Tanımlanamaz biçimde yoksul ve zavallı olmadıysam, günah onda değildir. Bu duruma düşmem için elinden geleni yaptı. Ama Tanrı başka türlü olmasını istedi. Yurtluğun kurulduğu öğrenildiği andan bu yana öldürücü bir kinle beni izliyor. Onun elinde toz gibi dağılacak olan bu mülkün sahibi oldum diye beni kıskanıyor. Dünyadaki savurganların en çılgını odur. Borçları, kendi payına düşen, Kurland'daki emlak ve arazinin yarı yapının çıplak mülkiyetinin değerini çoktan aşar. Şimdi de, alacaklıları tarafından izlenip sıkıştırılınca buraya koşuyor, para dileniyor.

V. Baron'un sözünü kesip, "ve siz ağabeyi bunu geri çeviriyorsunuz" demek istedi; ama Baron Wolfgang, V.'nin ellerini bırakarak geniş bir adımla geri çekildi, yüksek sesle ve heyecanla haykırdı:

- Sözünüzü sürdürmeyin... Evet geri çeviriyorum. Yurtluğun gelirinden bir tek Talerini bile, ne şimdi, ne de gelecekte kimseye armağan etmeyeceğim. Ama birkaç saat önce, o çılgına boş yere, ne öneride bulunduğumu dinleyin, ondan sonra görev duygum üzerine bir karar verirsiniz. Kurland'daki ve hiçbir ödev ve yükümlülükle bağlı olmayan mülklerin değeri oldukça büyüktür, payıma düşen yarısından vazgeçmeyi, yalnızca ailesinin yararına vazgeçmeyi önerdim. Hubert, Kurland'da yoksul ve güzel bir soylu kızla evlidir. Ondan çocukları oldu. Kadıncağız onlarla uğraşır durur. Bıraktığım bu emlak yönetilecek ve gelirlerinden yaşaması için gerekli olan tutarlar kendisine verilecek, alacaklılarının da bir anlaşmayla yetinmeleri sağlanacak. Ama onun gözünde dingin, sıkıntıdan kurtulmuş bir yaşamın, eşin, çocukların ne değeri var! Onun istediği nakit para, büyük tutarlara varan nakit. İğrenç bir hafifmeşreplikle delilercesine harcasın diye para. Yüz elli bin Talerlik servetin gizini kendisine hangi şeytan bildirdi? Bunun yarısını istiyor ve kendisine özgü o delicesine düşünceleriyle bu tutarın, yurtluktan ayrı bağımsız bir varlık olarak dikkate alınması gerektiğini ileri sürüyor. Bu isteğini geri çevirmek zorundayım.

Geri çevireceğim de; ama öyle seziyorum ki, için için beni yok etmeyi tasarlıyor.

V., her ne kadar Baron'u, kardeşine karşı duyduğu kuşkulardan vazgeçirmek için bir hayli uğraştı ve bu amaçla serbestçe ve hakkı olmadığı halde yakın ilişkilere değinip genel ahlakı ilgilendiren ya da basmakalıp nedenler ileri sürdüyse de, hiçbir başarı elde edemedi. Baron, kendisine düşman kesilen, para düşkünü kardeşiyle görüşme görevini V.'e verdi. V., bu işi, elinden geldiği kadar sakınganlık ve önlemle yürüttü ve sonunda Hubert:

- Peki, öyle olsun, yurtluk sahibinin önerilerini kabul edeyim, yalnızca tek bir koşulum var: Şu an alacaklılarımın baskısı yüzünden şanımı ve onurumu, sonsuza kadar yitirecek bir duruma düştüm. Buna sayılmak üzere bin Frederik Altını peşin ödesin ve gelecekte de, hiç olmazsa arada sırada, iyi yürekli ağabeyimin yanında, güzel R...sitten'de oturmama izin versin, deyince pek sevindi.

Baron'a kardeşinin bu önerilerini götürünce:

- Asla, olamaz, eşimi buraya getirdikten sonra Hubert'in evimde bir dakika bile oturmasına razı olamam. Değerli dostum, lütfen gidin, o rahat kaçıran adama söyleyin, kendisine bin değil, iki bin Frederik Altını vereceğim, alacağına sayarak değil, hibe olarak, yalnızca gitsin, derhal gitsin.

V., Baron'un, babasına bildirmeden evlendiğini ve iki kardeş arasındaki geçimsizliğe de bu evlenmenin neden olduğunu o zaman anladı. Hubert, kibirli ve kayıtsız bir tavırla Vekil'in sözlerini dinledi, V. sözünü bitirince de haşin, boğuk bir sesle:

- Düşüneceğim; ama şimdilik daha birkaç gün burada kalacağım, dedi.

Olabildiği kadar da zararını kapatmak için Baron'un, sızıldanan kardeşine serbest mülkiyet haklarını devretmekle, elinden gelen şeylerin en çoğunu yaptığını V. kanıtlamaya çalıştı ve eğer, ilk oğula, bu derecede üstün ayrıcalıklar tanıyan ve diğer çocukları yoksun edip arka plana atan her kurumun iğrenç bir yanı olduğunu derhal kabul ediyorsa, Baron'dan yakınmaya kesinlikle hakkı olmadığını söyledi. Sıkışan göğsüne soluk doldurmak isteyen biri gibi Hubert, ceketini yukardan aşağıya kadar açtı,

bir elini açık gömleğinin içine sokarak, öbürünü de kalçasına dayayarak, tek ayağı üzerinde, hızlı bir sarkaç devinimiyle dönerek çatlak, keskin bir sesle haykırdı:

- Haydi canım! İğrençliği doğuran kin ve nefrettir.

Sonra çınlayan bir kahkaha attı ve şöyle dedi:

- Yurtluk sahibi efendimizin, zavallı, umarsız dilenciye bir altıncık sadaka vermeyi anımsamaları ne kadar da büyük bir iyicillik!

Bunun üzerine V., iki kardeş arasında tam bir barışmanın olamayacağını iyice anladı.

Hubert şatonun yan kanadında kendisine ayrılan odalarda, Baron'un korkunç bir biçimde hırslanmasına karşın, uzun zaman kalacakmış gibi yerleşti. Kahyayla sık sık ve uzun uzun görüştüğü, hatta arada sırada birlikte kurt avına da gittikleri dikkati çekiyordu. Bundan başka, Baron Hubert, ortalarda pek gözükmüyordu ve özellikle ağabeyiyle yalnız kalmaktan kesinlikle kaçınıyordu; bundan Baron Wolfgang da pek hoşnuttu. V. bu ilişkilerin ezinç verici yanını duyuyor ve hatta Hubert'in tavırlarının her an görülen gerçekten korkunç yanını, her söylediğinin, her yaptığının, neşeyi isteyerek kökünden yok edercesine insanı etkilediğini, artık o da kendi kendine itiraf ediyordu. Kardeşinin geldiğini gördüğü zaman, Baron'un açığa vurduğu o korkuyu, şimdi, V. de tümüyle anlıyordu.

Hubert her zamandan daha ciddi, daha içten bir tavırla içeri girdiği zaman V., mahkeme salonunda, belgelerinin arasına gömülmüş oturuyordu. Hubert üzünçlü denebilecek bir sesle:

- Ağabeyimin son önerilerini de kabul ediyorum. Bugün hemen iki bin Frederik Altını'nın verilmesi için aracılık edin. Bu gece derhal, atla, yapayalnız yola çıkacağım.

- Yanınızda parayla mı? diye V. sordu.

- Hakkınız var, diye Hubert yanıt verdi, ne demek istediğinizi biliyorum, paranın ağırlığını söylemek istiyorsunuz; iki bin altını K.'da Izak Lazarus adına bir bono biçiminde düzenleyin. Bu gece derhal yola çıkıp K.'ya varmak istiyorum. Artık burada duramıyorum, gitmeliyim, yaşlı adam kötü ruhuyla buranın her köşesini büyülemiş!

- Babanızdan mı söz ediyorsunuz, Baron Hazretleri?, diye V. büyük bir ciddilikle sordu.

Hubert'in dudakları titredi, yere devrilmemek için sandalyesine sıkı sıkıya tutundu, sonra hemen kendini toparlayarak haykırdı:

- Demek bu akşamdan tezi yok, öyle mi? Bay Vekil!

Ve kendini adeta zorlayarak kapıdan çıktı; bonoyu K.'da Izak Lazarus üzerine yazarken, Baron şöyle dedi:

- Artık aldatmalarına olanak kalmadığını, kesin istencim karşısında hiçbir şey yapamayacağını, şimdi artık iyiden iyiye gördü, demek.

Düşman kardeşinin şatodan ayrılmaya karar vermesiyle sanki Baron'un sırtından ağır bir yük alınmıştı. O akşam yemeğinde, uzun zamandır kendisinde görülmeyen bir neşesi vardı. Hubert özür dilemişti, herkes, onun yokluğuna sevinçle katlandı.

V., penceresi şatonun iç avlusuna bakan, uzakça bir odada yatıyordu. Geceleyin, birdenbire dehşetle uykusundan uyandı ve uzaktan gelen acı dolu bir haykırışın kendisini uyandırdığını sandı. Her ne kadar büyük bir dikkatle kulak kabarttıysa da, her yanda bir ölüm sessizliği vardı; bunun için de kulaklarında çınlamış olan o sesi, bir düşün aldatıcı etkisine yordu. Ancak buna karşın öyle bir korku ve ürperme duygusu üzerine çöktü ki, yatağında kalamadı. Kalktı ve pencereye yaklaştı. Aradan kısa bir süre geçtikten sonra şatonun genel kapısı açıldı, elinde mum, bir hayal dışarı çıktı ve avludan geçti. V. bu hayalin Daniel olduğunu fark etti, ahır kapısını açtığını, içeri girdiğini ve hemen sonra da eyerlenmiş bir atı dışarı çıkardığını gördü. Bunun üzerine karanlığın içinden ikinci bir gölge daha sıyrıldı, V., bunun bir kürk mantoya sarılmış, başında tilki derisinden bir kalpak giymiş Hubert olduğunu seçti. Hubert birkaç dakika Daniel ile hararetli hararetli konuştu, sonra geriye çekildi. Daniel atı yeniden ahıra götürdü, ahırın kapısını kapattı ve geldiği gibi yine avludan geçerek şatoya döndükten sonra, şatonun kapısını da kapattı. Hubert'in ata binip gitmek istediği ve son dakikada düşüncesini değiştirdiği tümüyle belliydi. Aynı derecede beli olan diğer bir şey de, Hubert'in tehlikeli bir bağdaşmayla Daniel ile birleşmiş olduğuydu. O gece olup bitenleri Baron'a haber vermek için V. sabırsızlıkla sabahı bekledi. Artık bir gün önceki bulanık ruhuyla

kendini göstermiş olan kötü Hubert'in düzenlerine karşı silahlanma zamanı geldiğine V. kesinlikle inanmıştı

Ertesi sabah, Baron'un her zaman kalktığı saatte, V. bir gidiş geliş, bir telaş gürültüsü işitti. Kapılar gürültüyle açılıp kapanıyor, karışık, şaşırtıcı bir konuşma, bağrışma sesleri duyuluyordu. Odasından çıktı, her yerde, kendisine hiç aldırış etmeden merdivenlerden aşağı yukarı inip çıkan, odalardan içeri dışarı koşuşan, yüzleri ölü gibi soluk hizmetçilere rasladı. Sonunda, Baron'un ortadan kaybolduğunu ve saatlerdir boş yere arandığını öğrendi. Kuşçu odasında hazır olduğu halde soyunup yatağına yatmışmış, sonradan yeniden kalkarak sırtında hırkası, ayağında terlikleri ve elinde de şamdanı odasından çıkmışmış; çünkü bir eşya eksikmiş. V. uğursuz bir önsezinin etkisiyle, babası gibi Wolfgang'ın da yatak odası olarak seçmiş olduğu o uygunsuz salonun yanındaki küçük odaya koştu. Kuleye giden küçük kapı ardına kadar açıktı, V. derin bir dehşet içinde haykırdı:

- Orada, ta dipte, paramparça olmuş yatıyor!...

Gerçekten de Baron oradaydı. Kar yağmıştı, bu nedenle de, taşlar arasında, çaresizin ancak kaskatı kesilmiş kolu açıkça görünebiliyordu. Canlarını tehlikeye koyarak, merdivenleri birbirine ekleyerek işçilerin aşağıya kadar inmeleri ve ölünün halatlara bağlanarak yukarı çekilmesi saatlerce sürdü. Ölüm korkusunun verdiği çırpınışlar içinde, Baron gümüş şamdanı elinde tüm gücüyle sıkmıştı ve eli, sivri taşlara çarparak korkunç bir biçimde parçalanmış olan vücudunun sağlam kalan biricik organıydı

Ölü, henüz yukarı çekilmiş ve birkaç hafta önce yaşlı Roderich'in yattığı aynı salonun aynı yerinde bir masa üzerinde yatırılmıştı ki, Hubert yüzünde umutsuzluğun bütün uğursuz işaretleri, koşarak içeri girdi. Korkunç görünüm karşısında ruhça adeta yıkılarak hıçkırdı:

- Kardeşim, zavallı kardeşim... Beni egemenlikleri altına almış olan şeytanlardan bunu dilememiştim!

Bu şaşırtıcı sözler üzerine V. titredi; Hubert'in üzerine yürüyüp kardeşini öldürdüğünden dolayı onu suçlamak zorunda kalacağını sandı. Hubert baygın, döşeme üzerinde yatıyordu, kendisini yatağına taşıdılar, güçlendirici ilaçlar aldıktan sonra, oldukça kısa bir zamanda iyileşti. Bir hayli soluk olan yüzü, ışığı yarı yarıya sönük gözlerinde korkunç bir acıyla,

V.'nin odasına girdi; bitkinlikten, yavaş yavaş bir koltuğa oturduktan sonra şunları söyledi:

- Babam delicesine bir uygulamayla kendisine mirasın en iyi bölümünü bıraktığı için, kardeşimin ölmesini diledim; şimdi o, korkunç bir ölümle öldü, yurtluğa ben sahibim; ancak yüreğim parçalandı, artık bir daha asla mutlu olamam, olmayacağım. Sizin yetkilerinizi sizde bırakıyorum, yurtluğun yönetimi için size en geniş vekillik yetkisini vereceğim; ben bir daha burada oturmayacağım.

Hubert odadan çıktı ve birkaç saat sonra da Kurland'a doğru yola düzülmüş bulunuyordu. Tahmin edildiğine göre, bahtsız Wolfgang geceleyin kalkmış ve içinde bir kitaplık bulunan öbür odaya geçmek istemiş. Uyku sersemliğiyle kapıyı şaşırmış ve oda kapısı yerine, kuleye giden küçük kapıyı açmış, ilerlemiş ve boşluğa yuvarlanmıştı. Zaman geçtikçe bu açıklama biçimi gitgide daha yapmacık, uydurma bir nitelik alıyordu. Eğer Baron, uyumadığı için kitaplıktan okumak üzere bir kitap almak istediyse, bu durum uyku sersemliği olasılığını tümüyle bir yana atıyordu; ama odanın kapısını da ancak bu yolda şaşırmak ve onun yerine kuleye giden kapıyı açmak mümkündü. Bundan başka, küçük kapının kilidi çok sağlamdı ve ancak büyük bir çaba harcayarak açılabilirdi. V. bütün uşakların önünde gerçeğe uymayan bu olayları açıklarken, Baron'un Franz adındaki yaşlı kuşçusu şöyle söze başladı:

- Ah... Sevgili Bay Vekil, olaylar sizin dediğiniz gibi olmamıştır.

- Ya nasıl olmuştur?, diye V. ona sordu.

Namuslu, sadık ve efendisini mezarına kadar izleyecek bir insan olan Franz başkalarının yanında bildiklerini söylemek istemiyordu. Aksine, bildiklerini yalnızca Vekil'e emanet edebileceğini ileri sürdü. Bunun üzerine V., Baron'un, Franz'a boşlukta sıva ve taş yığınları arasında yatan birçok hazineden çok söz ettiğini ve birçok gece Daniel'den aldığı anahtarla küçük kapıyı açarak sözüm ona içinde servetler yığılı bulunan boşluğa özlemle baktığını söyledi. Kesinlikle o uğursuz gece de Baron, Franz yanından ayrıldıktan sonra kuleye kadar gitmiş ve orada ani bir baş dönmesi sonucu boşluğa yuvarlanmıştı. Baron'un korkunç ölümünden dolayı pek ezilmiş ve sarsılmış gibi görünen Daniel de, bu tehlikeli kapının derhal örülmesinin uygun olacağını düşündüğünü söyledi ve kapı da hemen ördürüldü. Halen

yurtluk sahibi bulunan Baron Hubert von R., bir daha R...sitten'e uğramadan Kurland'a döndü. V., yurtluğun yönetimini sınırsız bir yetkiyle mümkün kılacak bütün vekillikleri aldı. Yeni şatonun yapılması geri kaldı, buna karşılık eski yapı, mümkün olduğu kadar iyi bir duruma sokuldu. Aradan birçok yıl geçtikten sonra, Hubert ilk kez yeniden, güzün çok ilerlemiş olduğu bir sırada, R...sitten'e döndü ve birkaç gününü V. ile birlikte odasına kapanarak geçirdikten sonra yine Kurland'a gitti. Yolculuğu sırasında K.'dan geçerken, oranın yerel yönetim birimlerine vasiyetnamesini bırakmıştı.

Benliğinin en derin köşelerine kadar değişmiş gibi görünen Baron, R...sitten'de kaldığı süre boyunca, birçok kez yakında öleceğini sezinlediğinden söz etmişti. Bu da gerçekten oldu; çünkü bir yıla kalmadan öldü. Kendisi gibi Hubert adını taşıyan oğlu, zengin yurtluğu teslim almak üzere hızla Kurland'dan geldi. Arkasından da annesi ve kızkardeşi geldiler. Atalarının bütün kötü huylarının hepsi birden sanki bu delikanlıda toplanmıştı; R...sitten'e geldiğinin daha ilk yıllarında, büyüklenen, kendini beğenmiş, herkese yüksekten bakan, açgözlü, çabuk öfkelenen biri olduğunu kanıtlamıştı. Kendisine yakışık almaz, rahatsız gibi görünen birçok şeyi derhal değiştirmek istiyordu; aşçıbaşıyı kapı dışarı etti, arabacıyı sopayla dövmek istedi, yalnızca bunda başarılı olamadı; çünkü kapı gibi, sağlam delikanlı buna katlanmak niyetinde olmadığını açıkça anlattı; kısacası, haşin ve sert bir yurtluk sahibi rolü oynamaya iyiden iyiye hazırlandığı sırada V. büyük bir ciddilik ve kararlılıkla işe karıştı ve kesin bir dille: "Vasiyetname açılıncaya kadar, şatoda bir sandalyenin bile yerinin değiştirilemeyeceğini ve kendisi istemediği takdirde, bir kedinin bile evden dışarı atılamayacağını" vurguladı. Baron söze başlayarak:

- Burada yurtluk sahibinin buyruğu altındasınız, demek istedi.

Fakat V., öfkeden ağzı köpüren delikanlıya, sözünü bitirme olanağını tanımadı, sert bakışlarla bakarak şöyle dedi:

- O kadar acele etmeyin, Baron Hazretleri! Vasiyetname açılıncaya kadar burada egemen olmayı isteyemezsiniz; burada şimdi ben ve yalnızca ben egemenim ve zora karşı zor kullanmasını bileceğim; gerek babanızın vasiyetnamesini uygulamaya görevli olmam nedeniyle elimdeki vekillik belgesine ve gerekse mahkemenin bana tanıdığı yetkilere dayanarak R...sitten'de oturmayı bile size yasaklayabilirim. Bu can sıkıcı durumu önlemek için de, K.'ya taşınmamızı öneririm.

Yasa adamının ciddiliği, anlatımındaki kesinlik, sözlerine gerekli etkiyi verdi. Bunun sonucu olarak genç Baron, sivriakıllılık yapmak ve bu güçlü yapıyı yıkmak istediği halde silahlarının yetersizliğini anladı ve çekilirken utancını alaylı bir kahkahayla gizlemeyi uygun gördü.

Aradan üç ay geçmiş ve ölünün dileğine uygun olarak K.'da emanet edilmiş olan vasiyetnamenin açılacağı gün gelmişti. Mahkeme salonunda mahkeme üyelerinden, Baron'dan ve V.'den başka bir de V.'nin birlikte getirdiği soylu görünüşlü genç bir erkek vardı. Bu delikanlının göğsünde bağlı bir belge çantası göze çarptığından, herkes kendisinin V.'nin yazmanı olduğunu sanmıştı. Baron, herkese baktığı gibi, omzunun üstünden, değer vermezcesine baktı ve öfkeyle bütün bu can sıkıcı ve gereksiz töreni lafa ve yazıya boğmadan bir an önce bitirmelerini istedi. Bu miras konusunda, hiç olmazsa yurtluğa ilişkin konularda bir vasiyetnamenin nasıl söz konusu olabileceğini bir türlü kavrayamadığını ve eğer herhangi bir şey üzerinde bir kullanım hakkı yürütülmüşse bunu tanıyıp tanımamasının kendi isteğine kaldığını söyledi. Keyifsiz keyifsiz, dikkatsiz bir bakışla baktıktan sonra, babasının yazısını ve mührünü tanıdı ve sonra, mahkemenin tutanak yazmanı açılan vasiyetnameyi okumaya başlayınca, sağ kolu kayıtsız bir tavırla sandalyesinin arkalığından sarkmış, sol kolu mahkeme kürsüsüne dayalı ve kürsünün üstündeki yeşil örtünün üzerinde parmaklarıyla trampet çalar gibi yaparak olup bitenlere aldırış etmez bir edayla pencereden dışarı bakmaya koyuldu.

Ölü Baron Hubert von R., kısa bir girişten sonra yurtluğa hiçbir zaman gerçekten sahip olmadığını, buna karşılık yurtluğu ölü Baron Wolfgang von R.'nin büyük babası gibi Roderich adını taşıyan biricik oğlu adına yönettiğini ve aile miras kurallarına göre, yurtluğun, ölü babasından bu delikanlıya geçtiğini açıklıyordu. Yurtluğun gelirleri ve giderleri, var olan eşya ve benzeri şeyler hakkında bütün bilgi ve ayrıntılar, bıraktığı belgelerde bulunacaktı. Hubert von R., vasiyetnamesinde bildirdiğine göre, Wolfgang von R., Cenevre'ye yaptığı yolculuklarda Fräulein Julie von St. Val ile tanışmış ve kendisine son derece büyük bir güçle bağlanarak bir daha ayrılmamaya karar vermiş. Fräulein Julie von St. Val yoksulmuş, her ne kadar iyi bir soylu ailesindense de, en ileri gelenlerden de değilmiş. Bu yüzden yurtluk kurumunu her yönden yükseltmeyi öngörmüş olan Roderich'in olurunu alabileceğini ummasına olanak yokmuş. Bununla birlikte Wolfgang, Paris'ten, babasına sevgisini açıklamaya cesaret etmiş.

Ancak önceden kestirilebilen şeyler, gerçekten de olmuş; yaşlı Baron kesin bir dille, yurtluk sahibi için kendisinin bir nişanlı seçtiğini ve başka bir nişanlının sözünün edilemeyeceğini bildirmiş. Wolfgang gemiye binip İngiltere'ye gidecek yerde, Baron adını alarak Cenevre'ye dönüp Julie ile evlenmiş. Bir yıl sonra da Julie, Wolfgang'ın ölümüyle yurtluğa sahip olan erkek çocuğu doğurmuş. Bütün bu olayları bildiği halde, Hubert'in her şeyi saklaması ve kendisini yurtluk sahibi olarak tanıtmasıyla ilgili olarak birçok nedenler ileri sürülmüş ve önceden Wolfgang ile aralarında yapılan anlaşmalara göndermede bulunulmuştu; ancak bütün bu savların inandırıcı olmayıp gelişigüzel ileri sürüldükleri belliydi.

Baron, sanki yıldırım çarpmış gibi kaskatı donmuş, bütün bu yıkım haberlerini cırlak bir sesle bildiren tutanak yazmanına bakıyordu. Yazman okumayı bitirince, V. ayağa kalktı, birlikte getirmiş olduğu delikanlıyı elinden tuttu ve hazır bulunanlardan yana hafifçe eğilerek şöyle dedi:

- Sayın baylar, size Baron Roderich R.'yi, R...sitten yurtluğu sahibini tanıtmaktan onur duyarım.

Baron Hubert, gökten düşmüş gibi zengin yurtluğu ve Kurland'daki bağımsız mülkün yarısını elinden alan delikanlıya, güç tuttuğu ama gözlerinde ışıl ışıl yanan bir öfkeyle baktı; sonra yumruklarını sıkarak gözdağı verdi, kendisinde bir tek sözcük olsun söyleyecek güç bulamadan, mahkeme salonundan koşarak çıktı.

Mahkeme üyelerince ileri sürülen istek üzerine, Baron Roderich söylenen kişinin kendisi olduğunu kanıtlayacak belgeleri sundu. Babasının evlendiği kilisenin kayıtlarından onaylı bir suret verdi. Bu surete göre, falan ve filan günde, K. doğumlu tüccar Baron Wolfgang ile Fräulein Julie von St. Val'in sözü geçen kimselerin önünde, kilisede kutsanarak evlendikleri anlaşılıyordu. Delikanlının vaftiz kâğıdında, Cenevre'de tüccardan Baron ile karısı Julie'den -kızlık adı von St. Val- gerçek bir evlenmeden doğduğu ve vaftiz edilmiş olduğu görülüyordu. Babasının uzun zaman önce ölmüş bulunan annesine gönderdiği, yalnızca bir W. ile imzalanmış birçok mektup elindeydi.

Yüzü karanlık düşüncelerle kaplı V. bu belgeleri inceledi, bunları toplayıp katladığı zaman, biraz tasalanmış gibi: "Artık, Tanrı yardımcımız olur" dedi.

Hemen ertesi gün, Baron Hubert, hakkını koruması için bulduğu bir avukatın aracılığıyla K.'daki yerel hükümet makamlarına bir dilekçeyle başvurarak R...itten yurtluğunun derhal kendisine devir ve teslim edilmesinin sağlanmasını istedi. Avukatın ileri sürdüğüne göre, ölü Baron Hubert von R.'nin, ne vasiyet yoluyla ne de herhangi bir başka yolla yurtluk üzerinde bir uygulamada bulunmaya yetkisinin olmadığı kesindi. O vasiyetname, el yazısıyla yazılmış ve mahkemeye sunulmuş olmakla birlikte Baron Wolfgang von R.'in, yurtluğu miras yoluyla halen yaşayan oğluna bıraktığını gösteren, herhangi bir başka tanıdıktan daha ileri bir kanıt yoktu. Bu yüzden, Baron Roderich von R. olduğu ileri sürülen kimsenin kimliğini, hiçbir biçimde saptamaya ve belirlemeye yaramayan bir ifadeden başka bir şey değildir. Bu biçimde kesin itiraza uğrayan bu sözde mirasçının bir dava yoluyla kanıtlamak ve mirasçılık hakkı yoluyla da, halen Baron Hubert von R.'ye düşen yurtluğu isteme işi kendisine düşen bir külfettir. Babanın ölümüyle mülkiyet doğrudan doğruya oğluna geçmiş bulunmaktadır; yurtluk sırasının bozulmasına olanak olmadığından, mirasın gerçekleşmesi için herhangi bir beyana gerek yoktur. Bu yüzden, halen yurtluğa sahip bulunan Baron, tümüyle asılsız savlarla mülkiyet haklarını kullanmaktan alıkonmamalıdır. Ölünün, yeni yurtluk sahibini belirlemedeki nedenleri ne olursa olsun, özellikle göz önünde bulundurulması gereken nokta, ölü Baron'un bıraktığı kâğıtlarla da gerektiğinde kanıtlanabileceği gibi, İsviçre'de bir aşk ilişkisi bulunduğu ve kardeşinin oğlu diye ileri sürülen kimsenin yasak bir aşk ürünü olarak doğan kendi oğlu olduğu ve Baron'un, bir pişmanlık etkisiyle zengin yurtluğu bu delikanlıya bırakmak isteğidir.

Her ne kadar vasiyetnamede ileri sürülen olayların gerçeğe yakınlığı görülüyor ve özellikle, oğulun ölü babasına bir suç atmaktan çekinmemesi yargıçları çok öfkelendirmiş bulunuyorsa da, Baron Hubert'in savları, ortaya atıldıkları biçimleriyle, sorunun gerçek görünüşü olarak kalıyorlardı. Ancak V.'nin durup dinlenmek bilmeyen çabaları ve Baron Roderich von R.'nin kimliğini en inandırıcı biçimde kanıtlayacak kanıtları en kısa bir zamanda sunacağı konusunda verdiği güvence sayesinde yurtluğun teslimini ertelettirmek ve bir karara bağlanıncaya kadar halen var olan yönetimi sürdürmek mümkün oldu.

V. vermiş olduğu sözü tutmanın kendisine nice zorluklar çıkaracağını pekâlâ görüyordu. Yaşlı Roderich'in bütün yazışmalarını teker teker elden

geçirmiş, ancak Wolfgang'ın Fräulein von St. Val ile olan ilişkisini anıştıran ne bir mektup, hatta ne de bir tek tümce bulabilmişti. Düşünceli düşünceli, R...sitten'de yaşlı Roderich'in her köşesini araştırdığı yatak odasında oturuyor ve kendisine etkin, güçlü görünüşlü bir insan olarak önerilen ve genç Baron'un sorununu aydınlatacak bazı belgeleri kendisine sağlayacak olan Cenevre'deki notere bir rapor hazırlıyordu.

Gece yarısı olmuştu; dolunay yusyuvarlak, kapısı açık duran bitişik odanın içinde parlak ve aydınlık, parıldıyordu. Sanki birisi yavaş yavaş ve ağır ağır merdivenlerden yukarı çıkıyor, anahtarları şangırdatıyor ve birbirine çarpıyordu. V. dikkatle kulak kabarttı, ayağa kalktı, salona girdi ve bir insanın dehlizden kapıya doğru yaklaştığını açıktan açığa duydu. Kısa bir zaman sonra salonun kapısı açıldı, yüzü ölü gibi solgun, adeta biçimi değişmiş, üzerinde gecelik, bir elinde mumları yanan bir şamdan, öbür elinde de bir büyük deste anahtar, bir adam içeri girdi. V. kahyayı derhal tanıdı; kendisine, gecenin bu saatinde burada ne yaptığını soracaktı; ama yaşlı adamın her halinden, tavrından, ölüm gerginliğiyle sertleşmiş yüzünden kendisine doğru korkunç, uğursuz hortlak kokan buz gibi soğuk bir soluk geldi. Karşısındakinin uykusunda gezenlerden olduğunu anladı. Yaşlı adam ölçülü adımlarla, salonun bir ucundan öbür ucuna ve dosdoğru, vaktiyle kuleye açılan ve şimdi duvarla örülmüş olan kapıya gitti. Kapının önünde durdu, ciğerlerinin derinliğinden gelen bir çığlıkla haykırdı; bu ses bütün salonda o kadar korkunç yankılar yarattı ki, V. korkudan titredi. Sonra Daniel, şamdanı yere bıraktı, anahtar destesini beline astı ve iki eliyle duvarı kazımaya başladı, tırnaklarının altından kan sızıyordu, bu arada da soluyor, inliyor, sanki adlandırılamaz bir ölüm acısı çekiyordu. Şimdi de sanki bir ses dinlemek istiyormuş gibi kulağını duvara dayadı, sonra birisini yatıştırmak istiyormuş gibi eliyle bir işaret yaptı, eğildi, şamdanı yerden kaldırdı, sessiz ölçülü adımlarla kapıya doğru süzüldü. V. kollu şamdanı alarak sakınmayla Daniel'in peşi sıra yürüdü. Kahya merdivenlerden aşağı indi, şatonun büyük genel kapısını açtı, V. ustalıkla aralıktan sıyrıldı; Daniel şimdi de ahıra gidiyordu. Şamdanı yapının her yanını aydınlatabilecek ama tehlike oluşturmayacak öyle bir yere koydu ki, V. bir hayli şaşırdı, sonra da eyeri ve takımları çıkarıp getirdi, yemliğin önünde çözdüğü bir beygiri eyerledi, büyük bir özenle kolanı sıktı, askı kayışının tokasını geçirdi, bir tutam saçı alın kayışının üzerinden kaldırıp geriye attı, dilini şaklatarak bir eliyle ve hayvanın boynunu okşayarak atı geminden kavradı ve dışarı

çıkardı. Dışarda, avluda, birkaç saniye hazırol durumunda durdu, sanki buyruklar alıyor ve başını sallayarak onları yerine getireceğini bildiriyordu. Sonra atı yeniden ahıra geri getirdi, eyerini, takımlarını soydu ve yemliğe bağladı. Sonra da şamdanı aldı, ahırın kapısını kilitledi. Şatoya döndü, odasına girdi ve kapısını özenle sürgüledi. Bu olay V.'nin benliğinin içine kadar işledi, korkunç bir edim işlendiğinin kuşkusu, gözleri önünde, kara, şeytansı bir hayalet gibi yükseldi ve V. bu etkiden bir daha kendini kurtaramadı. Koruması altına aldığı delikanlının tehlikede olan durumuyla bütün varlığıyla ilgilendiğinden, gördüklerinin, hiç olmazsa onun iyiliğine yarayacağına inanıyordu.

Ertesi gün oldu; artık alacakaranlık bastırdığı bir sırada, şatonun içgüdümüne ilişkin bir sorun hakkında buyruklarını almak üzere Daniel V.'nin odasına geldi. V. kahyayı iki kolundan kavradı, içten bir edayla, onu adeta zorla bir sandalyeye oturttuktan sonra, şöyle söze başladı:

- Beni dinle eski dostum Daniel! Uzun zamandır sana sormak istiyordum. Hubert'in vasiyetnamesiyle başımıza sardığı bu içinden çıkılmaz arapsaçı hakkında sen ne düşünüyorsun? O genç adamın, Wolfgang'ın gerçek bir evlenmeden doğmuş oğlu olduğuna inanıyor musun?

Yaşlı adam sandalyesinin arkalığına vücudunu yaslayarak ve V.'nin kendi üzerine dikkatle diktiği bakışlarından gözlerini kaçırtarak, sinirli sinirli haykırdı:

- Adam sen de.. Belki oğludur, belki de değildir. Benim neme gerek, burada kim isterse o efendilik etsin.

V., yaşlı adama biraz daha yaklaşarak ve elini onun omzuna dayayarak sözünü sürdürdü:

- Hayır, bana öyle geliyor ki, ölü yaşlı Baron, sana büyük güveni olduğundan, oğullarının bu gibi ilişkilerini de senden gizlemezdi. Sana, Wolfgang'ın isteğine karşı gelerek evlendiğinden hiç söz etmedi mi?

Yaşlı adam terbiyesizce esneyerek:

- Böyle bir şey anımsamıyorum, dedi.

- Uykun var, ihtiyar, bu geceyi rahat geçirmedin mi?

Yaşlı adam soğuk bir edayla:

- Sanmıyorum, dedi. Ben artık gideyim de akşam yemeğini hazırlatayım.

Bunun üzerine ağır ağır sandalyeden kalktı, hafif kamburlaşmış sırtını sıvazladı ve öncekinden daha yüksek sesle esnedi. V., yaşlı kahyayı elinden yakalayarak oturmaya zorlamak istedi; ama yaşlı adam, çalışma masasının önünde ayakta durdu ve iki eliyle oraya yaslandı. Vücudunu V.'ye doğru eğerek aksi aksi sordu:

- Bunlardan bana ne, ne olursa olsun, vasiyetnameden bana ne? Yurtluk için yapılan bu savaşımdan bana ne?

V. sözünü keserek:

- Bir daha bunu sözünü etmeyelim, ama başka bir konudan konuşalım sevgili Daniel! Keyfin yok, esniyorsun, bunların hepsi sıradışı bir gerginliği gösteriyor. Benim de bu gece gördüğüm insanın sen olduğuna adeta inanacağım geliyor.

Yaşlı adam, aynı durumda kaskatı kesilerek:

- Bu gece ne olmuşum, ben? diye sordu.

V. sözünü sürdürerek:

- Dün gece yarısı, yukarda, eski efendinin salonunun yanındaki odasında oturuyordum, sen kapıdan içeri girdin. Yüzün soluk ve gergindi. Örülen kapıya gittin, iki elinde duvarı kazıdın, sanki büyük acılar çekiyormuşçasına inledin. Sen geceleyin uykunda gezer misin, Daniel?

Yaşlı adam, V.'nin ileri sürdüğü sandalyeye adeta yığıldı. Ağzından tek bir söz bile çıkmadı. Alacakaranlığın koyuluğu yüzünün görülmesine engel oluyordu. Yalnızca V., yaşlı adamın soluğunun daraldığını ve dişlerinin birbirine çarptığını fark etti. V. kısa bir süre sustuktan sonra:

- Uykuda gezenlerin durumu, gerçekten çok gariptir, dedi. Hiçbiri, bu sıradışı durumdayken sanki uyanıkmış gibi yaptıklarından ertesi gün en ufak bir şey bile anımsamazlar.

Daniel hiçbir şey söylemedi. V. sözlerini sürdürerek:

- Dün akşam sana olanlara benzer bir şey, bundan önce de başımdan geçmişti. Bir dostum vardı, o da senin gibi, ayın on dördünde, düzenli olarak geceleri uykusunda dolaşırdı. Hatta bazan oturur mektuplar yazardı. Ama en garibi, kulağına, usulca fısıldamaya başladım mı hemen o da konuşmaya başlardı. Her soruya gereken yanıtları verirdi, hatta uyanık olduğu zamanlarda, istenci dışında, sanki, kendisine etki eden güce karşı gelemiyormuş gibi, dudaklarından dökülürdü. Vallahi, öyle sanıyorum ki, uykusunda gezen biri, işlediği bir suçu, ancak o sıradışı durumda kendisinden soruluncaya kadar gizleyebilir. Her neyse, senin benim gibi vicdanları pürüzsüz kimseler, iyi yürekli Daniel, geceleyin uykularında gezebilirler, bizden herhangi bir suçun hesabını sormayacaklardır. Ama Daniel, örülü kapıyı o denli korkunç bir biçimde tırnakladığına göre, herhalde gökbilim kulesine gitmek ve kesinlikle sen de yaşlı Roderich gibi deneyler yapmak istiyordun? Neyse, bunları sana başka zaman sorarım.

V., bu sözleri söylerken, yaşlı adamın titremesi gitgide artmıştı. Şimdi de, vücudunu, umutsuz çırpınışlar içinde iki yana atıyordu; ağzından, anlaşılmaz, tiz perdeden bir sürü saçma laf çıkıyordu. V. uşakları çağırttı. Işık getirdiler, yaşlı adam bir türlü yatışamıyordu, istençsiz bir otomat gibi, Daniel'i tutup kaldırdılar ve yatağa götürdüler. Bu umutsuz durum bir saat kadar sürdükten sonra, uykuyu andıran derin bir baygınlıkla yattı. Uyanınca şarap istedi, kendisine şarap getirilince, yanında kalmak isteyen uşakları kovdu ve her zamanki gibi kapısını sürmeledi, odasına kapandı. Daniel ile konuştuğu anda V. söylediği denemeyi yapmaya gerçekten karar vermişti; bununla birlikte gece uykusunda gezdiğinin kendisi tarafından bilindiğini Daniel öğrenince, elinden kurtulmak için her şeyi yapacağını, bir de bu durumda dinlenen sözleri üzerine yeni durumlar yaratmanın elverişli olamayacağını kendi kendine itiraf ediyordu. Buna karşın, bu hastalıkta çoğu zaman görüldüğü gibi, Daniel'in istenci dışında davranacağını umarak gece yarısına doğru salona geldi. Gece yarısı avluda büyük bir gürültü koptu. V. bir pencerenin camlarının kırıldığını kesin olarak duydu; telaşla aşağıya indi, dehlizlerden geçerken pis kokan bir buhar yüzüne çarptı, bu kahyanın açık odasından çıkıyordu. Kahyayı odasından ölü gibi kaskatı kesilmiş bir durumda aldılar ve başka bir odada bir yatağa yatırdılar. Uşakların anlattıklarına göre gece yarısı bir uşak garip bir tak tak sesiyle uyanmış, yaşlı adama bir şey olduğunu düşünerek, yardım etmek üzere kalkmaya hazırlanırken avluda bekçi yüksek sesle "Yangın var! yangın var!

Kahyanın odası cayır cayır yanıyor!" diye haykırmış. Bu haykırış üzerine birçok uşak hemen işe koyulmuş. Ama odanın kapısını kırmak için harcanan bütün çabalar boşa gitmiş. Bunun üzerine derhal avluya çıkmışlar; ama ne yapacağını bilen bekçi pencerenin camlarını kırmış, tutuşmuş birkaç kanat perdeyi çekip koparmış. Bunun üzerine içeriye dökülen birkaç kova su ateşi derhal söndürmüş. Kahyayı yerde odanın ortasında, derin bir baygınlık içinde bulmuşlar. Yanan mumları perdeleri tutuşturarak yangına yol açmış olan şamdan hâlâ elindeymiş. Yukardan düşen tutuşmuş paçavra parçaları yaşlı adamın kaşlarını ve saçının bir kısmını yakmıştı. Bekçi yangının farkına varmamış olsaydı, yaşlı adam kurtulma umudu olmadan yanacaktı. Uşaklar kapının, bir gün önce olmayan yeni vidalanmış iki sürgüyle pekleştirildiğini şaşkınlıkla gördüler. V., odadan çıkmayı kendisine olanaksız kılmak için yaşlı adamın elinden geleni yaptığını anladı: O yabanıl sürüklenişe karşı gelemiyordu.

Yaşlı adam ağır bir hastalığa tutuldu; konuşmuyor, pek az yiyordu. Aklı sanki korkunç bir düşünceye takılmış gibi ölümün gölgelediği kımıltısız bakışlarla gözünü hiç ayırmadan ilerisindeki bir noktaya bakıyordu. V., yaşlı adamın bir daha yataktan kalkamayacağını sanıyordu. Koruması altına aldığı delikanlı için yapılabilecek her şeyi yapmıştı, sessizce olayların sonucunu bekleyebilirdi. Bunun için de K.'ya dönmek istiyordu. Ertesi gün için yolculuğa karar vermişti. Akşamın geç bir saatinde belgelerini topluyordu; bu arada, Baron Hubert von R.'nin, kendisine vermiş olduğu ve üzerinde "vasiyetnamem açıldıktan sonra okunacaktır" yazısını taşıyan mühürlü bir zarf buldu. Bunu her nasılsa unutmuştu. Tam zarfın mührünü sökeceği sırada kapı açıldı, Daniel sessiz adımlarla bir hayalet gibi içeri girdi. Koltuğunun altında getirdiği siyah bir belge çantasını masanın üzerine bıraktı. Ölmekte olan bir adam gibi soluyarak iki dizi üzerine kapandı, V.'nin ellerini çırpınışlar içinde iki eliyle kavrayarak boğuk ve derinden, sanki mezardan gelen bir sesle şunları söyledi:

- Darağacında ölmek istemiyorum! Gökyüzündeki Tanrı yargısını verir.

Sonra, içi korkuyla dolu, göğüs geçirerek, güçlükle ayağa kalktı ve geldiği gibi odadan çıktı gitti.

V. siyah belge çantasındaki ve Hubert'in bırakmış olduğu zarftaki kâğıtları okumakla bütün geceyi geçirdi. İkisi de birbirini tamamlıyor ve bundan sonra alınacak önlemleri kendiliğinden belirleyip saptıyordu. V., K.'ya varır varmaz Baron Hubert von R.'nin yanına gitti. Baron kendisini kaba bir büyüklenmeyle karşıladı. Hiç kesintisiz, öğleden akşamın geç saatlerine kadar süren bu konuşma sonucunda Baron, ertesi gün mahkeme önüne gelerek yurtluğa adayın, babasının vasiyetnamesine uyarak, Baron Roderich von R.'nin büyük oğlu Wolfgang von R. ile Fräulein Julie von St. Val'in gerçek evlenmelerinden doğal oğulları olduğunu ve bu nedenle de yurtluğun yasal haklı varisi olarak da onu tanıdığını açıkladı. Mahkeme salonundan çıktığı zaman, arabası, posta hayvanları koşulmuş olduğu halde kapının önünde kendisini bekliyordu. Acele yola çıktı, annesiyle kızkardeşini Kurland'da bıraktı. Onlara yazdığı bir mektupta birçok bulmacalı söz arasında, kendisini belki de, bir daha göremeyeceklerini bildiriyordu. Sorunun aldığı bu değişik biçimden Roderich şaşkınlığa düşmüştü ve bu tansığın nasıl olduğunu, hangi gizli güçlerin devreye girdiğini öğrenmek için V.'yi çok zorladı. V., Baron'un bu isteğini daha uzak zamanlara, yani yurtluğu teslim aldıktan sonraya attı. Mahkeme, Hubert'in açıklamasıyla yetinmeyerek, ayrıca Roderich'in kimliğinin ve haklarının tam olarak saptanmasını istediğinden, yurtluğun teslim işlemleri derhal yapılamıyordu. V., Baron'a R...sitten'de oturmasını önerdi. Hubert'in alelacele yola çıkmasıyla şaşkına dönen ve sıkıntıda kalan annesiyle kızkardeşinin ataların şatosundaki dingin yaşamı, gürültülü ve çok harcama gerektiren kentte oturmaya yeğleyeceklerini de sözlerine ekledi. Barones ve kızıyla hiç olmazsa kısa bir süre aynı çatı altında yaşayabileceği düşüncesinin Roderich'de uyandırdığı sevinç, Seraphine'in, o sevimli, çekici genç kızın kendisi üzerinde ne kadar derin bir etki bıraktığına kanıttı. Gerçekten de Baron R...sitten'de geçirdiği zamandan o kadar iyi yararlanmasını bildi ki, aradan birkaç hafta geçtiği halde, Seraphine'in içten sevgisini ve annesinin de onların birleşmelerine olurunu elde edebildi. Roderich'in R...sitten yurtluğu sahibi olarak tanınması henüz kuşkulu bir durumda olduğundan, bütün bu ivedi işlerden V. hoşnut değildi. Kurland'dan gelen mektuplar şatodaki bu aşk serüvenini yarıda bıraktı. Hubert yurtlukta hiç görünmemişti, doğruca Sen Petersburg'a gitmiş, orduya girmiş ve şimdi de Rusya'nın savaşmakta olduğu İranlılara karşı dövüşüyormuş. Bu haber, yurtluklarının düzensizlik ve karışıklık içinde kalmış olması, Barones'in ve kızının hemen dönmelerini gerektirdi.

Roderich artık kendisinin damat olarak kabul edildiği kanısında olduğundan, sevgilisiyle birlikte yola çıkmaktan kendini alamadı. V. de K.'ya döndüğünden, şato eskisi gibi bomboş kaldı. Kahyanın ağır hastalığı gün geçtikçe daha da ciddileşti. Artık bir daha düzelip kalkabileceğine inanılmadığından, görevi yaşlı bir kuşçuya, Wolfgang'ın Franz adındaki sadık uşağına devredildi. Sonunda, uzun zaman sabırsızlıkla bekledikten sonra, V., İsviçre'den hayırlı haberler aldı. Wolfgang'ın evlenmesini kutsamış olan papaz çoktan ölmüş, ama kilisenin kayıt defterinde, Fräulein Julie von St. Val ile evlendirdiği Baron adındaki kişinin Baron Roderich von R.'nin büyük oğlu Baron Wolfgang von R. olduğu, sözü geçenin tümüyle kendisine kanıtladığı el yazısıyla yazılıymış. Bundan başka evlenmedeki iki tanık, Cenevreli bir tüccar ile Lyon'a taşınmış olan Fransalı bir kaptan da verdikleri yeminli ifadede, Baron'un kendilerine kimliğini açıkladığını söylüyor ve böylece papazın kilise defterine düştüğü açıklamayı tamamlıyorlardı. Yöntemine uygun olarak düzenlenen bu belgeleri elde edince V., kendisine vekalet veren Baron'un haklarını tanıtan tam bir kanıtı mahkemeye sundu, böylece yurtluğun teslimine de bir engel kalmadı. Bu işlem de gelecek güz yapılacaktı. Hubert, girdiği ilk savaşta ölmüştü, küçük kardeşi de, babasının ölümünden bir yıl önce, aynı biçimde can vermişti. Bu nedenle Kurland'daki yurtluklar da Barones Seraphine von R.'ye miras olarak kalıyordu. Mutluluğun son derecesine varan Roderich'e de güzel bir çeyiz getiriyordu.

Yengesi, nişanlısıyla Roderich R...sitten'e döndüğünde kasım da girmişti. İlk önce yurtluğun devri, ondan sonra da Seraphine ile Roderich'in düğünü yapıldı. Neşenin baş döndürücü kargaşalığı içinde haftalar geçti ve sonunda boğazlarına kadar doyan konuklar yavaş yavaş şatodan ayrıldılar. Buna özellikle V. çok sevindi; çünkü yurtluk sahibine, yeni mülkün bütün girdisini, çıktısını göstermeden R...sitten'den ayrılmak istemiyordu. Roderich'in amcası, yurtluğun gelirlerinin ve giderlerinin hesabını kuruşu kuruşuna büyük bir özenle tutmuştu. Bunun sonucu olarak da Roderich, yıllık ödenek olarak pek az bir para aldığından, gelirlerin fazlasıyla yaşlı Baron Roderich'in bıraktığı nakit büyük ölçüde artmış bulunuyordu. Yalnızca ilk üç yıl içinde Hubert, yurtluğun gelirini kendi adına harcamıştı, buna karşılık olarak da bir borç senedi düzenlenmiş ve Kurland'da kendi payına düşen mülkleri bu borca güvence göstermişti.

V., Daniel'in geceleyin uykusunda gezdiğini gördüğünden bu yana, gizini öğrenmek için yaşlı Roderich'in yatak odasını kendisine oturma odası olarak seçmişti; oysa sonraları Daniel kendiliğinden söylemişti. Bu nedenle de Baron'la V., işlerden konuşmak üzere bir araya geldikleri zaman bu odada ya da yanındaki büyük salonda buluşuyorlardı. Bir gün, ocak alev alev yanarken ikisi de büyük masanın çevresinde oturuyordu: V., elinde kaz tüyünden bir kalem, gelirleri yazıyor ve yurtluk sahibinin zenginliğini hesaplıyordu; Baron da kolunu masanın üzerine dayamış, açık duran hesap defterlerine, önemli belgelere gözleri parıldayarak bakıyordu. İkisi de denizin boğuk boğuk uğuldamasını, martıların korkuyla haykırışmalarını, havanın bozulacağını müjdeleyen öteye beriye uçuşmalarını ve pencere camlarına çarpmalarını fark etmiyor, ikisi de gece yarısı artan ve şatoyu büyük bir gürültüyle baştan başa dolduran, ocakta, dar dehlizlerde büyük ecinnilerin birbirine korkunç bir biçimde karışarak ıslıklar çalan, inleyen seslerini andıran fırtınaya aldırış etmiyordu. Sonunda, sağanak halinde esen rüzgârın yapıyı temellerine kadar sarsan güçlü bir soluğundan sonra ayın sert ışığı salonu doldurunca V., "Kötü bir hava" dedi; Baron da, kendisine geçen büyük servetin seyrine dalmış, hoşnut bir gülümsemeyle gelir defterinin bir yaprağını çevirirken, kayıtsız bir tavırla yanıt verdi: "Gerçekten de çok fırtınalı". Ama salonun kapısı birdenbire şiddetle itilip de açılınca ve içeri soluk yüzünde ölümün gölgesi bulunan, hayalet gibi bir varlık girince Baron, korkunun çelik pençesi kendisini kavramış gibi yerinden sıçradı. Herkes gibi V.'nin de, yatağında baygın bir durumda ağır hasta yattığını ve bir tek organını bile kımıldatacak güçte olmadığını bildiği Daniel, yine uykuda dolaşma hastalığının etkisiyle gece gezintilerine başlamıştı. Baron, sesini çıkarmadan dikkatle yaşlı adama bakıyordu; ancak Daniel ölüm acıları çekiyormuş gibi inleye inleye duvarı kazımaya başlayınca, Baron'u derin bir korku kavradı. Yüzünün rengi ölü gibi sararmış, saçları diken diken olmuş bir durumda hızla ayağa kalktı. Gözdağı verir bir tavırla yaşlı adamın üstüne yürüdü ve koca salonu çınlatan güçlü bir sesle:

- Daniel! Daniel! Burada, bu saatte işin ne? diye bağırdı.

Bunun üzerine yaşlı adam, vaktiyle bağlılığına karşılık Wolfgang'ın kendisine altın verdiği zamanki gibi, ölesiye yaralanmış bir hayvanın acılı sesini andıran, korkunç bir ulumaya benzeyen sesi çıkardı ve olduğu yere yıkılıp kaldı. V. uşakları çağırdı, yaşlı adamı kaldırıp götürdüler. Daniel'i

ayıltmak için yapılan bütün çabalar boşa gitti. Baron kendinden geçmiş gibi haykırdı.

- Tanrım! Uykusunda gezenlerin adlarıyla çağrılırlarsa hemen oracıkta öldüklerini de işitmiştim. Ben... Karayazılı ben, zavallı ak saçlı yaşlı adamı öldürdüm! Artık ömrümce bir daha rahat yüzü göremem!

Uşaklar, yaşlı adamın ölüsünü dışarıya taşıdıktan ve salon da boşaldıktan sonra, V. hâlâ sızlanmakta olan Baron'un elinden tutarak örülü kapının önüne kadar götürdü ve orada kendisine şöyle dedi:

- Baron Roderich, burada ayaklarınızın altında can veren adam, babanızın alçak katiliydi.

Baron, cehennem zebanilerini görmüş gibi, V.'ye şaşkın şaşkın baktı. V. sözünü sürdürerek:

- Artık bu canavarın yüklenmiş olduğu ve o ilençli insanı uykusu arasında böylece dolaştıran korkunç gizi size açıklamanın zamanı geldi. Yüce güç, babanın öcünü oğluna aldırttı. Uykusunda gezenin kulaklarında çınlayan sözleriniz, karayazılı babanızın söylediği son sözlerdi.

Baron'un her yanı titriyor, tek sözcük söyleyemiyordu. V. ocağın yanına oturmuştu, o da gitti yanına oturdu. V., ilk önce Hubert tarafından kendisine bırakılan ve ancak vasiyetnamenin açılmasından sonra mühürleri sökülecek olan zarfın içindekileri anlattı. Hubert, yaşlı Roderich'in yurtluğu kurduğu andan başlayarak büyük ağabeyine karşı içinde kökleşen kinden, derin bir pişmanlığı gösteren bir anlatımla yakınarak, söz ediyordu. Elindeki silahların hepsi birden yok olmuştu; çünkü babayla oğlunun arasını açmak için kullandığı hile büyük oğlunun ilk doğmuş olmaktan ileri gelen haklarını elinden almaya yetmiyordu; böylece ona karşı da soğudu. Oysa ilkelerine göre böyle bir işi asla yapamazdı. Ancak Wolfgang, Cenevre'de Julie von St. Val ile sevişmeye başlayınca, Hubert kardeşini yok edebileceğini umdu. O zamanlar, Daniel ile anlaşıp yaşlı Roderich'e bazı kararlar aldırarak kardeşini umutsuzluğa sürükleyeceğine çocukcasına inandı.

Yaşlı Roderich'in kendisine varis yapacağı oğlunun ancak anayurdunun en eski ailelerinden biriyle birleştiği takdirde, yurtluğun görkemini yüzyılların sonuna kadar sürdürebileceğine inandığını biliyordu.

Yaşlı Baron bu evlenmenin gereğini yıldızlardan okumuşmuş ve burçların dilekleri hoppacasına bozulduğu takdirde, kurumun üzerine kesinlikle ilenç yağacakmış. Bunun için yaşlı Baron, Wolfgang'ın Julie ile birleşmesini, bu dünya yüzünde başardığı her işte kendisine yardım etmiş olan gücün kararlarına karşı alçakça bir suikast saydı ve şeytansı bir öğe olarak önüne çıkıp dileğine engel olan Julie'yi yok etmek için başvurulacak her çareyi uygun gördü. Hubert, kardeşinin Julie'ye karşı duyduğu çılgınlık derecesine varan sevdasını biliyordu: Wolfgang, Julie'yi yitirecek olsa büyük bir ruh yoksulluğuna düşecek, belki de ölecekti; bu yüzden de yaşlı Baron'un planlarına sevinçle yardım etti; yalnızca bu sırada kendi de Julie'ye karşı yasak bir aşka tutuldu ve genç kıza kendisi sahip olma isteğine kapıldı. Tanrının özel bir armağanı sayesinde, en zehirli saldırılar bile Wolfgang'ın direnci karşısında suya düştü, hatta kardeşini aldatma yolunu bile buldu. Hubert için, Wolfgang'ın evlendiği ve bir çocuğunun doğduğu giz olarak saklı kaldı. Yaşlı Roderich, öleceğini duyumsadığı zaman, kendisine düşman olan Julie ile Wolfgang'ın evlenmiş olduğundan kuşkulandı; söz konusu günde R...sitten'e gelerek yurtluğu teslim almasını buyurduğu mektupta, eğer o bağlantıyı bozmayacak olursa kendisine ilendiğini de bildiriyordu. Babasının ölüsü yanında Wolfgang'ın yaktığı mektup işte bu mektuptu.

Yaşlı Baron, Hubert'e Wolfgang'ın evlendiğini, ama bu birleşmeyi bozacağını yazmıştı. Hubert bu sözleri, hayaletler gören babasının yanlış inançlarına yordu; ancak R...sitten'de, Wolfgang kendisine, yaşlı Baron'un kuşkulandığı gibi Julie ile yalnız evlendiğini değil, bir de erkek çocukları doğduğunu büyük bir serbestlikle söyleyince, bu sözlerine de, kendisini o ana kadar M. kentinden tüccar Born olarak tanıyan Julie'ye konumunu ve servetini bildirerek sevindireceğine inanınca, Hubert korkunç tasalandı. Wolfgang, Cenevre'ye gidip sevgili eşini getirmek istiyordu. Ama bu kararını daha uygulamaya koymaya vakit bulamadan ölüm onu alıp götürmüştü. Hubert, Wolfgang'ın evlenmesinden bir erkek çocuğun doğduğunu bildiğini özenle gizledi ve bu çocuğun malı olan yurtluğa böylece el koydu. Ancak aradan kısa bir süre, birkaç yıl geçtikten sonra derin bir pişmanlık duymuştu. İki oğlu arasında gün geçtikçe artan kin, yazgının bir işareti gibi, ona günahını korkunç bir biçimde anımsattı. On iki yaşındaki büyük oğlu küçük kardeşine:

- Sen parasız pulsuz, ele güne gereksinen bir yoksulsun; ama babam ölünce ben R...sitten'de yurtluk sahibi olacağım. Sana yeni giysi alman için para verdiğim zaman sen alçakgönüllülük göstereceksin ve elimi öpeceksin, diyordu.

Küçük kardeş, ağabeyinin bu alaycı büyüklenmesi yüzünden korkunç öfkelenerek o sırada elinde tuttuğu bıçağı ağabeyinin üzerine fırlattı ve onu ağır bir biçimde yaraladı; büyük çocuk az kalsın ölecekti. Hubert büyük yıkımlardan çekinerek küçük oğlunu Petersburg'a yolladı; bu oğlu, orada Suwarov'un komutası altında, subay olarak Fransızlara karşı savaştı ve öldü. Hubert sahiplik haklarının yasadışı olduğunu, hileye dayandığını herkese bildirmekten utanıyordu. Ama üzerine çöken rezalet korkusu ve utanç kendisini bundan alıkoydu. Böyle olmakla birlikte artık gerçek sahibinden, kendi hesabına bir tek kuruş bile geçirmek istemiyordu. Cenevre'de araştırma yaptırdı; kocasının açıklanamaz bir biçimde ortadan kaybolmasından büyük üzüntüye kapılan Madam Born'un öldüğünü, ama genç Roderich Born'un namuslu bir insan tarafından benimsendiğini ve büyütüldüğünü öğrendi. Hubert, denizde ölen tüccar Born'un akrabası olan kendisini, başka bir ad altında tanıtarak, genç yurtluk sahibini özenli ve namuslu bir biçimde yetiştirmeye yetecek kadar para gönderdi. Yurtluğun gelirlerinin arta kalanını nasıl biriktirdiğini ve vasiyetnamesi yoluyla bu biçimde kullandığını bildiriyordu. Kardeşinin ölümü hakkında Hubert garip, bulmacalı bir anlatım kullanıyordu: Bunlardan anlaşıldığına göre nedeni oldukça gizemliydı ve Hubert'in bizzat kendisi de çirkin, alçakça bir edime doğrudan doğruya ortak olmuştu. Kara kaplı dosyadaki kâğıtlar her şeyi açıklıyordu. Daniel, Hubert'le olan hıyanet dolu mektuplaşmasına, kendi eliyle yazdığı ve imzaladığı bir yaprak eklemişti. V., içini ürperten bu itirafı okudu. Daniel'in çağrısı üzerine Hubert R...sitten'e gelmişti, yüz elli bin Taler bulunduğunu yazıp kendisine haber veren de yine Daniel'di. Hubert'in ağabeyi tarafından nasıl karşılandığını, umut ve isteklerinin hiçbirini yerine getiremeyince ne biçimde şatodan ayrılmak istediğini ve V.'nin kendisini ne biçimde alıkoyduğunu biliyoruz. Kendisini uyuz bir köpek gibi kapı dışarı etmek isteyen genç adamdan öç almak için Daniel'in içinde kana susamış bir kin kaynıyordu. Hubert'in içini kasıp kavuran ateşi her gün artan bir şiddetle körüklüyordu. Çam ormanlarındaki kurt avlarında, fırtına ve kar tipisi içinde, Wolfgang'ı öldürmeye karar vermişlerdi. Hubert, yan tarafa bakarak tüfeğini omuzlamış ve:

- Yok olmalı, diye mırıldanmış.

Daniel dişlerini gıcırdata gıcırdata:

- Yok olmalı, yok olmalı, ama öyle değil!..

Bundan sonra da Baron'u öldüreceğini, bunu kimsenin ruhunun bile duymayacağını övüne övüne ileri sürmüş. Hubert para alınca, bu suikastten acı duymaya başlar ve daha fazla kışkırtmaya karşı koyabilmek için gitmeye karar verir. Daniel'in kendisi, Baron Hubert'in atını eğerler ve ahırdan çıkarır. Tam Baron hayvana bineceği sırada Daniel, keskin bir sesle:

- Baron Hubert, bu anda sana kalan yurtluktan ayrılmayacağını sanıyorum; çünkü yurtluğun kibirli sahibi, kulenin boşluğunda paramparça yatıyor.

Kahya, Wolfgang'ın para hırsıyla kavrularak çoğu zaman geceleri kalktığını, eskiden kuleye açılan kapının önünde durduğunu ve kendisinin ileri sürdüğüne göre büyük servetler gizleyen boşluğa özlemli gözlerle baktığını gözlemişti. Birçok olayın gerçekleştiği o uğursuz gece, Daniel salonun kapısı önünde bekleyip dinliyormuş. Baron'un kuleye giden kapıyı açtığını duyar duymaz, içeri girmiş ve boşluğun tam kıyısında duran Baron'un arkasına geçmiş; Wolfgang arkasına dönüp gözleri kıvılcımla cinayet saçan uğursuz uşağı görünce korkuyla haykırmış:

- Daniel, Daniel, burada, bu saatte işin ne?

Ama Daniel dişlerini gıcırdata gıcırdata:

- Devril bakalım, uyuz köpek, seni! demiş ve çaresiz barona güçlü bir çelme takarak boşluğun içine yuvarlamış!

Bu korkunç cinayetten çok kötü sarsılan Baron, babasının öldürüldüğü şatoda bir türlü rahat yüzü göremedi. Kurland'daki arazisine gitti ve her yıl ancak güz zamanı R...sitten'e döndü. Franz, yaşlı Franz, Daniel'in, dolunay olan gecelerde hortladığını ileri sürüyor ve onu, soranlara V.'nin de gördüğü ve uzaklaştırdığı biçimde betimliyordu. Franz, Daniel'in işlediği cinayeti sezmişti. Babasının anısını lekeleyen bu olayların ortaya çıkarılması genç Baron Hubert'i de evinden barkından etti. Bu yolda büyük amcam her şeyi anlatmıştı. Şimdi, ellerimi kavradı ve gözleri yaşla dolarken kırık, kesik, yumuşak bir sesle şöyle dedi:

- Yeğen, yeğen! O da, o sevimli kadın da şatoda yerleşmiş olan kötü yazgının, gizli gücün kurbanı oldu! Biz R...sitten'den ayrıldıktan iki gün sonra, mevsimi kapamak üzere Baron bir kızak eğlencesi düzenlemiş. Eşi kendi sürdüğü kızaktaymış, bununla birlikte ovaya doğru yokuş aşağı inerlerken, hayvanlar anlaşılamayan bir nedenden ötürü ürkmüşler ve gemi azıya alarak şahlanmaya, solumaya başlamışlar. Barones keskin bir sesle: "Yaşlı Baron peşimizden bizi kovalıyor, bizi kovalıyorlar!" diye haykırıyormuş. O anda kızağı deviren sarsıntıdan Barones uzaklara fırlamış, onu cansız olarak yerde bulmuşlar... Ölmüş. Baron bir daha avuntu bulamıyor; suskunluğu ölmekte olan bir insanın suskunluğudur. Bir daha R...sitten'e dönmeyeceğiz, yeğen! Yaşlı büyük amcam sustu; yüreğim parçalanarak yanından ayrıldım ve, beni öldüreceğini sandığım derin acıyı, ancak her şeyi yatıştıran zaman dindirebildi.

Yıllar geçmişti. V., uzun zamandır mezarında yatıyordu. Ben de yurdumdan uzaklaşarak gitmiştim. Bütün Almanya'yı baştan başa kasıp kavuran savaş fırtınası beni kuzeye, Petersburg'a doğru sürdü. Geri dönerken, K. yakınlarında, karanlık bir yaz gecesinde, Baltık Denizi kıyılarını izliyordum. Birdenbire ilerde, gökyüzünde parıldayan bir yıldız gördüm. Yaklaşınca bir yıldız sandığım şeyin kırmızı, pırıldayan bir alev, büyük bir ateş olduğunu anladım. Bununla birlikte bu kadar yükseklerde nasıl yandığını bir türlü anlayamadım, arabacıya sordum:

- Şu karşıdaki ateş ne?

- Yok, canım, o ateş değil. R...sitten işaret kulesi!

Arabacı, bu adı söyler söylemez, o uğursuz güz günlerinde orada yaşamış olduğum günler silik resimler gibi kafamda canlandı. Baron'u... Seraphine'i, onların yanındaki garip, yaşlı halaları ve süt gibi beyaz, kıvır kıvır pudralı saçlarımla, gök mavisi zarif giysimle bir soba gibi fokurdayan, acı şarkılarıyla sevgisini öğüten âşık delikanlı halimle de kendimi gördüm. Tepeden tırnağa kadar beni titreten derin üzüncümün arasında V.'nin, söylendikleri zamankinden daha güldürücü görünen acı şakaları, renkli ışıklar gibi parıldayarak yükseliyordu. Böylece acı ve olağanüstü bir sevinçle heyecanlanarak sabahleyin erkenden R...sitten'de posta müdürlüğünün önünde duran arabadan idim. Burasının, şatonun kahyasının evi olduğunu anımsadım. Kendisini aradım, posta yazmanı ağzından piposunu çıkarak ve elini kasketine götürerek:

- Bağışlayın, efendim! dedi, burada kahyalık kalmadı. Krallığa bağlı bir memuriyettir. Sayın bay danışman da henüz kalkmadılar.

Daha ayrıntılı sorunca, bundan on altı yıl önce, yurtluğun son sahibi Baron Roderich von R. varis bırakmadan ölünce, kuruluş belgesi gereğince, yurtluğun devlete geçmiş olduğunu öğrendim.

Yukarıya, şatoya çıktım, tümüyle yıkıntı durumundaydı. Çam ormanından doğru gelen, kendisiyle konuşmaya koyulduğum yaşlı bir köylü, taşların büyük bir bölümünün işaret kulesinin yapımında kullanıldığını kesin bir dille söylüyordu. O da hâlâ hortlaktan söz ediyordu. Dediğine bakılırsa, şatoda yerleşmişmiş ve dolunaylı gecelerde çoğu zaman korkunç acı haykırışları taş yığınları arasından duyulurmuş.

Zavallı, kısa görüşlü yaşlı Roderich! Sonsuzluğa kadar sağlam bir biçimde kökleştirmek istediğin bu sülaleyi, sen kendin, daha ilk yeşermeye başladığı sıralarda öldüresiye zehirleyen ne büyük ve uğursuz bir güce dönüştürmüştün!

---

[1] Bir bos inanca göre, horoz ötünce hayalet ya da hortlak mezarina geri döner.

[2] Fontagne: 17. Yy da XIV.Louisin saltnatinin son dönemlerinde Madam de Fontagne tarafindan icat edilen ve bu nedenle de kendi adini tasiyan bir sac(peruk) tarama modasi

[3] Fransizca da “cok güzel bir cocuk” anlamina gelir.